

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

Антон ПАВТЕЛЕЙМОНОВ

« _____ » 2026 р.

ЗВІТ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна
за 2025 рік
ПЛАНИ на 2026 рік

Центральна наукова бібліотека
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна
м. Харків, майд. Свободи, 4, 61022
e-mail: cnb@karazin.ua
ISSN 2310-8665

Харків
2026

ЗМІСТ

Слово директора.....	4
1. СТРУКТУРА ЦЕНТРАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ.....	5
2. СТАТИСТИЧНІ ПОКАЗНИКИ	8
3. КОМПЛЕКТУВАННЯ ФОНДУ ТА АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ КОМПЛЕКТУВАННЯ.....	18
3.1. ОБЛІК ФОНДУ та стан книгозабезпеченості	22
3.2 КНИГООБМІН ТА ОБМІННО-РЕЗЕРВНИЙ ФОНД.....	23
3.3. Вилучення літератури з фондів.....	25
4. ОРГАНІЗАЦІЯ І ЗБЕРІГАННЯ ФОНДІВ.....	30
4.1. ЗАГАЛЬНИЙ ФОНД ЦНБ	30
4.2. Відділ зберігання та розвитку традиційних фондів.	31
4.3. Фонд відділу абонементів	32
4.4. Фонд відділу книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів.....	35
4.5. Фонд відділу обслуговування (читальні зали)	36
4.6. Фонд науково-бібліографічного відділу	36
4.7. Фонд відділу міжкультурної комунікації, промоції бібліотеки та проектної діяльності	37
4.8. Інвентаризація фондів.....	37
4.9. Заходи зі збереження бібліотечного фонду у період воєнного стану.	40
5. ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ.....	45
5.1. Доступ до міжнародних повнотекстових та реферативних БД	45
5.2. Власні електронні ресурси.....	47
5.3 ВЕБ-сайт та соціальні мережі бібліотеки	50
6. ДОВІДКОВИЙ АПАРАТ ЦНБ	52
6.1 Електронний каталог	52
6.2 Система традиційних карткових каталогів.....	57
7. ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ.....	59
7.1 Діяльність відділу обслуговування та реєстрації користувачів.....	61
7.1.1 Сектор електронної реєстрації користувачів.....	61
7.1.2 Обслуговування користувачів у читальних залах	62
7.2. Відділ абонементів.....	63
7.3. Відділ книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів	65
7.4. Відділ міжкультурної комунікації, промоції бібліотеки та проектної діяльності	65
7.5. Обслуговування користувачів у Центрі-Інтернет-технологій.....	66
7.6. Робота з попередження і ліквідації читацької заборгованості.....	68
8. ДОВІДКОВО-БІБЛІОГРАФІЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ	70

8.1.	Консультації з індексування публікацій.....	71
8.2.	Формування інформаційної культури.....	72
9.	СОЦІОКУЛЬТУРНА РОБОТА БІБЛІОТЕКИ.....	74
9.1	Виставкова діяльність.....	74
9.2	Соціокультурні заходи.....	77
10.	НАУКОВА РОБОТА.....	82
10.1	Науково-дослідна робота.....	83
10.2	Науково-організаційна робота.....	87
10.2.1.	Наукові стажування.....	98
10.3.	Бібліографічна діяльність.....	99
10.4.	Публікаційна діяльність.....	101
10.5.	Науково-методична робота.....	104
10.6.	Діяльність Харківського методичного об'єднання бібліотек закладів вищої освіти.....	108
11.	ПАРТНЕРСЬКА ТА МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	110
11.1	Висвітлення діяльності ЦНБ у ЗМІ.....	113
12.	АВТОМАТИЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОТЕЧНИХ ПРОЦЕСІВ.....	115
12.1	Системні та технічні роботи.....	116
12.2.	Дигіталізація документів.....	117
13.	РОБОТА З КАДРАМИ.....	118
13.1	Рада дирекції.....	120
13.2.	Підвищення компетенції та професійного розвитку працівників ЦНБ.....	123
14.	ГОСПОДАРСЬКІ РОБОТИ.....	125
15.	НОВЕ В РОБОТІ БІБЛІОТЕКИ.....	126
16.	ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ РОБОТИ БІБЛІОТЕКИ У НАСТУПНОМУ РОЦІ.....	127
17.	ДОДАТКИ.....	128

Слово директора

Ювілейний 2025 рік був дуже важливим для Центральної наукової бібліотеки Каразінського університету – бібліотека відзначила 220 років від початку своєї діяльності. Трудовий колектив бібліотеки, який працює у важкі роки воєнного часу та долаючи виклики війни, було нагороджено Грамотою Верховної Ради України. Висока державна нагорода підкреслює важливість бібліотеки та є визнанням багаторічної плідної праці колективу, вагомому внеску у розвиток культури та значення бібліотеки для розвитку університетської освіти та науки. Протягом року бібліотека здійснювала свою діяльність, адаптувавши процеси до вимог воєнного часу, реалізовувала стратегічні завдання, які спрямовані на інформаційну підтримку освітньої, наукової, дослідницької діяльності університету, розширення інноваційних форм роботи, збереження культурної спадщини та зміцнення стійкості бібліотечної інфраструктури. В умовах змішаної освіти, бібліотека пропонує нові сервіси, допомогу з будь яких питань. Користувачам пропонуються різноманітні ресурси та послуги, якими можна скористатися безпосередньо у бібліотеці або віддалено, знаходячись в іншому місті або країні. Для більш якісної допомоги користувачам створено віртуальний відділ **«БібліоDigitalHub: цифрова підтримка освіти й науки»**.

Бібліотека займається різноманітними формами роботи: оновлює фонди бібліотеки українським контентом, популяризує українське слово, так, «...щоб українська мова запанувала скрізь на Україні: в родині, в усяких справах, як приватних, так і загально суспільних, у громаді, у літературі і навіть у зносинах з усіма іншими народами, що живуть в Україні», так, як було записано в програмі організації «Братство тарасівців», ще у кінці XIX століття, що була створена у Харкові групою студентів і яка вважала російську імперію окупантом і вимагала повної Незалежності України.

Фахівці складають покажчики, фіксують та зберігають пам'ять воєнних років, досліджують власні фонди, супроводжують та створюють інституційні електронні архіви, проводять наукові конференції та семінари, соціокультурні заходи. Бібліотека продовжує підтримувати співпрацю з бібліотеками, інформаційними центрами та громадськими товариствами України, країнами Євросоюзу, Відділом преси, освіти та культури Посольства США в Україні. Попри складні умови, накопичуючи досвід роботи під час війни, бібліотека продовжує функціонувати, забезпечуючи стабільність своєї інформаційної, наукової, культурно-просвітницької діяльності у підтримці науково-освітнього процесу університету.

Бібліотека працює, тому нашим читачам, які є поряд або віддалено, ми завжди говоримо:– **«Ласкаво просимо до бібліотеки!»**

1. СТРУКТУРА ЦЕНТРАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

(Наказ № 0305-1/436 від 30.09.2022;

Наказ №0114-1/321 від 01.10.2024)

Адміністрація

- 1.1. Директор
- 1.2. Заступник директора з основної діяльності
- 1.3. Заступник директора з основної діяльності (інформаційних технологій)
- 1.4. Учений секретар

2. Відділ комплектування, наукової обробки документів та організації каталогів

- 2.1. Сектор комплектування та забезпечення інформаційними документами
- 2.2. Сектор обліку та списання документів
- 2.3. Сектор каталогізації, організації каталогів, систематизації вітчизняних та іноземних документів
- 2.4. Сектор книгообміну і обмінних фондів

3. Відділ зберігання та розвитку традиційних фондів

- 3.1. Сектор інвентаризації книжкових фондів

- Книгосховище

4. Відділ книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів:

- 4.1. Сектор колекцій рідкісних видань
- 4.2. Сектор цінних видань ХІХ - початку ХХ ст. та мистецтва
 - Читальний зал імені Івана Світличного
 - Читальний зал імені Юрія Шевельова
 - Ділянка реставрації та консервації документів
 - Ділянка контролю відвідування користувачів

5. Відділ обслуговування і реєстрації користувачів

- 5.1. Сектор реєстрації
 - Ділянка контролю відвідування користувачів
- 5.2. Сектор читальних залів:
 - Читальний зал для викладачів і науковців імені І.І. Залюбовського
 - Читальний зал для гуманітарних факультетів
 - Читальний зал суспільних наук
 - Читальний зал для природничих факультетів
 - Диспетчерська служба

6. Відділ абонементів

6.1. Сектор обслуговування науковою та художньою літературою

6.1.1. Міжбібліотечний абонемент

- Книгосховище літератури з 1991 р.

6.2. Сектор навчальної літератури:

6.2.1. Абонемент №1

- Книгосховище навчальної літератури гуманітарного профілю

6.2.2. Абонемент №2

- Книгосховище навчальної літератури природничого профілю

7. Відділ цифрових ресурсів, програмного і комп'ютерного забезпечення та дигіталізації фондів

- Ділянка комплектування електронними базами даних
- Ділянка дигіталізації власних ресурсів

7.1. Сектор науково-інформаційної комунікації з Центром Інтернет-технологій

7.2. Сектор комп'ютерного та програмного забезпечення

8. Науково-бібліографічний відділ

8.1. Сектор наукової бібліографії

8.2. Сектор інформаційно-бібліографічного обслуговування з читальним залом з історії університету, краєзнавства та довідкової літератури

- Ділянка інформаційного та бібліотечно-бібліографічного навчання користувачів.

9. Відділ науково-методичного забезпечення та компетентності працівників бібліотек ЗВО Харківського зонального об'єднання

- Ділянка роботи з зональним об'єднанням
- Кабінет ресурсів з бібліотекознавства

10. Відділ міжкультурної комунікації, промоції бібліотеки та проєктної діяльності

- Центр «Вікно в Америку»
- Кирило-Мефодіївський центр
- Еллада-Центр
- Ділянка виставкової роботи та промоції читання

11. Служба допоміжних та господарських робіт

КЕРІВНИЙ СКЛАД ЦНБ

Директор – Ірина ЖУРАВЛЬОВА, Заслужений працівник культури України

Заступник директора з основної діяльності – Олена БАБІЧЕВА

Заступник директора з основної діяльності

(з інформаційних технологій) – Катерина ЛИСКОВА

ЗАВІДУВАЧІ ВІДДІЛІВ

Карина БАЙРАМОВА

Ірина БОНДАРЕНКО

Олена ЗАБАРА

Лариса КОРОТКОВА

Світлана КОРСІКОВА

Ігор КРИВУЛЬКІН

Тетяна ПРОКОПЕЦЬ

Ірина СТОВБІР в.о. зав.відділу

Оксана ЯКОВЕНКО – в.о. зав. відділу

Голова профбюро – Наталія ТІТОВА

2. СТАТИСТИЧНІ ПОКАЗНИКИ

№	ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ	2024 р.	2025 р.	План 2026 р.
I.	Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, заснована у 1804 р.			
1.1.	ЖУРАВЛЬОВА Ірина Казимирівна			
1.2.	cnb@karazin.ua			
1.3.	КАГАНОВСЬКА Тетяна Євгеніївна			
1.4.	rektor@karazin.ua			
II.	Група за оплатою праці			
III.	БІБЛІОТЕЧНІ ФОНДИ (власні)			
3	Всього примірників	3 399 449	3 607 702	
	у т.ч. рідкісних та цінних видань	561 964	562 438	
3.1.	За видами:			
3.1.1	книг	2 083 863	2 272 015	
3.1.2	періодичних видань:	1 182 665	1 181 822	
3.1.2.1	журналів – прим.	1 173 267	1 172 424	
3.1.2.2	газет – річних комплектів	9398	9398	
3.1.3	неопублікованих документів	126 099	147 105	
3.1.4	електронних носіїв із записом	3342	3281	
3.1.5	мережевих локальних документів, що доступні користувачам бібліотеки (не службові)	45 834	50 152	
3.1.5.1	у т.ч. із відкритим доступом	45 834	50 152	
3.1.6	інших документів	3480	3479	
3.2.	За мовами:			
3.2.1	державною мовою	616 906	663 671	
3.2.2	іноземними мовами	2 782 543	2 944 031	
3.2.2.1	у т.ч. російською мовою	2 067 959	2 226 302	
3.3.	За цільовим призначенням:			
3.3.1	Наукових видань	1 913 846	1 934 563	

№	ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ	2024 р.	2025 р.	План 2026 р.
3.3.2.	Навчальних видань	1 112 174	1 275 473	
3.3.2.1	у т.ч. в електронній формі (дискети, оптичні диски)	3342	3281	
3.3.2.1	Локальні мережні документи	45 834	50 152	
3.3.3	літературно-художніх видань	373 429	397 666	
IV.	Електронні ресурси			
4.1	Мережні віддалені ресурси			
4.1.1	Ліцензійні ресурси передплачені (придбані)	11	14	
4.1.1.1	Кількість придбаних (передбачених) БД	11	14	
4.1.1.1.1	з них: повнотекстових	9	12	
4.1.1.2	Кількість унікальних назв книг, журналів, ін.	Статистика не ведеться		
4.1.2	Ліцензійні ресурси тестового доступу	1	1	
4.1.2.1	Кількість тестових БД	1	1	
4.1.2.2	Кількість унікальних назв книг, журналів, ін.	Статистика не ведеться		
4.1.3	Ресурси відкритого доступу			
4.1.3.1	Кількість посилань на унікальні безкоштовні інтернет-ресурси, які бібліотека внесла до свого он-лайн каталогу БД	Посилання не робились		
4.2	Бази даних (власні)			
4.2.1	К-ть власних БД	4	4	
4.2.2	Обсяг власних БД (к-ть бібл. записів)	1 140 294	1 150 671	
4.2.2.1	з них: записів у ЕК	1 094 460	1 100 519	
4.2.2.1.1	К-ть введення записів до ЕК за рік	3486	6059	
4.2.2.1.2	К-ть звернень до ЕК	-	-	
4.2.3.	К-ть оцифрованих док-тів за рік	1927	1305	
4.2.3.1	у т.ч. сторінок	21322	23 392	

№	ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ	2024 р.	2025 р.	План 2026 р.
4.2.4	Кількість оцифрованих документів всього за весь період роботи у цьому напрямі	45 834	47 139	
4.3	Бібліотечний веб-сайт (вказати власний чи сторінка на сайті ЗВО)	власний		
4.3.1	URL вебсайту	http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr/index.htm		
4.3.2	К-ть звернень	59 552	62 304	
4.4	Інституційний репозитарій			
4.4.1	Назва репозитарію	eKhNUIR – Electronic Kharkiv Institutional Repository		
4.4.2	URL репозитарію	https://ekhnuir.karazin.ua/home		
4.4.3	К-ть представлених док-тів (записів)	18 072	22 438	
4.4.4	К-ть звернень	5 068 708	4 640 000	
4.5	Інші веб-ресурси бібліотеки			
4.5.1	К-ть вебсайтів (за виключенням п.4.3), які підтримує бібліотека	2	2*	
4.5.2	К-ть звернень	739 306	812 000	
V.	Надійшло документів			
5	Усього примірників	2217	262 950	
5	Усього назв	1541	51 562	
5.1	За видами:			
5.1.1	Книг-примірників	1541	241 704	
5.1.2	Книг-назв	998	30 318	
5.1.3	Періодичних видань	440	240	
5.1.3.1	у т.ч. журналів-примірників	440	240	
5.1.3.2	у т.ч. газет – річних комплектів	0	0	
5.1.4	Неопублікованих документів-примірників	235	21 006	
5.1.5	Електронних носіїв із записом примірників	0	0	

№	ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ	2024 р.	2025 р.	План 2026 р.
5.1.6	Мережних локальних документів	2111	4318	
5.1.7.	Інших документів	1	0	
5.2	За мовами			
5.2.1	Державною мовою - примірників	1787	53 057	
5.2.2	Іноземними мовами – примірників	430	209 893	
5.2.2.1	у т. ч. російською мовою - примірників	0	206 288	
5.3.	За цільовим призначенням			
5.3.1	Наукових видань-примірників	1389	37 219	
5.3.2	Навчальних видань-примірників	493	198 317	
5.3.2.1	У т.ч. в електронній формі (дискети, оптичні диски+локальні мережні документи)	0	0	
5.3.3	Літературно-художніх примірників	335	27 414	
VI.	Обмінний фонд			
6	Всього примірників	7434	7820	
6.1	у т.ч. надійшло примірників	923	978	
6.2	у т.ч. передано примірників	262	592	
VII.	Вибуло примірників з власного фонду	44 465	54 697	
VIII.	Користувачі			
8.1	Кількість користувачів (фіз. осіб) за єдиним обліком	17 669	18 195	
8.1.1	Студентів	13 795	13 768	
8.1.2	Сторонніх	219	241	
8.2	Кількість віртуальних користувачів	349 049	387 886	
8.3	Обслуговано всіма структурними підрозділами	127 142	131 076**	
IX.	Кількість відвідувань			
9	Всього	5 876 212	5 423 790	
9.1	у т.ч. к-сть звернень до веб-ресурсів бібліотеки	5 867 566	5 334 304	

№	ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ	2024 р.	2025 р.	План 2026 р.
9.2	у т.ч. к-сть відвідувань соціокультурних заходів	8 646	8 811	
Х.	Видано документів із власного фонду			
10.	Всього примірників	5 759 502	5 374 371	
	у т.ч. рідкісних та цінних документів	3 879	4 259	
10.1	За видами			
10.1.1	Книг	87 851	93 860	
10.1.2	Періодичних видань	8 616	7 902	
10.1.2.1	у т.ч. журналів - примірників	8565	7 839	
10.1.2.2	у т.ч. газет - примірників	51	63	
10.1.3	Неопублікованих документів	540	609	
10.1.4	Електронних носіїв із записом	0	0	
10.1.5	Мережних локальних документів	5 662 495	5 272 000***	
10.1.6	Інших документів (ноти, мапи, платівки, карти тощо)	-	-	
10.2	За мовами*			
10.2.1	Державною мовою - примірників	57 711 ***	3 326632	
10.2.2	Іноземними мовами- примірників	29 063	985 864	
10.2.2.1	у т.ч. російською мовою - примірників	10 233	959 504	
10.3	За цільовим призначенням (тільки паперові видання)			
10.3.1	Наукових видань	34 121	23 935	
10.3.2	Навчальних видань	57 864	71 122	
10.3.2.1	у т.ч. електронній формі (дискети, оптичні диски+локальні мережні документи)	0	0	
10.3.3.	Літературно-художніх видань	5 022	7 314	
ХІ.	Мережні віддалені ресурси – кількість завантажених користувачами електронних документів (файлів)			
11.1	Ліцензійні ресурси передплачені (придбані)	Статистика не надається постачальниками ресурсів		

№	ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ	2024 р.	2025 р.	План 2026 р.
11.2	Ліцензійні ресурси тестового доступу	Статистика не надається постачальниками ресурсів		
ХІІ.	МБА та ЕДД (електронна доставка док-тів)			
12.1	К-ть абонементів МБА, ЕДД	27	26	
12.2	К-ть документів, отриманих з інших бібліотек	18	12	
12.2.1	у т.ч. сторінок електронних копій	338	7	
12.3	К-сть виданих документів	45	36	
12.3.1	у т.ч. сторінок електронних копій	358	2319	
ХІІІ.	Культурно-просвітницька робота			
ІЗ	Тематичні виставки, перегляди:			
13.1.1	Загальна кількість виставок, переглядів	105	79	
13.1.2	Представлено документів	3 448	2389	
ІЗ.2	т.ч. Віртуальні виставки:			
13.2.1	Загальна кількість віртуальних виставок	28	44	
13.2.2	Представлено документів	401	908	
ІЗ.3	Бібліографічні огляди:			
13.3.1	Тем	2	3	
13.3.2	Прочитано	2	3	
13.4	Кількість соціокультурних заходів	156	173	
ХІV.	Довідково-інформаційне обслугов.			
14.1.1	К-сть абонементів ВРІ	-	-	
14.1.2	К-ть тем ВРІ	-	-	
14.1.3	К-сть абонентів ДОК	-	-	
14.1.4	К-сть тем ДОК	-	-	
14.2	Виконано довідок, всього	12 701	11 938	
14.2.1	у т.ч. тематичних	4 013	3 852	
14.2.2	у т.ч. заіндексовано документів УДК	764	1123	
14.3	Виконано в автоматизованому режимі	6 724	5781	

№	ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ	2024 р.	2025 р.	План 2026 р.
14.3.1	у т.ч. віртуальною довідковою службою	-	-	
14.3.1.1				
14.4	К-сть днів інформ., кафедр, дипломн., фахівців	-	-	
14.5	Кількість складених бібліографічних покажчиків	5	6	
14.6	Кількість опубліков. бібліогр. покажчиків	0	0	
14.7	К-сть бібліогр. покажч., представл. в ел. формі	2	4	
XV.	Формування інформаційної культури			
15.1	Загальна к-сть проведених занять (в годинах)	42	53	
15.2	Програма навч. курсу в академ. годинах:			
15.2.1	у т.ч. для студ. молод. курсів: теорет.	18	22	
15.2.2	у т.ч. для студ. молод. курсів: практ.	-	-	
15.2.3	у т.ч. для студ. старших. курсів: теорет.	15	17	
15.2.4	у т.ч. для студ. старших. курсів: практ.	-	-	
15.2.5	у т.ч. для наук.-пед. працівників: теорет.	9	14	
15.2.6	у т.ч. для наук.-пед. працівників: практ.	-	-	
XVI.	Науково-дослідна та науково-метод. р-та			
16.1	Кількість тем наукових робіт	4	4	
16.2	Назви тем наукових робіт	8	8*****	
16.3	Проведено конференцій	1	1	
16.4	Проведено семінарів у бібліотеці	1	4	
16.5	Проведено інших заходів	4	5	
16.6	К-сть виступів на конф., семінарах	15	18	
16.7	К-сть публікацій	57	21	
XVII.	Матеріально-технічна база (МТБ)			
17.1	Загальна площа приміщень бібліотеки (кв.м.)	10 164	11 040*****	

№	ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ	2024 р.	2025 р.	План 2026 р.
17.1.2	у т.ч. площа для зберігання фондів (кв.м.)	7559	8 435	
17.1.3	у т.ч. площа для обслугов. користувачів (кв.м.)	1312	1312	
17.2	Кількість абонементів	4	4	
17.3	Кількість читальних залів	14	14	
17.4	Місць для читачів	803	803	
XVIII.	Технічна характеристика приміщень			
18.1	Потребує капітального ремонту (кв.м.)	3193,4*****	3193,4*****	
18.2	Перебуває в аварійному стані (кв.м.)	*****	*****	
XIX.	Кількість технічних засобів			
19.1	Кількість компю'терів	181	201	
19.1.1	у т.ч. к-ть серверів	5	5	
19.2	Кількість автоматизир. робочих місць (АРМ)	173	182	
19.2.1	у т.ч. АРМ для співробітників	100	102	
19.2.2	АРМ для користувачів	73	80	
19.3	К-ть комп. з доступом до Інтернету	179	190	
19.3.1	у т.ч. для користувачів	73	80	
19.4	К-сть копіювально-розмножувальної техніки (КРТ), всього	40	43	
19.4.1	у т.ч. сканерів	10	10	
19.4.2	принтерів	23	25	
19.4.3	копірів	1	1	
19.4.4	БФП (багатофункціональні пристрої)	6	7	
19.5	Кількість телефонних номерів	56	-	
19.6	Використання технологій WI-FI так/ні	так	так	
19.7	Наявність ліцензованої бібліотечної системи (вказати назву)	Absotheque Unicode		
XX.	Фінансові витрати на:			
20.1	Придбання книг	97 620,00	199 497,00	
20.2	Передплату періодичних видань	-	-	

№	ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ	2024 р.	2025 р.	План 2026 р.
20.3	Передплату баз даних	-	-	
20.4	Інші витрати	430 323	-	
XXI.	Отримано дари			
21.1	Книг (примірників)	1357	1270	
21.2	Книг (на суму)	327 556,78	364 942,90	
21.3	ПК та іншої комп.техніки (одиниць)			
21.4	ПК та іншої комп. техніки (на суму)			
21.5	Інше (сума)	769 611	545 959	
XXII.	Персонал бібліотеки			
22.1	Облікова кількість штатних працівників (з урахуванням технічного і обслуговуючого персоналу) (осіб)	94	84	
22.1.1	У т.ч. жінок	82	72	
22.2	К-сть бібліотечних працівників (осіб)	69	58	
22.2.1	у т.ч. бібліотечних працівників, які мають 3-й рівень освіти (освітньо-науковий/освітньо-творчий), науковий ступінь (кандидат наук, доктор філософії, доктор мистецтва, доктор наук)	3	2	
22.3	Кількість бібліотечних працівників за освітою			
22.3.1	Повна вища освіта (2-й рівень, магістерський)	63	51	
22.3.1.1	у т.ч. спеціальна	22	22	
22.3.2	Базова вища освіта (1-й рівень, бакалаврський)	3	3	
22.3.2.1	у т.ч. спеціальна	2	2	
22.3.3	Початкова вища освіта (мол.бакалавр)	-	-	
22.3.3.1	у т.ч. початкова спеціальна	-	-	
22.3.4	Повна загальна середня освіта	3	4	
22.4	За стажем			
22.4.1	До 3 років	1	1	

№	ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ	2024 р.	2025 р.	План 2026 р.
22.4.2	3-9 років	2	1	
22.4.3	10-20 років	10	6	
22.4.4	Понад 20 років	56	50	
22.4.5	Працюють повний робочий день	66	56	
XXIII.	Відності показники			
23.1	Обертаність	1,7	1,5	
23.2	Книгозабезпеченість	192,4	198,3	
23.3	Читаність	325,9	295,4	
23.4	Відвідуваність	332,6	298,1	

* Електронні ресурси: Karazin.Back2News, eScriptorium

** Показник складається з кількості обслуговування згідно із бібліотечною системою Absotheque Unicode (50 221) та враховуючи обслуговування користувачів із відділеним доступом до ліцензійних цифрових ресурсів

*** Видано документів з власних БД

***** **Теми наукових робіт:**

- Хроніка російсько-української війни: Харків. Університет. Бібліотека.
- Робота зі збереження наукового об'єкту, що має статус національного надбання «Фонд книжкових пам'яток Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна».
- Історія Центральної наукової бібліотеки: до 220-річчя заснування
- Українська книга: початок ХІХ-початок ХХ ст.
- Колекція французьких рукописів: історія формування, дослідження, нові факти.
- «Дивитися добрим серцем»: колекція «Юдаїка» в фонді ЦНБ.
- «Книги із фонду Центральної наукової бібліотеки, як джерело до вивчення соціально-економічної історії українського дворянства (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.)»
- Дослідження та аналіз міжнародних стандартів та проектів міжнародних стандартів в рамках участі у технічному комітеті стандартизації ТК 144 «Інформація і документація»

***** Без урахування площі приміщень бібліотеки ННІ «Інститут державного управління», але враховуючи ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія»

***** історичне приміщення ЦНБ

***** В аварійному стані знаходяться приміщення бібліотек ННІ «Фізико-технічний факультет» та ННІ «Інститут державного управління»

3. КОМПЛЕКТУВАННЯ ФОНДУ ТА АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ КОМПЛЕКТУВАННЯ

Загальне надходження документів Центральної наукової бібліотеки у 2025 році складає **262 950 примірників** (51 562 назви) на суму 2 567 689,39 грн. На баланс був взятий фонд бібліотеки приєднаного до Університету ННІ «УПА» загальною кількістю **261 103** примірники на суму 1 911 717,87 грн. Це приєднання суттєво позначилось на сумарних показниках приросту фонду ЦНБ.

За видами документів до ЦНБ надійшло 241 704 примірників книг (30 318 назв), 240 номерів журналів, 3 161 неопублікований документ (542 дисертації, 2 302 автореферата та 317 звітів). Також до неопублікованих документів додалися 17 845 примірників спецвидів – патенти, які були у фонді бібліотеки УПА. За цільовим призначенням близько 75,5% надходжень становлять навчальні видання (198 317 примірників), 14% - наукові видання (37 219 примірників) та майже 10,5% - художня література (27 414 примірників). Статистичний аналіз фонду бібліотеки ННІ «УПА» показує, що суттєву частину складають застарілі та багатопримірникові російськомовні навчальні видання, що передбачає в наступному році велику роботу зі списання цієї літератури.

За джерелами комплектування вже традиційно для останніх років переважну більшість (69%) складають дари приватних осіб та організацій – 1 270 примірників на суму 364 942,90 грн. 894 примірники були подаровані ЦНБ в межах благодійної акції «3 219 книг для Каразінської бібліотеки», присвяченої 220-му ювілею заснування університетської бібліотеки і увійшли до колекції «220 років ЦНБ Харківського університету». На кожен таку книгу було поставлено відповідний штамп, в якому прописувались порядковий номер дару та відомості про дарувальника. Цю ювілейну акцію продовжено і на 2026 рік. Прізвища приватних осіб та назви організацій, зробивших найбільш вагомий вклад в поповнення фонду ЦНБ, наведені в табл. «Дарувальники Центральної наукової бібліотеки за 2025 рік». Серед цінних дарів, отриманих нашою бібліотекою, видання XVIII ст. – «Полный и всеобщий домашний лечебник» (1790 р.), унікальне видання, яке зберігалось як родинна реліквія в сім'ї харківських лікарів Андрієвих-Борисових, та прижиттєве видання книги І.І. Мечникова «Невосприимчивость в инфекционных болезнях» (1903 р.), подароване ректором Карпатського національного університету імені Василя Стефаника І. Є. Цепендою.

За книгообміном отримано 210 примірників на суму 41 885,22 грн., з яких 184 примірника на суму 38 435,22 грн були передані бібліотеками України, а 26 примірників на суму 3 450 грн – зарубіжними партнерами.

На заміну загублених книг читачами було передано бібліотеці 99 примірників на суму 25 945,40 грн, що майже вдвічі менше, ніж у 2024 р. В якості компенсації за втрату бібліотечних книг користувачі все частіше віддають перевагу грошовому відшкодуванню. За ці кошти ЦНБ в 2025 р. мала змогу двічі поповнювати свій книжковий фонд. На закупівлю літератури з суми грошового відшкодування було витрачено 199 497 грн: у квітні у Видавничого дому «Кондор» були придбані 86 примірників навчальних підручників зі стоматології на суму 99 655 грн, а в грудні за замовленнями від факультетів та навчально-наукових інститутів Каразінського університету були закуплені ще 134 примірники з різних галузей знань на суму 99 842 грн.

Також у 2025 р. від компанії ТОВ Якабу Рітейл бібліотекою були отримані 48 примірників на суму 23 701 грн. Таким чином, кількість нових надходжень, джерелом комплектування яких є книготоргові фірми та видавництва, в цьому році становить 268 примірників, що на 12% перевищує відповідний показник минулого року. Від Видавництва Каразінського університету бібліотека в цьому році не отримала жодного друкованого примірника. Передплата періодичних видань на 2025 рік теж не оформлювалась.

Детальна інформація щодо нових надходжень до фонду ЦНБ у 2025 році міститься у таблицях «Надходження документів».

Статистичні показники надходжень документів у 2025 р.

Табл.1

Назва показника	План 2024 р.	Виконання 2024 р.	План 2025 р.	Виконання 2025 р.	План 2026 р.
Всього примірників	5000	2217	2500	262 950	2 000
Всього назв	3500	1541	1600	51 562	1500
<i>За видами</i>					
Книг: назв.	2000	998	1000	30 318	1000
Книг : прим.	3000	1541	1800	241 704	1500
Періодичних видань	1000	440	450	240	300
у т.ч. журналів – примірників	1000	440	450	240	300
у т.ч. газет – річних комплектів	-	-	-	-	-
Неопублікованих документів (дисертації, автореферати, звіти)	1000	235	250	3161	200
Спецвиди	Не план.	-	Не план.	17 845	Не план.
Електронних носіїв із записом	Не план.	-	Не план.	-	Не план.
Інших документів (рукописи, карти)	Не план.	-	Не план.	-	Не план.
<i>За цільовим призначенням</i>					
Наукової: примірників	3500	1389	1500	37 219	1200
Навчальної: примірників	1000	493	700	198 317	500
Літературно-художніх видань	500	335	300	27 414	300

Назва показника	План 2024 р.	Виконання 2024 р.	План 2025 р.	Виконання 2025 р.	План 2026 р.
<i>За мовами</i>					
Державною мовою: примірників	4000	1787	2000	53 057	1500
Іноземн. мовами: примірників без російської: примірників російською мовою: примірників	1000 Не план.	430 -	500 -	209 893 3 605 206 288	500 Не план.

Надходження документів іноземними мовами

Табл.2

Назва показника	Виконання 2024 р.	План 2025 р.	Виконання 2025 р.	План 2026 р.
Назв	266	300	583	300
Примірників	430	500	3605	500
<i>За видами</i>				
Книг: назв примірників	199 323	- 400	517 3541	- 400
Журналів: назв примірників	67 107	- 100	64 64	- 100
На електрон. носіях: примірників	-	-	-	-

НАДХОДЖЕННЯ документів у 2025 році за джерелом комплектування (на матеріальних носіях)

Табл. 3

	Виконання 2024 р.	План 2025 р.	Виконання 2025 р.	План 2026 р.
Заміна	189	150	99	100
Передплата	-	200	-	100
Книгообмін	268	200	210	200
Фірми, видавництва	235	250	268	250
Видавництво Каразінського університету	168	400	-	150
Інші (дари)	1357	1300	1270	1200
Усього нових надходжень:	2217	2500	1847	2000
Приєднання бібліотеки УПА	-	-	261 103	-
Усього надходжень до фонду ЦНБ:			2620	

Список дарувальників 2025 р.

Табл.4

1.	Кагановська Т.Є., ректор Каразінського університету	Україна, м. Харків
2.	Головко О.М., радник ректора Каразінського університету, професор	Україна, м. Харків
3.	Бакіров В.С., радник ректора Каразінського університету професор	Україна, Харків
4.	Білецький І.П., доцент філософського ф-ту Каразінського ун-ту	Україна, Харків
5.	Лозинський А., американський письменник	США, Нью-Йорк
6.	Шувалова М., редактор видавництва	Україна, Львів
7.	Бровко, О., випускниця фізичного ф-ту	Україна, Львів
8.	Борисов Олексій, зав. відділенням лікарні швидкої допомоги	Україна, Харків
9.	Матвієць О.М., випускник Каразінського університету	Україна, м. Полтава
10.	Цепенда І.Є., ректор Карпатського національного університету імені Василя Стефаника	Україна, м. Івано-Франківськ
11.	Медичний фак-т Каразінського університету	Україна, Харків
12.	ННІ соціології та медіакмунікацій	Україна, Харків
13.	Факультет математики і інформатики Каразінського університету	Україна, Харків
14.	Американська асоціація політичних наук	США, м. Вашингтон
15.	Благодійний фонд «Спадок Гетьманщини»	Україна, Сумська обл., м. Конотоп
16.	Великотирновський університет імені Святих Кирила і Мефодія	Болгарія, м. Велико-Тирново
17.	Американський дім у Києві	Україна, Київ
18.	Видавництво «Академперіодика»	Україна, м. Київ
19.	Видавництво «Наукова думка»	Україна, м. Київ
20.	Історико-культурний заповідник «Більськ»	Україна, Полтавська обл., смт Котельва
21.	«Мистецький арсенал», Національний культурно-мистецький та музейний комплекс	Україна, м. Київ
22.	Навчально-науковий інститут соціології та медіа комунікацій Каразінського університету	Україна, м. Харків
23.	Науково-технологічний комплекс «Інститут монокристалів» НАН України	Україна, м. Харків
24.	Національна асоціація дослідників Голодомору – геноциду українців	Україна, м. Київ
25.	Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого	Україна, м. Харків
26.	Польський інститут у Києві	Україна, м. Київ
27.	ФГІНТ ім. Б.І. Веркіна	Україна, Харків
28.	Український центр дослідження проблем безпеки імені Дмитра Тимчука	Україна, м. Київ
29.	ЛНУ імені І. Франка	Україна, м. Харків
30.	Фінське математичне товариство	Фінляндія, м. Гельсінкі
31.	Центр Разумкова (Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова)	Україна, м. Київ
32.	Центральна бібліотека Болгарської академії наук	Болгарія, м. Софія
33.	Викладачі, працівники, студенти Каразінського університету	

3.1. ОБЛІК ФОНДУ та стан книгозабезпеченості

Відповідність даних щодо документів, які зберігаються у бібліотеці балансовій вартості бібліотечного фонду, яка фіксується у фінансових документах підрозділів університету, забезпечується своєчасною інвентаризацією окремих видань та сумарним обліком видань, що не підлягають індивідуальному інвентарному обліку. З метою забезпечення повноти та достовірності облікової інформації стосовно фонду бібліотеки ведеться Книга сумарного обліку, яка складається з трьох частин. У Книзі сумарного обліку, частина I вписується кожна партія надходжень, відповідно до джерела надходження. У 2025 році за 12 місяців було виписано 47 прибуткових актів (у 2024 році було 106 прибуткових актів). Відповідно відображаються операції списання з бібліотечного фонду у Книзі сумарного обліку, частина II. Кожен квартал підбиваються підсумки і проводиться звірка з балансовою вартістю та кількістю одиниць бібліотечного фонду згідно з бухгалтерським обліком університету (Книга сумарного обліку, частина III).

Регулярно надаються інформаційно-статистичні довідки щодо книгозабезпеченості навчальних дисциплін та освітніх напрямків, за якими ведеться підготовка здобувачів вищої освіти в Каразінському університеті. У 2025 році така інформація була надана для факультетів, що проходили акредитацію освітніх програм: Соціологічний ф-т – ОП «Соціально-політичні та маркетингові дослідження» (спец. 054 Соціологія; бакалавр); Хімічний ф-т – ОП «Хімія» (спец. 102 Хімія; бакалавр), ОНП «Хімія» (спец. 102 Хімія; магістр); Ф-т математики і інформатики – ОП «Прикладна математика» (спец. 113 Прикладна математика; бакалавр), ОП «Математика» (спец. 111 Математика; бакалавр), ОП «Математика та інформатика» (спец. 014 Середня освіта; магістр), ОП «Математика та інформатика» (спец. 014 Середня освіта; бакалавр); Ф-т геології, географії, рекреації та туризму – ОП «Фізична географія, моніторинг і кадастр природних ресурсів» (спец. 106 Географія; бакалавр), ОП «Картографія, геоінформатика і кадастр» (спец. 106 Географія; бакалавр), ОП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» (спец. 106 Географія; бакалавр), ОП «Геологія нафти і газу» (спец. 103 Науки про Землю; бакалавр); Економічний ф-т – ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» (спец. 072 Фінанси, банківська справа та страхування; доктор філософії); ННІ комп'ютерної фізики та енергетики – ОП «Моделювання енергетичних систем та енергоефективність» (спец. 144 Теплоенергетика; бакалавр); Фізичний ф-т – ОНП «Фізика» (спец. 104 Фізика та астрономія; магістр), ОП «Астрономія та космічна інформатика» (спец. 104 Фізика та астрономія; магістр); ННІ

екології – ОП «Екологія» (спец. 101 Екологія; бакалавр); Ф-т міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу – ОП «Готельно-ресторанна справа» (спец. 241 Готельно-ресторанна справа; магістр). За запитами Медичного факультету, кафедри стоматології II Медичного факультету та кафедри менеджменту надавались довідки щодо книгозабезпеченості навчальних дисциплін навчальною літературою 2020-2025 рр. видання державною та англійською мовами. Всього в 2025 р. було надано 19 довідок щодо книгозабезпеченості.

В рамках університетської програми «Каразінський підручник» було продовжено розпочату у 2023 році роботу з внесення даних до електронних таблиць «Бакалавр», «Магістр» та «Доктор філософії», які відображають стан книгозабезпеченості навчальних дисциплін навчальними виданнями державною та іноземними мовами, а також виданими Видавництвом університету.

Всього за 2025 рік на навчальні видання, відображені в електронному каталозі ЦНБ, було надано 258 предметних рубрик з тезаурусу «Книгозабезпеченість».

3.2 КНИГООБМІН ТА ОБМІННО-РЕЗЕРВНИЙ ФОНД

На 01.01.2026 року обмінний фонд налічує 7820 примірників, 92,5% з них становлять книги (7234 примірника), а 7,5% – періодичні видання (586 примірників). За мовами документів 80,5% Обмінного фонду – це документи українською мовою (6595 примірників). Резервний фонд становить 3951 документ. Це переважно періодичні видання (Вісники), друковані книжки та посібники науковців і викладачів Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Загальна кількість документів, що надійшли до обмінного фонду у 2025 році, становить 923 примірники, що на 55 примірників більше, ніж в минулому році. Це виключно документи, вилучені з фондів навчальних абонементів ЦНБ як дублетна або маловживана література, яка може бути запропонована для безкоштовної передачі іншим бібліотекам або організаціям.

За книгообміном від бібліотек-партнерів до фонду ЦНБ у 2025 р. надійшло 210 примірників. Активність книгообміну між бібліотеками ЗВО невпинно падає з кожним роком і це пояснюється тим, що через надскладні умови воєнного часу більшість закладів вищої освіти, які мають власну видавничу базу, суттєво скорочують дороговартісний паперовий друк своїх видань, віддаючи перевагу їхнім електронним варіантам.

З обмінного фонду в 2025 році вибуло 592 примірника. Це документи, які не були розповсюджені за попередні два роки через відсутність запитів на них і вони були списані в макулатуру.

Загалом обсяг обмінного фонду за рік збільшився на 5%.

До резервного фонду у 2025 році надходжень не було, як не було і вибуття документів, його обсяг залишився незмінним. Згідно з «Інструкцією про книгообмін та роботу з обмінним і резервним фондами ЦНБ Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна», кількість примірників однієї назви, що представлені у резервному фонді ЦНБ, не має перевищувати 2 одиниці. Проведена ретельна перевірка резервного фонду на предмет виявлення документів, кількість яких перевищує встановлене обмеження. Робота з документального оформлення переведення відібраних видань до обмінного фонду запланована на 2026 рік.

Рух документів обмінного і резервного фондів у 2025 р. було відображено у книгах сумарного обліку обмінних фондів.

Більш детально статистичні показники відображені в таблиці «Обмінний і резервний фонди».

Обмінний і резервний фонди

Табл. 5

	Усього на 01.01.2025 р.	Надійшло у 2025 р.	Вибуло у 2025 р.	Усього на 01.01.2026 р.
Кількість документів у Обмінному Фонді	7434	978	592	7820
У т.ч. книги:	6848	978	592	7234
журнали та продовжувані видання:	586	-	-	586
Державною мовою	6266	481	152	6595
Іноземними мовами	1168	497	440	1225
Кількість документів Резервного Фонду	3951	-	-	3951

СПИСОК

активних партнерів з книгообміну у 2025 році

Табл. 6

Українські бібліотеки-партнери		Іноземні бібліотеки-партнери	
1.	Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка	1.	Академічна бібліотека Латвійського університету
2.	Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка	2.	Бібліотека Болгарської академії наук
3.	Наукова бібліотека Одеського національного університету імені І.І. Мечнікова	3.	Бібліотека Великотирновського університету
4.	Наукова бібліотека Ужгородського національного університету	4.	Бібліотека Латвійського університету

Українські бібліотеки-партнери		Іноземні бібліотеки-партнери	
5.	Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича	5.	Бібліотека Ягеллонського університету, Краків
6.	Науково-технічна бібліотека імені Г.І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»		
7.	Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського		
8.	Одеська національна наукова бібліотека		

3.3. Вилучення літератури з фондів

Продовжується робота за бібліотечною програмою «Управління якістю фондів» до якої включено: постійне проведення моніторингу, оптимізація та систематичний аналіз фонду з метою проведення необхідних заходів щодо його збереження, виявлення багатопрімірникової літератури, морально застарілої та складання рекомендації щодо списання.

У 2025 році за поданими документами від фондоутримувачів було списано **54 697** примірників на суму 441 872,21 грн., з них за службовою запискою Філософського факультету – 3552 примірники. Цей показник на 19% перевершив списання минулого року. 93% списаних документів припадає на відділ абонементів (50 945 примірників), в свою чергу, з яких 97% – це документи сектору навчальної літератури 49 628 примірників.

За видами документів було списано 53 552 примірника книжкових та 1083 примірника періодичних видань, а також 61 електронний носій з записом та 1 карта. За цільовим призначенням 64% списаної літератури складають навчальні видання (35 018 примірників), 30% – наукові документи (16 502 примірника) і 6% становлять літературно-художні видання (3177 примірників). За мовою документів майже 88% від загального обсягу виключення з фонду – це російськомовні документи (47 945 примірників), менше 1% складають документи іншими іноземними мовами (460 примірників), 6292 примірники державною мовою становлять 11,5%.

Більше, ніж половина (54%) списаних документів – це книги фонду колишнього навчального абонементу №5 фізико-технічної літератури, що були пошкоджені внаслідок воєнних дій, спричинених російською військовою агресією, ще в 2022 році – 29 475 примірники. Роботу зі списання документів цього фонду планується продовжувати в 2026 році.

У 42% випадків вилучення документів з бібліотечного фонду підставою для цього стала їхня зношеність (23 143 примірники).

Значно зросла кількість загублених читачами книг – 1101 примірник (в 2024 р. їх було 642).

Списання з метою переведення до обмінного фонду становило 978 примірників.

У 2025 р. було зроблено 2767 переведень між видами видань, що майже у 20 разів перевищило відповідний показник минулого року (144 переведення).

З фонду сектора наукової та художньої літератури було вилучено 1263 документи (551 примірник художньої літератури і 712 примірників наукової та навчальної літератури).

За рекомендаційними списками філософського факультету з сектору навчальних абонементів було вилучено 2823 підручника.

Також з фонду сектору навчальних абонементів протягом 2025 року було списано:

- 16 914 примірників з абонементів №1 та №2;
- 29475 примірників з абонементу № 5;
- 2216 примірників з абонементу № 6.
- за 1023 примірника зроблено заміну, у тому числі грошове відшкодування.

Внаслідок збройної агресії російської федерації та ракетних обстрілів м. Харків було пошкоджено приміщення навчального абонементу № 5 фізико-технічної літератури (просп. Курчатова, 31, П'ятихатки). Більша частина фонду зазнала значних ушкоджень і стала непридатною до використання. Відповідно до розпоряджень ректора університету та директора ЦНБ у 2025 році продовжувалася робота з виявлення та вилучення пошкодженої, зношеної та такої, що не використовується в освітньому процесі, літератури з фонду абонементу № 5. Відповідно до рішення Комісії по роботі з фондами, у 2025 році з фонду навчального абонементу № 5 було вилучено **29 475** примірників документів.

На підставі рекомендацій філологічного факультету та з огляду на фізичний стан документів, що не підлягають подальшому використанню, проведено роботу з оптимізації фондів навчальних абонементів. Відібрані документи звірено з генеральним каталогом ЦНБ – уся література є дублетною.

Упродовж року здійснено 8 виїздів до навчального абонементу гуманітарної літератури (абонемент № 6). Проведено моніторинг усього фонду (навчальної, наукової та художньої літератури), підготовлено до вилучення літературу, відібрано близько 50 назв підручників для передачі в ОРФ.

Докладніша інформація зі списання фондів окремих підрозділів бібліотеки міститься у таблиці «Списання фондів у відділах ЦНБ».

СПИСАННЯ

фондів у відділах ЦНБ

Табл. 7

Відділи	Виконання 2024 р.		План 2025 р.		Виконання 2025 р.		План 2026 р.	
	Загальне списання	у т.ч. перевед. У ОФ	Загальне списання	у т.ч. перевед. до ОФ	Загальне списання	у т.ч. перевед. У ОФ	Загальне списання	у т.ч. перевед. до ОФ
Відділ абонементів	43745	918	40000	1500	50 945	978	21 000	2000
Сектор навчальної літератури Аб. 1, Аб. 2 Аб. 5 (фізтех) Аб.6 (філол.)	42013 33311 8702 -	918			49 628 17 937 29 475 2 216	978 978	20 000 4000 10 000 6000	2000 1000 1000
Сектор наукової та худ. літ-ри	1732	-			1317		1000	
Відділ зберігання традиційних фондів	720	-	5000	1000	3752		5000	1000
Інші відділи «УПА»	-	-	-	-			1000	
у т.ч. грошова заміна (всі відділи)	455	-			1005			
Усього	44465	918	45000	2500	54 697		27 000	3000

СПИСАННЯ

за видами операцій

Табл. 8

Види операцій сектору списання	Виконання 2024 р.	План 2025 р.	Виконання 2025 р.	План 2026 р.
Списання	44 465	45 000	54 697	27 000
у т.ч. переведення до ОРФ	918	2500	978	3000
Переведення	144	200	2767	200
Усього	44 609	45 200	57 464	27 200

СПИСАННЯ за видами та мовами

Табл. 9

Назва показника	Виконання 2024 р.	План 2025 р.	Виконання 2025 р.	План 2026 р.
Всього примірників	44465	45000	54 697	27 000
Всього назв	884	500	269	300
<i>За видами</i>				
Книг – назв Книг – примірників	43522	44000	269 53 552	26 000
Періодичних видань у т.ч. журналів: примірників у т.ч. продовж. видань: примірників у т.ч. газет	381	1000	1083	1000
Неопублікованих документів	1 (звіт)	-	-	-
Електронних носіїв із записом	561	-	61	-
Інших документів (карти)	-	-	1	-
<i>За цільовим призначенням</i>				
Наукової – примірників	5115	5000	16 502	4000
Навчальної – примірників	38375	39000	35 018	22 000
Літературно-художніх видань	975	1000	3177	1000
<i>За мовами</i>				
Державною мовою – примірників	2356	2000	6292	1500
Іноземними мовами – примірників у т.ч. російською мовою іншими іноземними мовами	42109 41066 1043	43000 42000 1000	48 405 47 945 460	25 500 25 000 500

СПИСАННЯ з причин у 2025 році

Табл. 10

зношена	загублена	пошкоджена внаслідок рос. агресії	переведена до ОРФ
23 143	1101	29 475	978

ПЛАНУЄТЬСЯ:

— Продовження роботи з оптимізації фонду навчальних абонементів ЦНБ (аналіз забезпеченості, актуальності, дублетності та попиту)

— **Вилучити:**

з фондів відділу абонементів **21 000** документів, у т.ч.

- 1000 примірників з фонду сектора обслуговування науковою та художньою літературою:

- 3000 примірників з фонду абонементів № 1 та № 2;

- 5000 примірників з фонду абонементу № 6;

- 10000 примірників з фонду абонементу № 5;

- 3000 примірників передати до ОРФ.

- 5000 примірників з фондів відділу зберігання традиційних фондів (кафедральні бібліотеки)

- частина фонду з НБ ННІ «УПА».

— Продовжувати проведення моніторингу книжкових фондів бібліотеки, фондів приєднаних бібліотек ННІ «УПА», ННІ «Інститут державного управління» з метою їхньої актуалізації та ефективного використання.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ І ЗБЕРІГАННЯ ФОНДІВ

4.1. ЗАГАЛЬНИЙ ФОНД ЦНБ

Згідно з Книгою сумарного обліку, частина III, на 01.01.2026 року обліковується загальна кількість документів власного фонду ЦНБ 3 607 702 одиниці на суму 29 676 423,83 грн.

У 2025 році фонд ЦНБ збільшився на 261 103 примірники на загальну суму 1 911 717,87 грн за рахунок постановки на баланс частини фонду бібліотеки УПА.

У бібліотечному фонді міститься: наукових документів 1 934 563 примірники, навчальних – 1 275 473 примірники та 397 666 примірників літературно-художніх документів. Порівняно з минулим роком загальна чисельність фонду бібліотеки у 2025 році збільшилась на 208 253 примірники (кількість наукових документів зросла на 20 717 примірників, навчальних – на 163 299 примірників, а літературно-художніх – 24 237 примірників), що пов'язано з приєднанням до ЦНБ великої за чисельністю бібліотеки УПА.

Власний фонд Центральної наукової бібліотеки на 01.01.2025 р. складає:

Табл. 11.

Фонд	складає на 01.01.2025 р.	план на 01.01.2026 р.	складає на 01.01.2026 р.	план на 01.01.2027 р.
Назв	519 619	521 219	570 912	572 612
Примірників	3 399 449	3 356 949	3 607 702	3 582 702
<i>За видами</i>				
Книг	2 083 863	2 041 663	2 272 015	2 247 315
Періодичних видань:	1 182 665	1 182 115	1 181 822	1 181 272
у т.ч. журналів – примірників	1 173 267	1 172 717	1 172 424	1 171 874
у т.ч. газет - річних комплектів	9 398	9 398	9 398	9 398
Неопублікованих документів (дисертації+автореферати+звіти+спецвиди)	126 099	126 349	147 105	147 355
Електронних носіїв із записом	3 342	3 342	3 281	3 281
Мережних локальних документів, що доступні читачам (не службові)	45 834		50 152	
Інші документи (карти+рукописи)	3 480	3 480	3 479	3 479
<i>За цільовим призначенням</i>				
Наукових документів	1 913 846	1 910 346	1 934 563	1 931 763
Навчальних документів	1 112 174	1 073 874	1 275 473	1 253 973
Художніх документів	373 429	372 729	397 666	396 966
<i>За мовами</i>				
Державною мовою	616 906	616 906	663 671	663 671
Іноземними мовами	2 782 543	2 740 043	2 944 031	2 919 031
У т.ч. російською мовою	2 067 959	2 025 959	2 226 302	2 201 302
Іншими іноземними мовами	714 584	714 084	717 729	717 729

Розподіл фондів за відділами

Табл. 12

№	Назва відділів	Кількість примірників
1.	Відділ зберігання традиційних фондів	2 070 092
1.1	Фонд кафедральних бібліотек	29 396
1.2.	Мікроформи	47529 мікрофіш, 702 мікрофільми
2.	Відділ абонементів	551 744 прим.
2.1	Фонд сектора зберігання нових надходжень літератури	280 916 прим.
2.2	Фонд філологічної літератури	50833 прим.
2.3	Фонд навчальних абонементів №1 №,2	188411 прим.
2.4	Фонд б-ки фізико-технічної літератури	На 31.12.2025 фонд склав 31 584 б-ка знаходилась у зоні бойових дій та постраждала.
3.	Відділ книжкових пам'яток, цінних видань та рукописів :	562 347 прим.
3.1	Фонд Національного надбання	85000 при.
3.2.	Фонд літератури з мистецтва	61399 прим.
3.3.	Фонд колекції праць вчених університету	6339 прим.
3.4.	Вітчизняних журналів до 1917 р. видання	74800 прим.
3.5.	Іноземних журналів до 1945 р. видання	103308 прим.
3.6.	Фонд колекції ХІХ початку ХХ століть	231390 прим.
4.	Фонди читальних залів	38 140 прим.
5.	Фонд науково-методичної літератури	1009 прим.
6.	Фонд Науково-бібліографічного відділу	24 750 прим.
7.	Бібліотека ННІ «Інститут державного управління»	77 486 прим(роботи з фондом у 2025 році не проводились)
8.	Бібліотека ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія»	261 103 прим.

4.2. Відділ зберігання та розвитку традиційних фондів.

Фонди відділу зберігання та розвитку традиційних фондів розташовуються на двоярусних п'яти поверхах бібліотеки: з 10 до 14 поверху Головного корпусу Університету. Фонд відділу є універсальним та багатогалузевим, складається з книг, підручників, брошур, звітів, періодичних видань, мікрофіш, мікрофільмів.

На 1.1.2026 року фонд налічує **2 070 092 документи**.

Протягом 2025 року до відділу надійшло 3071 замовлення від користувачів. Відповідно до замовлень видано 621 довідка за місцем знаходження в бібліотеці даних документів, повернуто з підсобних фондів 860 документів, серед яких: 456 книг, 102 журнали.

Проводилась перевірка правильності розстановки фондів на полицях книгосховища. Усього перевірено 231 750 та 13 470 поточної розстановки

фондів. Систематично проводиться знепилення фонду, працівниками відділу було знепилено 231 750 документів.

4.2.1 Робота з бібліотечними пунктами на кафедрах університету

Підсобний фонд кафедральних бібліотек наразі складає **29 396** примірників. Протягом 2022-2025 рр. було списано 11 786 примірників.

Здійснюється активний процес повернення примірників до основних фондів бібліотеки, так з кафедри економічної географії, кафедри фізичної географії, кафедри методики викладання географії література повернута до фонду навчальних абонементів або частково списана як зношена. Після проведення переобліків бібліотечних пунктів на кафедрах університету здійснюється активне списання застарілої та зношеної літератури.

ПЛАНУЄТЬСЯ:

— Продовжувати роботу з фондами кафедральних бібліотек, зокрема уточнити їхній стан, провести моніторинг фондів.

4.3. Фонд відділу абонементів

Загальний фонд відділу абонементів на 31.12.2025 становить **551 744** примірників.

Табл. 13

Назва фонду	2023	2024	2025
Фонд книгосховища наукової та художньої літератури з 1991 року	280 242	280 692	280 916
Фонд сектора навчальної літератури гуманітарного та природничого профілю абонементів №1 і №2	236 372	206 289	188 411
Фонд біб-ки фізико-технічної літератури (передається до навчальних абонементів. Фонд постраждав від російської агресії, готується до списання)	72 000	61 059	31 584
Фонд філологічної літератури(передається до навчальних абонементів)	53 315	53 250	50 833

На 2025 рік була запланована робота з оптимізації фондів навчальної, наукової та художньої літератури. Планувалося вилучити з фондів відділу

абонементів 41 200 примірників літератури, як зношеної, дублетної, морально застарілої тощо.

Всього за 2025 рік з фонду відділу абонементів вилучено **50 945 примірників.**

Показники відділу абонементів із роботи з фондами

Табл. 14

	Робота з фондом	2023	2024	2025 План	2025 Викон.	2026 План
1	Надійшло документів (власний фонд) науковий абон.	2496	1606	1700	1346	1200
2	Вибуло примірників з власного фонду (науковий абон.)	1112	1732	1200	1317	1000+ 1000УПА
3	Надійшло документів (власний фонд) навчальний абонемент	830	635	700	59	500
4	Вибуло примірників з власного фонду (навчальний абонемент)	39458	42023	40000	49628	20000
5	Видано документів із власного фонду (науковий аб.)	10600	11750	12000	12800	12800
6	Видано документів із власного фонду (навчальний аб.)	10250	11380	11500	11450	11500
7	За видами (Наук.аб.+ Навч.аб.):				24250	
	За видами: Книг	20824	23114	23200	24194	24200
8	За видами: Періодичних видань	-	-	-	-	-
9	За видами: Неопублікованих документів	26	16	20	56	60
10	За мовами: Державною мовою - примірників	13200	16400	17000	18670	19000
11	За мовами: Іноземними мовами - примірників	7650	6730	7000	5580	5600
12	За цільовим призначенням: Наукових видань	6050	7150	7200	7180	7200
13	За цільовим призначенням: Навчальних видань	10250	11180	11200	11840	12000
14	За цільовим призначенням: Літературно-художніх видань	4150	4800	5000	5230	5300

Фонд сектору зберігання нових надходжень літератури на 31.12.2025 р. становить **280 916** примірника. З них:

- 255 275 прим. наук. літератури
- 25 641 прим. худ. літератури.

Фонд сектору навчальних абонементів складається з фондів навчальних абонементів: №1 – літератури гуманітарного профілю, абонементу №2 – літератури природничого профілю, та фондів розформованих абонементів №5 фізико-технічної літератури, і №6 літератури філологічного

профілю. Робота з фондами абонементів №5 і №6 активно проводиться: перегляд, аналіз, переведення до інших абонементів та фондів, списання.

Основні показники сектору навчальних абонементів

Табл. 16

	Назва роботи	2023	2024	2025 Викон.	2026 План
1	Видано документів із фонду сектора	10250	11380	11450	11500
2	Прийом нової літератури	830	635	59	500
3	Повернено із підсобних фондів навч. аб.:	450		100	
4	Вибуло примірників з фонду сектора: - Аб.№ 1,2 - Аб.№ 5 - Аб.№ 6 - Заміна	39 458	39607	49628 16914 29475 2216 1023	20 000
5	Розстановка нових надходжень та книг повернутих читачами	13000	14500	23 500	24000
6	Знепилення книг	160 000	250000	255 000	255000
7	Переміщення фонду	76 000	120000	160 000	160000

Переглянуто фонд навчальної літератури абонементу №6 для українського відділення філологічного факультету: відібрано 143 назви (близько 6 000 примірників), з них 43 назви — для факультету журналістики. Із фонду художньої літератури відібрано 235 примірників для сектору обслуговування науковою та художньою літературою. У червні-липні 2025 року підготовлену літературу перевезено до сектору навчальних абонементів. У вересні 2025 року фонд з абонементу № 6 розміщено на абонементі № 1 (162 полиці) за відповідними галузевими розділами. Створено картотеку перевезеної літератури: 265 назв, близько 13000 примірників.

У зв'язку з оптимізацією фондів навчальної літератури на абонементі №1 та №2 і вилученням з їхніх фондів близько 17000 примірників, а також з переміщенням з абонементу №6 13000 документів стала необхідність переміщення та устаткування фондів абонементів №1 і №2. Тому згідно плану на 2025 рік було здійснено переміщення фондів на абонементі № 2: література з медицини, з економічних та історичних наук, з іноземних мов для природничих факультетів, методичні вказівки, ділова українська мова.

Переміщені розділи «Математика», «Культурологія», «Психологія» з аб. №1 на аб №2. Це близько 20 000 документів.

4.4. Фонд відділу книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів

Фонд книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна складає 562 347 примірників.

Науковий об'єкт, що отримав статус національного надбання у 2013 р., представлений унікальними, рідкісними і цінними документами – пам'ятками вітчизняної і світової культури. Обсяг цього фонду складає **85000** одиниць зберігання, в т. ч. рукописи і рукописні книги та архівні документи XII-XX ст. (2000 од. зб.), стародруки XV-XVIII ст. (34000 од. зб.), рідкісні та цінні видання XIX-XX ст., у т. ч. особисті бібліотеки (24000 од. зб.), колекція періодичних видань XVII-XX ст.: журнали (14600 од. зб.), газети (10400 од. зб.).

У фонді цінних видань XIX-початку XX століть зберігається **231 390 примірників** багатьма мовами. Колекція книг з мистецтва представлена **61 399 примірниками**: альбоми художників, книги з ілюстраціями, фотоальбоми, книги з історії мистецтва, музичного, хореографічного, театрального мистецтва, архітектури; монографії, які присвячені загальному мистецтву, окремим періодам у розвитку мистецтва, мистецтву окремих країн, мистецтву книги та художньому оформленню. У колекції зібрані також рідкісні книги з ілюстраціями, альбоми про історію фотографії, книги про народне мистецтво, книги, що присвячені персоналіям художників, майстрів, музичним діячам.

Фонд відділу книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів у звітному році поповнювався виданнями, які відповідають профілю комплектування. Основними джерелами поповнення фонду були нові надходження та внутрішні переведення. Колекції книжкових пам'яток поповнювалися примірниками, які були переведені із сектору цінних видань XIX ст. – початку XIX ст. Усього до колекції книжкових пам'яток було переведено **81** примірник. У фонд відділу надійшло 383 примірників, а саме:

- підсобний фонд довідкової літератури поповнився на 4 прим.;
- рідкісні видання – 8 прим.;
- література з мистецтва – 42 прим.;
- праці вчених Харківського університету – 1 прим.;
- цінних видань XIX – поч. XX ст. – 215 прим.;
- періодичних видань – 113 вид.

4.5. Фонд відділу обслуговування (читальні зали)

Фонд відділу читальних залів на 1.01.2026 р. складає **38 140** примірників. Протягом 2025 року було передано фондоутримувачам **1 144** примірники. Фонди всіх читальних залів мають відкритий доступ.

Підсобні фонди читальних залів поповнювалися новою літературою в незначному обсязі. Читальний зал № 6 було докомплектовано літературою з книгосховища в кількості 585 примірників. Протягом 2025 року до фондів залів надійшло:

ч/з 1 – **59** прим;

ч/з 2 – **144** прим;

ч/з 4 – **155** прим;

ч/з 6 – **672** прим;

Усього – **1 030** прим.

У звітному періоді значну увагу було приділено роботі з підсобними фондами з метою виявлення літератури, яка не користується читатцьким попитом. У результаті проведеної роботи переглянуто 38 661 примірник, відібрані видання вилучено з фондів відкритого доступу та передано фондоутримувачам.

Продовжувалася робота з переіндексації фондів, зокрема перехід на розміщення підсобних фондів відповідно до таблиць УДК. У читальному залі № 4 переіндексовано та переоформлено такі розділи: математичні науки; технічні науки; науки про Землю. Загальний обсяг переіндексованих видань становить близько 2 000 примірників.

Для забезпечення впорядкованого розміщення нових розділів підсобного фонду читального залу виготовлено 85 роздільників. Також продовжувалося оформлення нових розділів відповідно до оновленого розташування підсобного фонду читального залу № 6. У межах цієї роботи виготовлено близько 50 роздільників.

4.6. Фонд науково-бібліографічного відділу

Фонд НБВ складає **24 750** прим.

У 2025 р. до фонду НБВ надійшло **37** примірників – це книги державною мовою, довідкового характеру з краєзнавства, біобібліографічні покажчики, присвячені життю та діяльності діячів освіти та культури України, Каразінського університету.

Облік фонду ведеться у БД Absotheque Unicode – документи, які тимчасово надані фондоутримувачами для зберігання та користування

відвідувачами НБВ, позначаються сиглою зберігання 14. За таблицями УДК проіндексовано та включено до фонду 66 документів.

4.7. Фонд відділу міжкультурної комунікації, промоції бібліотеки та проєктної діяльності

На 31.12.2025 р. фонд відділу налічує: Центр «Вікно в Америку» — **2471** примірник книг англійською мовою та переклади американських письменників українською мовою; Кирило-Мефодіївський центр — **1174** примірники книг болгарською мовою та слов'янськими мовами; Еллада-Центр — **1292** примірники книг з історії та філософії, краєзнавчої літератури грецькою мовою, які отримано за сприяння Фонду Анастасіоса Левентиса (Кіпр).

Враховуючи запити користувачів та за підтримки Посольства США в Україні було підготовлено та придбано 58 видань американських авторів, які поповнили фонд Центру «Вікно в Америку». До нових надходжень увійшли неадаптовані видання англійською мовою, серед яких: класика, біографії, мемуари, репортажі, есеї, книги для саморозвитку, а також сучасна проза англійською та українською мовами.

4.8. Інвентаризація фондів

Одним з напрямків збереження Фондів є проведення щороку планової інвентаризації. У 2025 році проведено інвентаризацію фондів бібліотеки за окремими категоріями документів.

На підставі наказу «**Про інвентаризацію фондів бібліотеки**» (№ 0201-1/196 від 21.04.2025 р.) було проведено інвентаризацію частини фонду книжкових пам'яток, рідкісних видань та рукописів: 1014 примірників рукописів (995 од. зб.) та інкунабул (19 од. зб.); документів Великої Французької революції – 1134 сторінки; документів XVIII ст. іноземними мовами – 4366 од. зб.; документів XIX ст. – 4963 од. зб. Під час проведення інвентаризації книжкових пам'яток виявлялися та опрацьовувалися видання: уточнювались рік видання, відповідність тематики колекцій, також було опрацьовано та описано для довідкового апарату ЦНБ 1 конволют, що складає 19 окремих алігатів. Завдяки цій роботі Колекція XVIII ст. збільшилась на 19 назв, які окремо не інвентаризовані і мають інвентарний номер свого конволюту, але повинні бути відображені у довідковому апараті ЦНБ як окремі твори.

За розпорядженням проректора університету «**Про переоблік фондів бібліотеки**» №305-4 від 1.04.2025 р.» проведено інвентаризацію авторефератів у відділі зберігання та розвитку традиційних фондів від № 1а до

№ 95950а. Завершено інвентаризацію підсобного фонду в бібліотечних пунктах на кафедрі зоології та екології тварин «хребетні та безхребетні».

На підставі наказу проректора університету «**Про інвентаризацію фондів бібліотеки**» (№ 0201-1/622 від 21.11.2025 р.) та розпорядження ЦНБ №0305/14 від 21.04.2025 здійснено інвентаризацію фондів читальних залів (відділ обслуговування) у кількості **38930 примірників**. Переоблік фондів читальних залів проводився в автоматизованому режимі з використанням технологій АБІС Absotheque Unicode:

в читальному залі №1 – **8 576** примірників;

в читальному залі №2 – **12 720** прим.;

в читальному залі №4 – **12 880** прим.;

в читальному залі №6 – **4 754** прим

У підсобних фондах читальних залів №№ 1, 2, 4 нестачі не виявлено. У підсобному фонді читального залу №2 виявлено нестачу у кількості 4 примірника, зроблено заміну у кількості 7 книг на загальну суму 7 250 гривень.

За підсумками проведеної роботи оформлено акти інвентаризації, а також підготовлено акти на списання та заміну документів.

Табл.№ 17

№	Назва відділу	Назва фонду	Кількість примірників	Наказ, розпорядження	№№ Акт
1	Відділ книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів	Інкунабули, колекції рукописів, документів періоду Великої французької революції Документи XVIII ст. іноземними мовами – документів XIX ст. – 4963 од. зб.	1014 прим. (19 інкунабул та 995 рукописів), документи Великої французької революції: 1134 сторінки, 827 з яких з текстом. 4366 од. зб.; 4963 од. зб.	На підставі наказу проректора Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна наказу «Про інвентаризацію фондів бібліотеки» (№ 0201-1/196 від 21.04.2025 р.)	№8-25 №7-25 №6-25
2.	Відділ зберігання та розвитку традиційних фондів	Інвентаризація авторефератів Фонди бібліотечних пунктів на кафедрі зоології та екології тварин «хребетні та безхребетні».	від № 1а до № 95 950а 775 1573	Розпорядження проректора Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна «Про переоблік фондів бібліотеки» №305-4 від 1.04.2025	№11-25 №9-25 № 10-25

№	Назва відділу	Назва фонду	Кількість примірників	Наказ, розпорядження	№№ Акт
	Відділ обслуговування	Фонди читального залу № 4;	12 880	На підставі наказу проректора Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна наказу «Про інвентаризацію фондів бібліотеки» (№ 0201-1/622 від 21.11.2025 р.) Розпорядження ЦНБ №0305/14 від 21.04.2025	№4 від 01.12.2025
		Фонд читального залу № 6;	4 754		№5 від 02.12.2025
		Фон читального залу № 1	8 576		№2 від 17.07.2025
		Фонд читального залі №2	12 880		№5-від 02.12.2025
	Усього		147 731 та документи Великої французької революції у кількості 1134 сторінки		

Крім того, проведено попередню інвентаризацію частини фондів бібліотеки ННІ «УПА». За результатами інвентаризації прийнято рішення про передачу звітної документації та охоронних документів (32 звітів УПА та 818 препринтів) до архіву документів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна на підставі акта приймання-передачі про відбір документів (наказ ННІ УПА № 0102-07/16 від 12.09.2025 р.).

ПЛАНУЄТЬСЯ:

Табл. 18

№	Назва відділу	Назва фонду, що інвентаризується	Кількість примірників	Термін проведення
1	Відділ книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів	1. Інкунабули, колекції рукописів, документів періоду Великої французької революції 2. Колекція іноземних видань XVIIIст. 3. Меморіальна бібліотека І. Світличного	1014 прим. (19 інкунабул та 995 рукописів), документи Великої французької революції: 1134 сторінки, 827 з яких з текстом. 3 № 200276 до № 457899 (8647 вид.) 5000 прим.	III квартал I-III квартали II квартал
2.	Відділ зберігання та розвитку	1. Звіти НІР	2680 прим.	II квартал

№	Назва відділу	Назва фонду, що інвентаризується	Кількість примірників	Термін проведення
	традиційних фондів	2. Частина фонду формату «Н» 3. Кафедральна бібліотека кафедри слов'янської філології філологічного фак-ту (бібліотека передана до ЦНБ) 4. Бібліотека Центру болгаристики та балканських досліджень імені Марина Дринова 5. Бібліотека Українсько-Польського академічного центру науки та культури (тимчасово не працює).	№№- Н1-Н15000 911 прим. 1300 480	II-IV квартали II квартал III квартал III квартал
3.	Відділ абонементів	1. Фонди оптимізованого абонементу № 6 2. Фонд дисертацій	15 000 прим 10 000 прим.	I-III квартали II-IV квартали
4.	Відділ міжкультурної комунікації.	1. Фонд Центру «Вікно в Америку» 2. Фонд Еллада-центру 3. Фонд Кирило-Мефодіївського центру	2471 1292 1174	II-III квартали
	Усього		66 103	

4.9. Заходи зі збереження бібліотечного фонду у період воєнного стану.

За програмою «Управління фондами ЦНБ» постійно проводяться роботи щодо підтримки фонду в актуальному стані, забезпечується його збереження. Здійснюється послідовна та цілеспрямована робота з бібліотечним фондом, що передбачає забезпечення його збереження, регулярне вилучення застарілої та дублетної літератури та системну актуалізацію відповідно до сучасних потреб користувачів. За останні три роки проведено актуалізацію та приведено до належного стану бібліотечні фонди навчальної літератури відповідно до списків-рекомендацій, які були отримані від викладачів, зокрема: історичного, економічного, юридичного та соціологічного факультетів, факультету іноземних мов, біологічного факультету та факультету психології. Також актуалізовано фонди загальноуніверситетських дисциплін, методичних розробок та вказівок з різних галузей знань та шкільних підручників. Встановлюються додаткові полиці, фонди переміщуються, відбирається

багатопримірникова література для передачі до обмінного фонду, вилучаються зношені документи та передаються до списання.

Знепилення фондів залишається важливим санітарно-гігієнічним процесом, який спрямований на підтримання нормативного режиму зберігання книжок. Знепилення фонду та книжкових полиць проводиться вручну або за допомогою пилососа, зокрема спеціального багатфункціонального музейного пилососа Muntz для рідкісних фондів.

Взимку не здійснювалось опалення центрального книгосховища, температурний режим було порушено, тому працівниками, з метою недопущення підвищення вологості, постійно здійснювалось провітрювання та моніторинг приміщень щодо стану появи плісняви. Завдяки професійним осушувачам підтримувався оптимальний рівень вологості. Постійно здійснювалось осушення повітря у книгосховищах відділу книжкових пам'яток, цінних видань та рукописів.

Табл. 19

Назва відділу	Пересунуто	Перевірено	Знепилено
Відділ зберігання традиційних фондів	231 750	231 750	231 000
Відділ книжкових пам'яток	63 700	63700	163 000
Відділ обслуговування	9680	38 140	250 000
Відділ абонементів	120 000	250 000	250 000
Кабінет методичної літератури	1009	1009	5000
НБВ	500	7 150	70 000
Відділ міжкультурної комунікації з центрами	–	2400	9800
Усього	426639	594 139	728 800

Питання забезпечення фізичного збереження унікального **фонду книжкових пам'яток** є завжди актуальними й набули особливої гостроти після 2022 року, в умовах воєнного стану. Цінність і значущість цього фонду зумовлюють необхідність реалізації цілого комплексу першочергових заходів із його захисту, утримання, збереження та розвитку. Роботи здійснюються поетапно, враховуючи наявний значний за обсягом фонд книжкових пам'яток. Зусиллями працівників бібліотеки постійно проводилось упорядкування фонду, перевірки правильності розстановки фонду і його переміщення для більш раціонального розміщення та поліпшення умов зберігання. В межах стелажів і ярусів книгосховища були переміщені, перевірені на правильність розстановки 63700 примірників. Продовжувалось оформлення фонду

роздільниками з шифрами, назвами колекції або розділу – 258 роздільників, укладалась план-схема розташування фонду рідкісних книг.

Контролюється та досліджується фізичний стан збереженості фонду книжкових пам'яток. Фонди поступово попримірниково переглядаються, очищуються. Перевіряється стан кожного документу, проводиться відбір для подальших реставраційних, консерваційних робіт. Проводилась робота з опрацювання, відновлення пошкоджених документів і дрібний ремонт (підклеювання сторінок, палітурок тощо), що дозволило відновити їхній зовнішній вигляд і функціональність – 2119 прим. Часткову технічну обробку документів (оновлення шифрів і номерів на документах) проведено для 222 прим. За необхідності, видання одразу розміщуються у пакувальні захисні бокси: для належного зберігання було упаковано в папки та коробки, 19324 книги та 36 підшивок газет (фонд колекції книг XIX ст. – початку XIX ст. – 1406 книг; фонду книжкових пам'яток та рукописів, журналів – 17918 примірників та 36 підшивок газет. 87 футлярів, папок, обкладинок було виготовлено працівниками відділу. Робота з консервації фонду проводилась завдяки матеріалам і засобам, які були надані у рамках гуманітарної допомоги. Стелажі перевірених фондів запобіжно закриті протипожежним полотном, що було отримане за підтримки ALIPH Foundation (Міжнародний альянс із захисту спадщини в зонах конфлікту), реалізованої через ВГО Українська бібліотечна асоціація.

Здійснювався щоденний контроль за температурно-вологісним режимом: у книгосховищі сектору колекцій рідкісних видань за допомогою термогігрометрів, які розміщені на 2 і 5 ярусах. У книгосховищі сектору цінних видань XIX – початку XX ст. та мистецтва, контроль за температурно-вологісним режимом встановлюється за допомогою датчиків на осушувачах повітря. Показники температури та вологості заносяться в «Журнал реєстрації параметрів», які дають можливість вчасно аналізувати та активно використовувати їх для покращення режимів зберігання документів у подальшому.

З початку воєнних дій і агресії проти України, які є прямою загрозою для національної спадщини, бібліотека постійно шукає можливості для отримання грантової, гуманітарної допомоги для захисту та збереження унікальних фондів. Завдяки підтримці благодійної організації «Kharkiv Karazin University Foundation» було отримано благодійну допомогу від науковців історичного факультету Гданського університету (Польща), спрямованих на порятунок унікальних бібліотечних зібрань. Завдяки отриманій допомозі бібліотека змогла придбати необхідні матеріали для відновлення системи

теплопостачання у книгосховищі відділу книжкових пам'яток, де зберігаються цінні й рідкісні видання, у тому числі з колекції «Полоніка».

Серед важливих превентивних заходів зі збереження книжкових пам'яток у контексті розвитку цифрових технологій і особливо у період загрози активних воєнних дій, однією з найбільш ефективних стратегій є створення **страхових цифрових копій**, що функціонують як інструмент довготривалого збереження та захисту їх від потенційних ризиків, а також, розміщення цифрових копій у відкритих архівах – надання доступу до унікальних документів національної культурної спадщини широким колам науковців та інших користувачів не тільки України, а й усього світу.

У 2025 р. оцифрування фондів здійснювалось: перш за все цінних та рідкісних книг, видань для навчального процесу за запитами кафедр університету та на замовлення читачів-науковців. За допомогою планетарного широкоформатного кольорового сканера формату A1+ Zeutschel OS 12000 фахівцями бібліотеки створюються високоякісні цифрові копії унікальних документів різного виду, формату, типу оправи та товщини корінця: рукописів, стародруків, рідкісних книг, у тому числі, великого формату «in-folio», підшивок газет. З метою збереження оригіналів документів було створено електронні копії рідкісних і цінних видань кількістю у 23 392 сторінки. Страхові копії для постійного та надійного зберігання розміщуються на дисковій станції – NAS-системі мережевого зберігання даних.

Для оцифрування однієї з перших харківських газет ХІХ ст. «Харківські губернські відомості» (1838-1917 рр.) проводиться підготовча робота. Газети мають формат А1, надруковані на крихкому газетному папері, з-за чого, знаходяться у ветхому стані та вкрай потребують реставрації. Було проведено поаркушне дослідження всіх газет із визначенням стану підшивок, проблем їхньої збереженості, наявності дефектів, було відреставровано 3996 сторінок газети, 12 підшивок газети були підготовлені та відправлені на оцифрування.

ПЛАНУЄТЬСЯ:

- Досліджувати фізичний стан фондів у книгосховищах бібліотеки.
- Продовжувати роботу з оптимізації книжкових фондів.
- Продовжувати роботу з підтримки об'єкта НН «Фонд книжкових пам'яток Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна» згідно з планом заходів на 2026 р., необхідних для його утримання, збереження і розвитку.

- Продовжити співпрацю з Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського щодо проведення реставрації стародруків та рукописів з колекції Фонду книжкових пам'яток.
- Продовжити проведення превентивних заходів, як технології збереження особливо цінних документів – рукописів, стародруків, періодичних видань, а саме: процесу створення цифрових копій за допомогою сучасного планетарного широкоформатного кольорового сканеру настільного типу формату А1 – Zeutschel OS 12000, раритетних видань, з метою збереження оригіналів та надання відкритого доступу до культурної спадщини.
- Застосування превентивної фазової консервації для забезпечення належних умов зберігання унікальних документів.
- Підвищення кваліфікації працівників ЦНБ та вивчення досвіду провідних бібліотек України й інших країн у сфері збереження книжкових пам'яток.

5. ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

5.1. Доступ до міжнародних повнотекстових та реферативних БД

ЦНБ координує можливості доступу до міжнародних повнотекстових та реферативних баз даних для студентів та науковців університету.

Завдяки підтримці МОН України продовжено можливість користуватися базою даних «**Web of Science**» від компанії Clarivate, **SCOPUS** та **ScienceDirect** від компанії Elsevier. Продовжено доступ до журналів і книг БД **Springer Nature**.

Віддалений доступ надавався до міжнародних повнотекстових БД: **Research4Life**: до колекції Hinari (охорона здоров'я), AGORA (сільське господарство), OARE (екологія, географія, енергетика та ін.), ARDI (наукові розробки та інновації), GOALI (право та суспільні науки). Було надано доступ до он-лайн бібліотеки, що містить науково-популярну та художню літературу англійською мовою, у тому числі, аудіокниги – **АН Kyiv OverDrive Library**. Завдяки підтримці Посольства США через програму інформаційної підтримки американських центрів в Україні є доступ до баз даних **eLibraryUSA** – електронної бази даних, що включає в себе 7 баз різної тематики з повними текстами статей з журналів та газет у т.ч. до популярного ресурсу Academic Search Premier від EBSCO – багатодисциплінарної бази даних досліджень, що забезпечує доступ до понад 2000 найвідоміших повнотекстових журналів; PressReader: популярні періодичні видання з усього світу у простому для читання та перегляду форматі; JSTOR: база даних із статтями з журналів, що присвячені соціальним наукам, економіці та історії; ProQuest Dissertations & Theses Global: містить 1,5 мільйона дисертацій; Libby: ліцензійні електронні та аудіокниги; BookFlix: ресурс для вивчення англійської мови для початківців; Канору: колекція документальних фільмів.

Доступ до медичних ресурсів було надано від **Elsevier Health**: до клінічних та освітніх ресурсів БД **ClinicalKey**, **Complete Anatomy** та **Osmosis**; **British Medical Journal** – ресурси компанії BMJ Publishing Group Ltd охоплює видання British Medical Journal, а саме двох онлайн-ресурсів BMJ Best Practice та BMJ Learning. Від **EBSCO_med** користувачі мали доступ до медичних ресурсів: DynaMed, що надає найактуальнішу та точну, доказову інформацію клініцистам; Nursing Reference Center Plus надає доказову клінічну інформацію медичним сестрам; Rehabilitation Reference Center надає доказову інформацію для фізіотерапевтів. **Bentham Science** – видавець рецензованої наукової літератури в галузях фармакології та медицини, технічних та суспільних наук.

Університет є учасником **Консорціуму EIFL (Electronic Information for Libraries)**. Завдяки цьому каразінці мають доступ до БД, які надаються

Консорціумом, у т. ч.: **Cambridge University Press, Oxford University Press** та ін. EIFL також домовився про скасування плати за публікацію (APC) в наукових журналах з боку видавництва та провайдерів наукової інформації. Це надзвичайно важлива ініціатива, яка підтримує українську науку в умовах глобальних викликів.

Провідне українське видавництво «**Видавничий дім "Кондор"**» надавало тестовий доступ до електронних навчальних посібників, наукових видань та методичних матеріалів українською мовою.

Для підтримки освіти і науки бібліотекою було підготовлено та представлено на сайті **низку освітніх відкритих ресурсів**, що представляють університети та бібліотеки Європи та США. Також представлено посилання на каталог DOAJ: Directory of Open Access Journals – унікальний та розширений покажчик різноманітних журналів із відкритим доступом усього світу, у т. ч., українських. Надається безоплатний доступ до статей, опублікованих у журналах, які можна читати, завантажувати, копіювати, роздруковувати.

Бази даних, доступ до яких надавався у режимі онлайн протягом 2025 року

Табл.20

№	Назва	Зміст
Бази даних, які надаються за підтримки МОН		
1	Web of Science	БД від Clarivate - найвідоміша наукометрична бібліографічна база даних наукових статей з престижних періодичних видань, книг та матеріалів наукових конференцій із зазначенням реального цитування цих матеріалів.
2	SCOPUS	Найбільша в світі наукометрична бібліографічна та реферативна база даних та інструмент для відстеження цитування статей, опублікованих у наукових виданнях.
3	ScienceDirect	Одна з найбільших повнотекстових онлайн-колекцій наукових книг видавництва Elsevier.
4	Springer Nature	Найбільший у світі видавець академічних книг, видавець найвпливовіших світових журналів у сфері відкритих досліджень. Доступ до журналів 1997-2020 рр., е-книг 2017 р.
Бази даних, доступ до яких наданих за підтримки партнерів		
5	eLibraryUSA	eLibraryUSA – електронна база даних, що включає в себе 7 баз різної тематики з повними текстами статей з журналів та газет: PressReader : Популярні періодичні видання з усього світу у простому для читання та перегляду форматі; Academic Search Premier від EBSCO : багатодисциплінарна база даних досліджень, що забезпечує доступ до понад 2000 найвідоміших повнотекстових журналів. JSTOR : База даних із статтями з журналів, присвяченими соціальним наукам, економіці та історії. ProQuest Dissertations & Theses Global : Містить 1,5 мільйона дисертацій та тез, написаних аспірантами понад 700 університетів. Libby : ліцензійні електронні та аудіокниги BookFlix : Ресурс для вивчення англійської мови для початківців. Капору : Колекція документальних фільмів.

№	Назва	Зміст
6.	LIBRARIA – Архів української періодики онлайн	LIBRARIA – проєкт компанії Архівні інформаційні системи (AIC), що здійснюється у співпраці з бібліотеками, архівами та науковими інституціями в Україні та за її межами. Мета проєкту – оцифрувати та надати доступ онлайн до якнайбільшого масиву української історичної періодики. На вебсайті доступні для перегляду не лише цифрові зображення, але й розпізнані тексти видань з інтерактивними змістами кожного з чисел, що надає користувачам широкі пошукові можливості.
7	Віртуальна бібліотека АН Kyiv OverDrive Library	Он-лайн бібліотека, що містить науково-популярну та художню літературу англійською мовою, у тому числі, аудіокниги.
БД, доступ до яких було надано як країні Групи А		
8	Платформа Research4Life	Найбільша у світі платформа науково-технічної, природничої, медичної та суспільно-політичної літератури від провідних міжнародних видавців об'єднує тематичні колекції: Hinari (охорона здоров'я), AGORA (сільське господарство), OARE (екологія, географія, енергетика та ін.), ARDI (наукові розробки та інновації), GOALI (право та суспільні науки).
9	Медичні ресурси Elsevier	Elsevier Health надає безкоштовний доступ до своїх клінічних та освітніх ресурсів ClinicalKey , Complete Anatomy та Osmosis
10	British MedicalJournal	Ресурси компанії BMJ Publishing Group Ltd включають в себе доступ до онлайн-видання British MedicalJournal, а саме до двох онлайн-ресурсів BMJ Best Practice та BMJ Learning
11	EBSCO_med	Медичні ресурси: DynaMed надає найактуальнішу та точну, доказову інформацію клініцистам; Nursing Reference Center Plus надає доказову клінічну інформацію медичним сестрам; Rehabilitation Reference Center надає доказову інформацію для фізіотерапевтів.
12	Bentham Science	Bentham Science видавець рецензованої наукової літератури в галузях фармакології та медицини, технічних та суспільних наук. На сьогодні Bentham Science видає понад 130 наукових рецензованих журналів, переважна більшість яких індексуються провідними бібліографічними базами даних.
Тестові доступи, що надавалися протягом 2025 року		
13	База даних електронних книг "Кондор"	Видавничий дім " Кондор "- провідне українське видавництво, яке пропонує навчальні посібники, наукові видання та методичні матеріали. Колекція налічує близько 1200 навчальних видань з різних галузей знань: аудит, бухгалтерський облік, кадровий облік, фінанси, економіка, менеджмент, маркетинг, право, гуманітарні науки, природничі науки, технічні науки.

5.2. Власні електронні ресурси

В Інтернет-мережі бібліотекою представлені 50 152 електронних повнотекстових документів: 22 438 документів у репозитарії університету **eKhNUIR**, 11 227 документів у архіві рідкісних видань і рукописів **eScriptorium**, 13 624 документів у архіві періодичних видань із фондів ЦНБ **Karazin.Back2News** та 2 863 документи ЦНБ в архіві **LIBRARIA**.

ЦНБ співпрацює з Всесвітньою цифровою бібліотекою (World Digital Library) www.wdl.org, є партнером Європейської цифрової бібліотеки

«Europeana» www.europeana.eu, де представлені ресурси ЦНБ (<https://www.loc.gov/search/?fa=partof:central+scientific+library+of+v.n.+karazin+kharkiv+national+university%7Caccess-restricted:false>; https://www.europeana.eu/en/item/2023862/handle_1237075002_13).

Вчена рада університету від 30 червня 2025 року, протоколом № 17 затвердила оновлені варіанти «Положення про eScriptorium – електронний архів рідкісних видань та рукописів для науки і освіти» та «Положення про Електронний архів періодичних видань із фондів Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна – Karazin.Back2News».

5.2.1. Електронний архів (репозитарій) праць учених університету eKhNUIR

У 2025 р. Електронний архів праць учених (репозитарій) університету – eKhNUIR (<https://ekhnuir.karazin.ua/home>) було оновлено до найновішої версії платформи DSpace 9.1, що дозволило покращити роботу сервісу та інтегрувати нові налаштування. Налаштовано інтеграцію репозитарія з системою ORCID та з Національним репозитарієм академічних текстів (НРАТ). Станом на 01.01.2026 р. Харківський національний університет імені В. Н.Каразіна входить до Списку інституціональних репозитаріїв, що здійснюють інформаційну інтеграцію з НРАТ. Створено особистий кабінет, призначені відповідальні особи, здійснюється наповнення бази даних НРАТ необхідними матеріалами. Актуальним залишається питання перенесення колекцій з DSpace ННІ «УПА» до репозитарію університету. Репозитарій eKhNUIR має власний міжнародний індекс ISSN 2310-8665, що надає йому статус повноцінного електронного видання, у якому можна публікувати результати досліджень як у першоджерелі, нарівні з друкованими періодичними виданнями. На 1.12.2025 р. у репозитарії представлено 22 438 електронних документів.

За автоматизованими статистичними даними протягом 2025 р. зафіксовано 4 640 000 переглядів архіву eKhNUIR зі 145 країн світу, зареєстровано 568 398 завантажень файлів документів та понад 121 000 переглядів розділів та колекцій.

5.2.2. Електронний архів рідкісних видань та рукописів для науки та освіти eScriptorium

Архів рідкісних видань і рукописів для науки і освіти eScriptorium <https://escriptorium.karazin.ua/home> – база даних, що створюється бібліотекою. В eScriptorium розміщені документи XIV-XX ст. – рукописи та рукописні книги, іноземні стародруки, рідкісні українські видання, рідкісні та цінні видання XIX – XX ст., перш за все, харківські.

У 2025 р. проведено важливу роботу з переведення електронного архіву eScriptorium на найновішу версію платформи **Dspace 9.1**, це оновлення якісно вплине на функціонування та розвиток архіву.

В архіві eScriptorium представлено 11 227 документів. За статистичними даними протягом 2025 року зафіксовано 710 000 переглядів eScriptorium зі 107 країн світу, зареєстровано 136 772 завантажень файлів документів та понад 17 400 переглядів розділів та колекцій. На документи архіву eScriptorium посилаються Всесвітня цифрова бібліотека WDL та Європейська цифрова бібліотека «Європеана».

5.2.3. Електронний архів оцифрованих періодичних видань Karazin.Back2News

Електронний архів оцифрованих періодичних видань Karazin.Back2News (<https://back2news.karazin.ua>) містить перші харківські газети XIX – поч. XX ст., газету «Харківський університет» 1959-60 рр. і надає можливість пошуку за ключовими словами у текстах документів.

На кінець 2025 р. в архіві розміщено понад 77 000 сторінок (понад 13 624 документів) перших харківських газет XIX – початку XX ст. з додатками до них, у т. ч. ілюстрованими. Зареєстровано за 2025 рік 7 615 користувачів з 63 країн світу, понад 102 000 переглядів архіву та понад 87 000 переглядів розділів електронного ресурсу Karazin.Back2News. «Електронний архів періодичних видань Back2News» відповідає меті свого створення: надання необмеженого безкоштовного он-лайн доступу до історичних документів, періодичних видань, що видавалися на території України, розкриття та висвітлення сторінок історії рідного краю для використання у наукових дослідженнях істориків, краєзнавців та усіх зацікавлених. Від користувачів, зокрема із зарубіжних країн надходять запити на розміщення в архіві номерів газет за певні роки видання.

Для належного функціонування Електронного архіву оцифрованих періодичних видань із фондів ЦНБ «Karazin.Back2News», який започатковано у 2018 р. з метою надання відкритого доступу до культурної спадщини та консервації оригіналів для їх збереження: проведена робота з модернізації функціональності цієї повнотекстової бази даних, шляхом оновлення програмної частини серверу та переведення архіву на домен karazin.ua для більш надійного зберігання та використання архіву. Ці заходи направлені на покращення присутності архіву в Інтернет-середовищі, оптимізації видимості й органічного використання.

Протягом року надавався безкоштовний доступ до архіву української періодики онлайн LIBRARIA (<http://libraria.ua>) компанії «Архівні Інформаційні Системи» (м. Київ), у якій із фондів ЦНБ представлено 2863 номери газет початку ХХ ст., у т.ч., «Літературна газета», «Література і мистецтво» та «Література, наука і мистецтво».

5.3 ВЕБ-сайт та соціальні мережі бібліотеки

Усі аспекти роботи бібліотеки висвітлюються на офіційному сайті ЦНБ в Інтернеті за адресою:

<http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr/index.htm>

та у соціальних мережах:

- Facebook <https://www.facebook.com/library.karazin/>;
- Телеграм <https://t.me/KarazinLibrary>;
- Інстаграм <https://www.instagram.com/librarykarazin/>

За статистикою, відвідування сайту склали **62 304 відвідувань**. Для підтримки освіти і науки, було підготовлено низку відкритих ресурсів, що представляють університети та бібліотеки Європи та США. З метою формування позитивного іміджу бібліотеки та оперативного інформування спільноти про актуальні сервіси й ресурси також регулярно оновлюються сторінки центру «Вікно в Америку»: Instagram, Telegram та Threads. Контент розробляється з урахуванням потреб та очікувань аудиторії, що сприяє підвищенню залученості користувачів. ЦНБ має свій канал на YouTube.

ПЛАНУЄТЬСЯ:

- Продовжити роботи з цифровізації бібліотеки, забезпечити розміщення матеріалів у власних електронних архівах;
- Продовжувати оцифрування унікальних ресурсів бібліотеки (рукописи, стародруки), розміщувати страхові копії для збереження на NAS-сервері;
- З метою визначення пріоритетів та удосконалення інформаційної роботи провести опитування користувачів щодо використання цифрових ресурсів бібліотеки та доступу до міжнародних повнотекстових БД;
- У зв'язку зі зміною доменного імені електронного архіву eKhNUIR на **karazin.ua** провести перереєстрацію у міжнародних гарвестерах репозитаріїв ROAR (Registry of OA Repositories) та DOAR (Directory of Open Access Repositori);

- Винести на розгляд Координаційної ради Каразінського університету питання щодо наповнення Національного репозитарія академічних текстів репертуаром інституційного репозитарія Каразінського університету;
- Розглянути на засіданні Ради з науково-методичної роботи ЦНБ питання щодо удосконалення статистичних даних використання електронних ресурсів.
- Перевести сайт ЦНБ на доменне ім'я **karazin.ua**

6. ДОВІДКОВИЙ АПАРАТ ЦНБ

6.1 Електронний каталог

На 01.12.2025 р. в електронному каталозі ЦНБ відображені **1 537 882** примірників документів (1 102 110 назв). Порівняно із статистичними даними 2024 року кількість назв зросла на 5620, а кількість примірників зменшилась на 8 472, що пояснюється обсягами списання з електронного каталогу багатопримірникової літератури. Кількість назв періодичних видань в електронному каталозі – 10 317 (порівняно з 2024 р. збільшилась на 85 назв). Також електронний каталог містить **24 568** описів з посиланнями на повний текст та 98 800 аналітичних записів (бібліографічних записів статей із збірників). Довідник «Автор» включає 484 579 індивідуальних та колективних авторів і цей показник також зріс порівняно в минулорічній на 2098. Тезаурус налічує 299 487 заголовків предметних рубрик з підзаголовками. Порівняно з показниками минулого року список заголовків предметних рубрик та підзаголовків до них скоротився на 15 223 в процесі видалення з тезаурусу дублюючих предметних рубрик російською мовою. І хоча обсяги скорочення тезаурусу цього року майже вдвічі перевищили минулорічні, планувалось, що вони будуть значно більшими.

Продовжується робота з редагування електронного каталогу. У 2025 році було відредаговано 1201 бібліографічний запис документів, приписано 443 дублети до наявних в електронному каталозі бібліографічних записів, змінено 2758 шифрів зберігання. З бібліографічних записів документів було видалено 45 648 дублюючих предметних рубрик російською мовою з подальшим виключенням з тезаурусу відповідних дублюючих російськомовних формулювань предметних рубрик – 2215 заголовків предметних рубрик, не рахуючи підзаголовки до них. Об'єми цієї роботи у 2025 році в півтора рази перевищують аналогічний показник 2024 року, але очікувалось, що він буде багатократно більшим. У ході редагування тезаурусу до словника «Рубрики» було внесено 243 нових формулювань предметних рубрик, виправлено 527 помилкових формулювань предметних рубрик, створено 53 відсилання «Дивись» і «Дивись також». У 22 заголовках предметних рубрик на персоналії сучасних діячів були уточнені дати життя. Постійно ведеться робота з редагування словників «Автор», «Видавництво», «Міста», до них було внесено 2530 виправлень. Також у процесі перегляду тезаурусу досі виявляються формулювання предметних рубрик, не перекладені українською мовою. Таких перекладів у 2025 році було зроблено 71.

З електронного каталогу було списано 24 197 примірників. Це удвічі менше, ніж відповідний показник минулого року, але така велика різниця

пояснюється теперішніми технічними вадами АБІС Absotheque, через які швидкість виконання операцій з видалення списаних примірників з бази електронного каталогу знизилась у декілька разів.

Табл. 21

У базі електронного каталогу (ЕК):	на 01.12.2023	на 01.12.2024	на 01.12.2025
примірників	1 562 822	1 546 354	1 537 882
Назв	1 090 391	1 096 490	1 102 110
назв періодичних видань	10 194	10 232	10 317
Авторів	479 837	482 481	484 579
предметних рубрик з підрубриками	323 712	314 710	299 487
описів з посиланнями на повний текст	23 748	24 041	24 568
бібліографічних записів статей зі збірників	98 097	98 111	98 800

Редагування електронного каталогу

Табл. 22

Назва показника	2024 р.	2025 р.
Редагування бібліографічного опису документів в ЕК	3967	1201
Приписка дублетів до наявних в ЕК бібліографічних записів	759	443
Зміна шифру збереження в ЕК	2904	2758
Робота з авторитетними файлами («Автор», «Видавництво», «Міста»)	4384	2530
Внесення до БЗ док-в предметної рубрики «Книгозабезпеченість»	275	258
Редагування тезауруса		
Створення нових формулювань предметних рубрик	192	243
Виправлення помилкових формулювань предметних рубрик	1377	527
Видалення формулювань предметних рубрик з тезауруса	2345	2215
Створення відсилань «Дивись» і «Дивись також»	161	53
Уточнення дат життя в предметних рубриках на персоналії	229	22
Переклад українською мовою предметних рубрик (без врахування підрубрик)	6220	71

РЕТРОКОНВЕРСІЯ фондів ЦНБ до 1991 року

У 2025 р. майже вдвічі зросли показники з ретроконверсії фондів ЦНБ до 1991 року: до електронного каталогу цього року було внесено 4516 бібліографічних записів документів (у 2024 р. – 2292). І якщо кількість книг, внесених до електронного каталогу в процесі ретровводу, зросла несуттєво – з 190 у 2024 р. до 200 у 2025 р., то кількість бібліографічних описів періодичних видань збільшилась на 52,5% – з 1976 у 2024 р. до 4158 у 2025 р. Переважна більшість з них – це примірники іноземних журналів до 1917 р. Збільшилась кількість поточних читацьких замовлень на літературу до 1991 року, ще не внесену до електронного каталогу бібліотеки, – з 112 у 2024 р. до 146 у 2025 р. До електронного каталогу були внесені 12 аналітичних записів статей із збірників. У процесі ретроконверсії фондів ЦНБ було систематизовано 69 документів, до бібліографічних записів яких були внесені 36 відсутніх індексів УДК та виправлено 33 помилкових. Велика робота ведеться з предметизації документів ретровводу, яка виконується паралельно з редагуванням електронного каталогу. В цьому році було предметизовано 5849 документів ретровводу, що вдвічі перевершує відповідний показник 2024 р. (2912 документів); у бібліографічні записи цих документів в електронному каталозі були додані 7247 предметних рубрик. Продовжено роботу з предметизації електронних навчальних видань, представлених в репозитарії Каразінського університету і відображених в базі електронних ресурсів електронного каталогу ЦНБ. Кількість предметизованих у цьому році електронних ресурсів зросла на 44% і становить 379 документів, до бібліографічних записів яких в електронному каталозі було внесено 546 предметних рубрик.

Табл. 23

Назва показника	2024 р.	2025 р.
Всього примірників, внесених до ЕК	2292	4516
Книги	190	200
періодичні та продовжувані видання	1976	4158
поточні читацькі замовлення	112	146
БЗ статей зі збірників (складання аналітичного запису)	14	12
Систематизація та предметизація фондів до 1991 р.		
систематизація документів ретровводу	258	69
внесення до БЗ документів індексів УДК	253	36
виправлення помилкових індексів УДК	5	33
предметизація документів ретровводу	2912	5849
внесення до БЗ документів предметних рубрик	4043	7247
видалення з БЗ документів предметних рубрик	31 450	45 648

Поповнюється електронний каталог також ресурсами університетських електронних архівів: у 2025 році у бібліографічних записах електронного каталогу були відображені 122 URL-адреси електронних ресурсів університетського репозитарію, наявних у фондах ЦНБ в традиційному вигляді. Також в електронному каталозі були створені **417** бібліографічні описи з URL-адресою електронних ресурсів репозитарію, відсутніх в фондах ЦНБ у традиційному вигляді, що на 164 перевищує показник минулого року.

Працівники ЦНБ залучені також до роботи з **редагування записів в електронних архівах** – Електронному архіві університету (eKhNUIR) та Архіві рідкісних видань і рукописів (eScriptorium). Ця робота передбачає редагування бібліографічних записів ресурсів та додавання до них додаткових пошукових полів українською мовою – авторів та анотацій. У бібліографічні записи електронних ресурсів архівів було внесено 2008 виправлень. Окрім цього працівники були залучені й до процесу додавання нової інформації до бази даних електронних архівів, за минулий рік було внесено 506 нових документів.

Табл. 24

Назва роботи	2024 р.	2025 р.
Додавання до бази даних електронних архівів	-	506
Відображення URL-адреси електронних ресурсів репозитарію, наявних в фондах ЦНБ в традиційному вигляді	221	122
Створення в ЕК бібліографічного опису з URL-адресою електронних ресурсів репозитарію, відсутніх у фондах ЦНБ в традиційному вигляді	253	417
Предметизація електронних навчальних видань, представлених у репозитарії університету.	213	379
Внесення предметних рубрик до БЗ в ЕК електронних ресурсів репозитарію	428	546
Редагування записів в електронних архівах (редагування бібліографічних описів електронних ресурсів, переклад українською мовою анотацій)	3591	2008

У 2025 році було передано на обробку 2132 примірники нових надходжень (з них обов'язкових примірників – 1211). Це більше ніж на 20% поступається показникам минулого року, що пояснюється скороченням кількості нових надходжень до ЦНБ. 980 обов'язкових примірників було систематизовано та предметизовано, на ці документи було визначено 993 індекси УДК, 383 поличні індекси та надано 1747 предметних рубрик. Усі документи були відображені в електронному каталозі, технічно оброблені та передані до відповідних підрозділів бібліотеки.

Табл. 25

Назва показника	Виконання 2024 р.	План 2025 р.	Виконання 2025 р.	План 2026 р.
Усього примірників	2740	2500	2132	2000
- примірників книг, дисертацій, авторефератів	2470	2050	1988	1700
- примірників періодичних та продовжуваних видань	270	450	144	300
- газет (назв)	-	-	-	-
З них обов'язкових примірників				
Усього обов'язкових примірників	1749	1500	1211	1300
- книг, дисертацій, авторефератів	1584	1100	1108	1050
- періодичних та продовжуваних видань	165	400	103	250
- газет (назв)	-	-	-	-
Систематизація та предметизація нових надходжень документів				
Усього примірників	1548	1100	980	1000
визначено індексів УДК	1548		993	
визначено поличних індексів	377		383	
надано предметних рубрик	3568		1747	
Технічна обробка документів				
Друк карток:	3091	-	2269	-
- для СЛАК	1973		1429	
- для топокаталогів	546		206	
- для індикаторів	496		447	
- для картотеки автографів	76		187	
Наклейка етикеток «захисту»	481		330	
Наклейка ярликів	913		670	
Наклейка штрихкодів етикеток	824		268	

6.2 Система традиційних карткових каталогів

Читацький алфавітний каталог законсервований з 01.01.2014 р., систематичний каталог законсервований з 01.01.2017 р. Ці каталоги не поповнюються і не редагуються, але використовуються для обслуговування читачів. Усі процеси з поповнення та редагування зберігаються при роботі з картковими службовими і топографічними каталогами ЦНБ.

У службовий алфавітний каталог книг у 2025 році було розставлено 478 карток, приписано 296 дублетів.

У топографічні каталоги було розставлено 287 карток. Було надруковано 447 карток для індикаторів на підсобні фонди бібліотеки та 187 карток для картотеки автографів.

Табл. 26

Назва показника	2024 р.	2025 р.
Поповнення карткових каталогів (розстановка карток):	3172	1399
- Службовий алфавітний каталог книг (СлАК)	2036	478
- Топографічні каталоги	564	287
- Картотека автографів	76	187
- Індикатори на підсобні фонди	496	447
Приписка дублетів в СлАК	643	296

Списання з системи каталогів

Списання документів здійснюється з усієї системи каталогів без виключення. Акти на списання надходять до сектору каталогізування з сектору обліку та списання документів після виключення документів з інвентарних книг. Усього в цьому році було оформлено 95 актів на списання, що на 18 більше, ніж у 2024 році. Списання з довідково-пошукового апарату бібліотеки було здійснено за 18 актами 2024 року та 59 актами поточного року. На 01.01.2025 р. 36 щорічних актів ще знаходяться в роботі.

Із службового алфавітного каталогу було списано 44 211 примірників (на 13% менше, ніж у 2024 р.), з топографічних каталогів – 47 720 примірників (на 5% менше, ніж у 2024 р.), з читацького алфавітного каталогу – 4691 примірник (майже на 60% більше, ніж у 2024 р.), з систематичного каталогу – 6808 примірників (на 83% більше, ніж у 2024 р.). Для списання з систематичного каталогу було заіндексовано 1994 картки з відсутніми або застарілими класифікаційними індексами, за цими картками індекси були виправлені у читацькому алфавітному каталозі. У 2025 р. на документи, всі примірники яких були списані за актами, були вилучені картки з каталогів: 365

карток зі службового алфавітного каталогу, 308 карток з читацького алфавітного каталогу та 330 карток з систематичного каталогу. У 2025 р. була завершена робота з топографічним каталогом навчального абонементу №5, який був повністю розформований в процесі списання документів, пошкоджених в результаті воєнних дій, спричинених російською військовою агресією.

7. ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ.

За єдиним реєстраційним обліком у ЦНБ зареєстровано **18 195**, з них – **13 878** студентів. До користувачької бази бібліотеки приєдналися 2 738 нових читачів, з яких 2 494 – студенти. У поточному році всіма структурними підрозділами бібліотеки, в тому числі онлайн, обслуговано **50 221** користувач, відвідування бібліотеки у гібридному форматі (офлайн і онлайн) становило **80 855** користувачів, відвідування власних електронних баз і сайту бібліотеки складає – **5 514 304** користувача.

У 2025 році було перереєстровано 2 536 користувачів, відпрацьовано 2 250 наказів по університету, відредаговано 5 789 електронних формулярів користувачів.

Підписано 5 356 обхідних листів, які були як у форматі електронної довідки, що підтверджували відсутність заборгованості користувача перед бібліотекою і надсилалась електронною поштою, так і в традиційній паперовій формі.

Для користувачів, що навчаються або працюють у Харкові, стабільно функціонували 4 абонементи та 14 читальних залів, включно з інформаційно-ресурсними центрами та спеціалізованими просторами. Читальні зали та інформаційні центри бібліотеки стають не тільки місцем для індивідуальної діяльності, а й перетворюються на справжній коворкінг – простори для спільної роботи користувачів.

Для зручності студентів та випускників університету діє послуга з повернення літератури до бібліотеки через поштові сервіси Укрпошти та Нової пошти. Упродовж року бібліотека отримала 40 поштових відправлень з книгами, які були повернуто користувачами до бібліотеки.

Робота з першокурсниками та популяризація бібліотечних сервісів є постійним напрямом роботи ЦНБ. Починаючи з вересня 2025 року бібліотека систематично організовувала ознайомчі онлайн та офлайн зустрічі для студентів першого курсу. В співпраці з кураторами академічних груп і заступниками деканів було проведено 26 інформаційних занять, під час яких першокурсники ознайомилися з можливостями бібліотеки та навчилися користуватися цифровими ресурсами. Заняття для студентів 1 курсу, для тих, хто мав можливість долучитись, проводились у режимі офлайн і онлайн. До занять фахівці бібліотеки готували книжкові виставки видань з дисциплін, що вивчаються на 1 курсі. До занять мали можливість долучатися також студенти старших курсів за їх бажанням та за проханням факультетів. За замовленням від факультетів було проведено 22 екскурсії бібліотекою. Під час занять та екскурсій майбутні користувачі знайомляться зі структурою бібліотеки, правилами користування ЦНБ, режимом роботи, всіма інформаційними

послугами, які надає бібліотека. Також пропагується робота у читальних залах, фонди яких комплектуються обов'язковими примірниками літератури, більша частина яких є у бібліотеці у єдиному примірнику.

На засіданні Науково-методичної ради Каразінського університету 21.05.2025 р. було представлено звіт **«Про інформаційне забезпечення навчальних дисциплін навчальною, науковою літературою та періодичними виданнями»** де обговорювалися актуальні питання щодо книгозабезпеченості, академічної доброчесності, участі бібліотеки в акредитаціях, оптимізації та актуалізації фондів навчальних абонементів, доступу до електронних світових та наукометричних баз даних та нових сервісів бібліотеки для удосконалення обслуговування користувачів. Розроблено **«Концепцію змішаного обслуговування користувачів Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна»**. За мету поставлено забезпечення надійного та якісного доступу до знань для студентів, викладачів і науковців університету незалежно від їхнього місцеперебування.

Для більш якісної допомоги користувачам створено віртуальний відділ **«BiblioDigitalHub: цифрова підтримка освіти й науки»**. Користувачам пропонуються різноманітні ресурси та послуги, якими можна скористатися безпосередньо в бібліотеці або віддалено, знаходячись в іншому місті або країні. Запит на послугу надається за посиланням <http://www-library.univer.kharkov.ua/pages/regulations/BiblioDigitalHub.pdf> та приймається від користувачів виключно з домену @karazin.ua.

З понеділка по п'ятницю з 9.00 до 16.00 користувачі також можуть отримати відповіді на свої питання за телефоном +38 (068) 941 3948.

Інформаційно-бібліографічна діяльність та розвиток цифрових компетенцій також є важливою складовою обслуговування користувачів. Протягом року фахівці бібліотеки проводили додаткові навчальні заняття за запитами факультетів і студентських груп. Було проведено понад 39 академічних годин занять для студентів, присвячених інформаційному пошуку, навичкам роботи з міжнародними базами даних, бібліографічним стилям, академічній доброчесності та ефективному використанню електронних ресурсів та 14 занять для науково-педагогічних працівників.

ЦНБ традиційно виступала базою для навчально-ознайомчої практики студентів спеціальностей «Філософія» та «Культурологія». У межах практики проведено 15 занять (8 під час весняного семестру та 7 під час осіннього), присвячених основам наукової комунікації, роботі з електронними архівами, підготовці академічних робіт, стилям цитування та питанням популяризації книжкових видань.

Упродовж року фахівці бібліотеки надавали постійну консультаційну підтримку користувачам. Консультації здійснювалися як у читальних залах, так і через соціальні мережі та відповіді електронною поштою. Усього було отримано 14 020 запитів, враховуючи запити з індексування документів за УДК, перевірки наявності видань у фондах ЦНБ, отримання віддаленого доступу до баз даних та можливостей отримати чи повернути літературу.

7.1 Діяльність відділу обслуговування та реєстрації користувачів

7.1.1 Сектор електронної реєстрації користувачів

У 2025 році бібліотека продовжувала працювати в умовах воєнного стану, надаючи користувачам можливість отримувати потрібні інформаційні ресурси та послуги. Сектор електронної реєстрації користувачів функціонував у звичному режимі очного прийому, що дозволяло здійснювати запис нових користувачів та вести облік безпосередньо у бібліотеці. Попри непрості обставини, робота підрозділу залишалася організованою та безперебійною, із суворим дотриманням правил безпеки. Відвідувачі проходили реєстрацію, заповнювали відповідні бланки та отримували електронні формуляри, які забезпечували їм повноцінний доступ до бібліотечних фондів. За потреби працівники бібліотеки надавали консультації користувачам через електронну пошту щодо питань, пов'язаних із їхньою реєстрацією та обліком.

Бібліотека продовжує практику оформлення віртуальних читацьких квитків у форматі «**картка у смартфоні**», яку було розпочато з 2022 року. Такий формат є зручним і сучасним, адже читач отримує електронний квиток на свій мобільний пристрій і може користуватися ним у будь-який момент без потреби мати пластикову картку. Це не лише спрощує процес обслуговування, а й дозволяє уникнути втрати чи пошкодження читацького квитка, забезпечуючи швидкий та надійний доступ до бібліотечних послуг.

Таблиця запису студентів перших курсів у 2024–2025 рр.

Табл. 27

Рік	2024	2025
Кількість студентів 1 курсу	2 702	2 494

У поточному році було проведено перегляд **Переліку платних послуг** Центральної наукової бібліотеки. За результатами аналізу, який було проведено бухгалтерією університету, частину послуг було оновлено: окремі позиції отримали коригування вартості відповідно до актуальних витрат. Запроваджені зміни спрямовані на оптимізацію роботи бібліотеки,

підвищення ефективності використання ресурсів та розширення можливостей для отримання додаткових надходжень. Оновлений перелік послуг сприятиме подальшому розвитку сервісів для користувачів http://www-library.univer.kharkov.ua/pages/regulations/paid_services/perelik.pdf

Працівники, викладачі університету та міські читачі проходять перереєстрацію на підставі відповідних документів (перепусток, паспортів, посвідчень). Під час перереєстрації користувачів інформують про зміни в роботі бібліотеки та нагадують основні правила користування. Студенти університету перереєстровуються на підставі наказів про переведення на наступний курс або за студентськими квитками.

7.1.2 Обслуговування користувачів у читальних залах

У 2025 році в читальних залах ЦНБ у змішаному форматі було обслуговано **14 584** користувача та було видано **71 383** примірника документів.

За видами літератури в усіх читальних залах відділу протягом 2025 року було видано: наукової – **28 818** примірників, навчальної – **42 351** примірник, художньої – **214** примірників.

У порівнянні з минулим роком показники відвідування читальних залів у 2025 році збільшилися на **3,8 %**. Показники загальної книговидачі зросли на **4,8 %**.

Обслуговування користувачів територіально велось у чотирьох читальних залах відділу. У двох читальних залах було проведено ремонтні роботи. Читальному залу для науковців було присвоєно ім'я видатного українського вченого, професора Каразінського університету, фізика-ядерника, Іллі Івановича Залюбовського, який багато років займав посаду проректора з наукової роботи університету та очолював Бібліотечну раду. Зал було відкрито 31 січня у рамках заходів, присвячених 220-й річниці від початку діяльності університету та бібліотеки. Оновлений читальний зал суспільних наук було відкрито для читачів у лютому звітного року.

Читачі, які відвідують бібліотеку офлайн, обслуговуються з обов'язковим дотриманням правил та обмежень, які передбачаються воєнним станом – евакуація користувачів під час повітряної тривоги до укриття в підвальному приміщенні університету чи до коридору з наявністю у ньому «двох стін».

7.2. Відділ абонементів

Основними показниками роботи відділу абонементів є відвідування та книговидача. У 2025 році зазначені показники демонструють стабільну динаміку та незначне зростання порівняно з попереднім роком. У 2025 році кількість відвідувань відділу абонементів становила 27 260, що на 1 360 відвідувань більше порівняно з 2024 роком (25 900). Таким чином, показник зріс на 5,25 %. Обсяг книговидачі у 2025 році склав 24 250 примірників, що на 1 120 примірників більше, ніж у 2024 році (23 130), відповідно приріст становив 4,84 %.

Показники з обслуговування користувачів на абонементі наукової та художньої літератури

Табл. 28

	Назва роботи	2023	2024	2025 План	2025 Викон.	2026 План
1	Відвідування	10200	12460	12500	13 340	13 400
2	Видано документів	10600	11750	12000	12 800	13 000

Показники з обслуговування користувачів навчального абонементу

Табл. 29

	Назва роботи	2023	2024	2025 План	2025 Викон.	2026 План
1	Відвідування	12550	13340	13500	13920	14000
2	Видано документів із фонду сектора	10250	11380	11500	11450	11500

В умовах воєнного стану обслуговування користувачів у 2025 році продовжувалося у змішаній формі, як офлайн, так і дистанційно. Обслуговування дистанційно здійснювалось за e-mail: abonement.cnb@karazin.ua; mba.cnb@karazin.ua . Надавалися консультації з питань обслуговування, подовження терміну користування літературою.

Правила обслуговування на абонементі останні роки не змінюються. Усі категорії студентів та співробітників університету мають право користуватися будь-яким абонементом бібліотеки. На навчальних абонементі підручники видаються на семестр. Але у нових реаліях працює індивідуальний підхід до кожного читача з метою максимального задоволення їхніх запитів. Навчальний абонемент №5 фізико-технічної літератури, який розташований за адресою просп. Курчатова, 31 не працює з кінця лютого 2022 року через значні пошкодження будівлі фізико-технічного факультету, де було розташовано абонемент. Тому обслуговування студентів та працівників

фізико-технічного та фізико-енергетичного факультетів здійснюється на абонементі №2 навчальної літератури та на абонементі наукової та художньої літератури. На цих абонементах також обслуговуються студенти та працівники приєднаних ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія», ННІ «Інститут державного управління».

7.2.1 Міжбібліотечний абонемент

Міжбібліотечний абонемент (МБА) у звітному періоді функціонував у штатному режимі та був спрямований на забезпечення інформаційних потреб користувачів ЦНБ. Діяльність МБА передбачала надання бібліотечних послуг, зокрема з використанням електронної доставки документів (ЕДД), а також забезпечення доступу користувачів до інформаційно-бібліотечних ресурсів бібліотечних установ та інформаційних центрів України й інших країн. У 2025 році у службі МБА продовжувала діяти електронна пошта mba.cnb@karazin.ua. Робота МБА продовжувала вестися за напрямками:

- Обслуговування користувачів ЦНБ.
- Обслуговування абонентів МБА міста Харкова.
- Обслуговування абонентів МБА інших міст.
- Обслуговування фізичних осіб, що звернулися до бібліотеки.

В умовах воєнного стану обслуговування користувачів усіх категорій ведеться дистанційно.

З інших бібліотек для користувачів ЦНБ отримано 7 сторінок електронних копій документів. Іншим бібліотекам на їх замовлення відправили 2319 копій електронних сторінок (у 2024 році було 358 стор.).

До МБА ЦНБ звернулись:

- Ремигиус Жалкаускас – співробітник Сільськогосподарської академії Університету Вітаутаса Великого (Каунас, Литва);
- Бібліотека гімназії м. Кривий Ріг;
- Наукова бібліотека Болгарської академії наук (м. Софія, Болгарія);
- Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського;
- Бібліотека інституту ботаніки НАНУ.

Для виконання замовлень користувачів ЦНБ зверталась до:

- Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського із запитом на статтю з журналу: *The Battle of the White Mountain As Mythin Czech History* Mamatey, Victor S. // East European Quarterly; Boulder Том 15, Изд. 3 (Fall 1981): 335-345.
- Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника із пошуковим запитом: *Aleksandr Kamiński. Kronika Drużyny Narcerskiej* (орієнтовний рік видання 1917–1918).

За необхідності проводиться інформаційно-пошукова робота в електронному середовищі за предметними та тематичними рубриками, встановлюється зв'язок з наявними в мережі відповідними базами, зберігаються адреси та фіксуються появи відповідних веб-сайтів, бібліографічно доопрацьовуються замовлення й визначаються бібліотеки-фондоутримувачі.

Табл.30

Статистичні показники	2023	2024	2025 План	2025 Вик.	2026 План
К-ть абонентів МБА,ЕДД	24	27	30	26	30
Кількість отриманих документів з інших бібліотек	12	18	20	12	20
у т.ч. сторінок електронних копій	45	338	400	7	50
К-ть виданих документів іншим бібліотекам та користувачам	16	45	50	36	40
у т.ч. сторінок електронних копій.	31	358	400	2319	500

7.3. Відділ книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів

Обслуговування користувачів у відділі на період дії воєнного стану проходило тільки як виняток, так як фонди тимчасово закриті для видачі користувачам. Книговидача із книгосховищ відділу в основному складалася із службових замовлень. За можливості, книги передавалися користувачам у читальні зали бібліотеки у Головному корпусі університету.

Усього в поточному році з книгосховищ відділу було видано 3828 прим. книг та 51 підшивка газет на оцифрування.

7.4. Відділ міжкультурної комунікації, промоції бібліотеки та проєктної діяльності

У відділі повністю автоматизовано процеси видачі та повернення літератури, а також продовження терміну користування виданнями.

Комунікація з користувачами здійснювалася через усі основні канали: соціальні мережі, електронну пошту та месенджери, що забезпечило своєчасне реагування на запити та підтримання постійного контакту з відвідувачами. Станом на листопад 2025 року Центр «Вікно в Америку» представлений у ключових соціальних мережах — Telegram, Facebook, Instagram, Threads — а також має власний YouTube-канал. Усі інформаційні платформи центру демонструють стабільне щомісячне зростання кількості підписників, що свідчить про зростання інтересу користувачів до діяльності центру.

З метою формування позитивного іміджу бібліотеки та оперативного інформування спільноти про актуальні сервіси й ресурси регулярно оновлюються сторінки центру «Вікно в Америку»: Instagram (2193 підписників), Telegram (410 підписників) та Threads (454 підписників).

Співробітники відділу надавали консультації щодо використання бази даних eLibraryUSA, проводили онлайн-презентації в Zoom, готували інформаційні матеріали для соціальних мереж та забезпечували доступ користувачів до електронних ресурсів бібліотеки. Окремим напрямом діяльності є проведення навчально-ознайомчої практики для студентів 3 курсу ННІ філософії, культурології та політології, що сприяло формуванню їхніх професійних компетентностей і ознайомленню з роботою бібліотеки.

У 2025 році користувачі активно продовжували користуватися сервісом **OverDrive Library**, який забезпечує доступ до художньої літератури англійською мовою через мобільний застосунок або веббраузер після реєстрації.

Простір центру «Вікно в Америку» та простір «МІККІ» (**мультимедійна інтерактивна креативна кімната ідей**), які обладнані сучасним обладнанням, активно залучаються до проведення заходів факультетами університету, запису інтерв'ю, фотозйомки, запису відеороликів для соціальних мереж. Частина заходів була проведена у віртуальному форматі, що дозволило охопити ширшу аудиторію, включно з користувачами, які вимушено змінили місце проживання через війну. Онлайн-формат сприяв підвищенню гнучкості участі та розширенню можливостей доступу до освітніх і інформаційних програм, забезпечуючи безперервність комунікації з аудиторією в умовах нестабільності.

У Центрі «Вікно в Америку» бібліотека продовжувала надавати доступ до технічних ресурсів для проведення онлайн-заходів, забезпечуючи студентів та співробітників університету необхідними комп'ютерами, веб-камерами, проєкторами та іншою технікою для участі у віртуальних зустрічах.

На базі «Кирило-Мефодіївського центру» регулярно проводиться іспит на визначення рівня володіння державною мовою для виконання службових обов'язків (640 відвідувачів). Бібліотека забезпечує організаційний та технічний супровід процедури, створюючи належні умови для проведення оцінювання відповідно до встановлених стандартів.

7.5. Обслуговування користувачів у Центрі-Інтернет-технологій

У режимі онлайн надавалися консультації щодо роботи з наукометричними базами даних, та з повнотекстовими ресурсами. Здійснювався моніторинг публікаційної активності науковців університету за 2025 рік у виданнях, що входять до міжнародних баз даних Scopus і Web of Science, та моніторинг бібліометричних показників: кількість публікацій, кількість цитувань, індекс Хірша, як університету, так і окремих науковців, аналіз наукової діяльності університета за допомогою SciVal бази даних

Scopus. Довідки передаються до наукової частини університету. Здійснювався моніторинг та підготовка до публікації на сайті відкритих ресурсів для освіти та науки. На сайті ЦНБ постійно розміщується інформація про вебінари, що організуються фахівцями Clarivate, ДПНТБ.

ПЛАНУЄТЬСЯ:

- На засіданні Науково-методичної ради університету представити щорічну доповідь **«Про інформаційне забезпечення освітнього процесу навчальною, науковою літературою, періодичними виданнями та поповнення бібліотеки художньою літературою протягом 2025 р.»**;
- Проводити постійний моніторинг ефективності використання бібліотечних сервісів і послуг та представити результат на засіданні Ради з науково-методичної роботи ЦНБ;
- З метою удосконалення обслуговування користувачів інформаційними ресурсами провести онлайн опитування;
- Для удосконалення якості та ефективності надання бібліотечних послуг користувачам ЦНБ, працівникам відділів обслуговування постійно підвищувати свої знання та удосконалювати навички з інформаційними сервісами;
- Центр «Вікно в Америку» планує реалізувати новий грант від Посольства США в Україні, який буде спрямований на удосконалення обслуговування користувачів;
- Активно популяризувати послуги та сервіси бібліотеки шляхом створення цікавого, візуально привабливого й актуального контенту, а також залучення нових підписників до соціальних мереж бібліотеки, зокрема студентів першого курсу та нових відвідувачів.

7.6. Робота з попередження і ліквідації читацької заборгованості.

Згідно плану на 2025 рік продовжувалася робота із заборгованістю користувачів. Насамперед було охоплено користувачів, які мали заборгованість за 2023–2024 роки. Загальна кількість користувачів із заборгованістю за 2024 рік становила 148 осіб, з яких 103 — студенти.

У звітному періоді було сформовано списки користувачів, які не повернули своєчасно бібліотечні документи. Роботу з погашення заборгованості співробітників університету здійснював сектор електронної реєстрації користувачів, зі студентами — відділ абонементів. З метою уточнення даних проведено близько 1600 переглядів електронних формулярів користувачів для виявлення заборгованості та перевірки контактної інформації.

Основним напрямом роботи відділу абонементів було інформування користувачів про наявну заборгованість шляхом надсилання листів-нагадувань на електронні адреси, зазначені під час реєстрації. Листи-нагадування надсилалися за уніфікованим зразком, затвердженим адміністрацією ЦНБ.

У разі наявності телефону в електронній картці користувача працівник відділу абонементів здійснював відправлення «листів-нагадувань» на багатоплатформний месенджер Телеграм. У випадку виникнення запитань у користувача або потреби в уточненні інформації, працівник перенаправляє його до сектору електронного обслуговування користувачів з текстом: *«Звертайтесь, будь ласка, за телефоном: +38 (068) 941 39 48 або на електронну пошту: reg.cnb@karazin.ua»*. Всього у 2025 році було надіслано **536** електронних листів.

Спілкування між працівниками сектору реєстрації та читачами здійснюється як особисто, так і електронною поштою. Працівник сектору надсилає користувачу скріншот його електронного формуляра та пропонує можливі способи повернення літератури до бібліотеки: через поштові служби (Нова пошта або Укрпошта), шляхом заміни втрачених книг на аналогічні, або ж у разі неможливості повернути літературу — грошове відшкодування вартості загублених примірників.

Табл. 31

Рік	Електронні листи	Кількість посилок	Кількість примірників
2023	2 400	53	210
2024	1 014	28	155
2025	982	40	234

Упродовж року було опрацьовано **982** електронних листа, що менше порівняно з минулим роком. Зменшення кількості звернень пояснюється тим, що студенти, які вступили на перший курс під час пандемії COVID-19 та воєнних дій, навчалися дистанційно, тому не мають заборгованостей, оскільки не завжди отримували комплекти підручників.

У звітному році, як і в попередньому, переважна частина студентів обрала спосіб погашення заборгованості шляхом грошового відшкодування.

Кількість боржників ЦНБ за 2023 – 2024 роки на 01.06.25 становила **394** особи. З них 326 студентів та 68 співробітників університету.

Після проведеної роботи на 01.12.25 **130** осіб повернули літературу. З них 108 студентів та 22 співробітника університету. Це 33% студентів та 17% інших категорій користувачів ЦНБ.

8. ДОВІДКОВО-БІБЛІОГРАФІЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Упродовж звітного року довідково-інформаційне обслуговування користувачів здійснювалося у стаціонарному та дистанційному форматах. Фахівці надавали консультації з питань пошуку інформації в електронних і традиційних каталогах, базах даних та електронних ресурсах бібліотеки, а також виконували інформаційно-бібліографічні довідки відповідно до запитів користувачів.

Обслуговування здійснювалося для читачів бібліотеки, адміністрації університету та віддалених користувачів. Робота з інформаційно-бібліографічного обслуговування систематично фіксувалася у внутрішній обліковій документації.

У 2025 рік виконано 11 938 довідок: у тому числі 3 852 тематичних, в автоматизованому режимі виконано 5781 довідку. Запити надходили у телефонному режимі та через електронні засоби комунікації. Надавалися також фактографічні, адресні, уточнюючі довідки. Працівники виконують усні довідки, консультації, роблять добір літератури для написання рефератів, курсових та дипломних робіт користувачів. Приклади виконаних довідок наведено у додатку № 2.

Табл. 32

№ з/п	Відділ	Кількість довідок	У т.ч. тематичні	Виконано в автоматизованому режимі
1.	Відділ обслуговування	5805	2 330	2660
2.	Науково-бібліографічний відділ	1830	100	247
3.	Відділ книжкових пам'яток	744	22	575
4.	Відділ абонементів	798	144	480
5.	Відділ комплектування, наукової обробки та каталогізації документів	1206	935	1159
6.	Відділ цифрових ресурсів, програмного і комп'ютерного забезпечення та дигіталізації фондів (довідки з роботи з репозитарієм)	824	-	345
7.	Відділ міжкультурної комунікації, проектної діяльності та промоції читання	580	170	260
8.	Відділ науково-методичного забезпечення та компетентності працівників ЗВО Харківського зонального об'єднання	151	151	55
	Усього	11938	3 852	5781

Фахівці бібліотеки надавали консультації відповідальним особам від кафедр і деканатів факультетів університету щодо інформації про

книгозабезпеченість навчальних дисциплін на підставі індивідуальних запитів.

Відредаговано 545 бібліографічних записів у наукових статтях та перевірено 545 оформлень транслітерованого списку літератури (References).

8.1. Консультації з індексування публікацій

Користувачам бібліотеки надавались консультації з індексування наукових публікацій. У 2025 році їх було надано 1187, це на 140 більше, ніж у 2024 році. Визначення індексу УДК – 1123 (збільшилось майже на 15%), визначення авторського знаку – 230 (збільшилось на 5%). Кількість консультацій, наданих безпосередньо під час візиту користувача до сектору каталогізування, організації каталогів та систематизації вітчизняних та іноземних документів, порівняно з минулим роком скоротилась майже вдвічі: з 54 у 2024 р. до 28 у 2025 р. Переважна більшість (97,5%) виконаних консультацій – це консультації, надані у дистанційному режимі – через листування поштою udk@karazin.ua (в минулому році це співвідношення складало 94%). Загалом онлайн-довідок було надано 1159, з них визначення індексу УДК – 935 і визначення авторського знаку – 224. Архів дистанційних довідок з індексування наукових публікацій промаркований тематичними мітками і зберігається на електронній пошті. З листопада 2025 р. визначення індексу УДК для публікацій входить до Переліку платних послуг ЦНБ. Детальна інформація щодо довідково-інформаційної діяльності відділу міститься у таблиці «Довідково-інформаційне обслуговування».

Табл. 33

Назва показника	Виконання 2024 р.	План 2025 р.	Виконання 2025 р.	План 2026 р.
Консультації з індексування публікацій – всього:	983	800	1187	800
<i>у т.ч. в автомат.режимі (e-mail)</i>	929		1159	
Визначення індексу УДК для публікацій	764		1123	
<i>у т.ч. в автомат. режимі (e-mail)</i>	720		935	
Визначення авторського знаку для публікацій	219		224	
<i>у т.ч. в автомат.режимі (e-mail)</i>	209		224	
Довідки щодо книгозабезпеченості	17		19	

8.2. Формування інформаційної культури

У 2025 р. через військовий стан заняття для студентів проводилися онлайн на платформах ZOOM та Google Meet з використанням освітніх ресурсів, що розміщені на сайті бібліотеки та університету, а також презентацій, створених бібліографами. Презентації оновлюються та редагуються кожні півроку, додаються нові теми. Регулярне оновлення контенту дозволяє підтримувати актуальність знань. Заняття з інформаційної культури допомагають підняти рівень бібліотечної грамотності користувачів, ознайомити їх з інформаційними ресурсами бібліотеки та міжнародними базами даних, сформувати базові знання та вміння самостійного пошуку інформації, оволодіти навичками бібліографічного оформлення літератури та застосовувати ці вміння при написанні студентських науково-дослідницьких робіт. Кількість занять у порівнянні з минулим роком залишилась стабільною.

Заняття проводились у межах навчально-ознайомчої практики для студентів спеціальності «Культурологія», навчально-практичної практики для студентів спеціальності «Культурологія» та «Філософія» 3 курсу філософського факультету, для студентів 1 курсу економічного факультету з опису джерел до студентської науково-дослідницької роботи за державним стандартом. Проведено практичне заняття у он-лайн форматі за темою «**Книгознавство**» в межах проведення навчально-ознайомчої практики зі студентами історичного факультету з курсу «Спеціальні історичні дисципліни», «Унікальні видання з історії культури і мистецтва України». Звіт про проходження виробничої практики студентами 3 курсу філософського факультету Каразінського університету, спеціальність 033 «Філософія» та 034 «Культурологія» (денна та заочна форма навчання) на базі Центральної наукової бібліотеки додається до цього звіту (**додаток №3**).

З метою розвитку цифрових компетенцій користувачів було проведено 39 занять у режимі он-лайн для студентів і науковців, присвячені правилам користування БД, електронними архівами **eKhNUIR**, **eScriptorium**, **KARAZIN.Back2News**. Надавалися очні, дистанційні консультації співробітникам, студентам університету щодо користування електронними архівами, розміщення матеріалів у репозитаріях і роботи з комп'ютерними програмами.

Для сайту ЦНБ в розділі «**Бібліографічна інформація**» двічі перероблено та доповнено прикладами два файли: «Правила бібліографічного опису джерел і укладання бібліографічних списків» та «Цитування творів інших авторів у наукових працях». Ця інформація увійшла до університетського видання «Методичні вказівки з оформлення

кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна».

ПЛАНУЄТЬСЯ:

- На базі ЦНБ провести навчально-практичну практику для студентів 3 курсу спеціальності «Культурологія» «Філософія» Навчально-наукового інституту філософії, культурології, політології.
- За замовленнями факультетів проводити заняття з інформаційно-бібліографічної грамотності зі студентами.

9. СОЦІОКУЛЬТУРНА РОБОТА БІБЛІОТЕКИ

У 2025 році соціокультурна робота ЦНБ залишалася важливим інструментом формування культурного середовища університету, промоції читання, підтримки культурних ініціатив і розвитку міжкультурного діалогу. Попри складні умови воєнного стану, бібліотека забезпечила високу активність у проведенні заходів, поєднуючи традиційні й цифрові формати, організовує цей напрямок таким чином, щоб охопити всі категорії користувачів бібліотеки. Щомісяця бібліотека стає майданчиком різноманітних подій та заходів, так, протягом року було організовано та проведено **176 власних або партнерських заходів (додаток №4)**. Серед заходів: промоція читання (презентації книг, зустрічі з авторами); заходи, присвячені популяризації видатних особистостей чи історичних подій; підтримка ментального здоров'я та психологічна підтримка (зустрічі та тренінги з психологами), вдосконалення навичок англійської мови (розмовні клуби, дискусії англійською з носіями мови), медійна та інформаційна грамотність (тренінги з критичного мислення).

9.1 Виставкова діяльність

За звітний період були організовані книжкові та віртуальні виставки. Віртуальні виставки розміщуються в eKhNUIR – електронному архіві університету та на YouTube каналі ЦНБ. На кінець року на каналі представлено 72 відео.

У звітному році було організовано 34 книжкові виставки, на яких представлено 1011 книг, а також 44 віртуальні виставки, де продемонстровано 1006 видань. Підготовка та створення **віртуальних виставок** є важливою складовою ефективного функціонування виставкової діяльності та популяризації читання. Віртуальні виставки дають змогу презентувати унікальні колекції бібліотеки користувачам, які перебувають далеко від університету й не мають можливості безпосередньо ознайомитися з тематичними книжковими експозиціями. Створення віртуальних книжкових виставок та їх публікація у форматі відеопрезентацій сприяють розширенню аудиторії та підвищенню доступності бібліотечних ресурсів на каналі YouTube та залишається пріоритетним напрямом роботи. За заявкою медичного факультету була підготовлена віртуальна виставка **«Героїчні сучасності: Жінки-медики Каразінського університету»**, на якій було представлено узагальнену інформацію про професійну діяльність жінок-співробітниць і викладачок медичного факультету та підкреслено їхній внесок у розвиток медичної освіти. До X Всеукраїнської наукової конференції «Теоретичні та прикладні аспекти біографістики: родина істориків Єфименків була

підготовлена віртуальна виставка «**Родина Єфименків: служіння історії та культури України (книги з фонду ЦНБ)**». Під час цих заходів були представлені матеріали з фондів бібліотеки, що висвітлюють наукові здобутки, творчий шлях та внесок учених у розвиток вітчизняної науки й освіти.

Щорічно в межах виставкової діяльності відзначаються ювілеї вчених Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Організуються виставки, присвячені життю та творчості українських і зарубіжних письменників, експозиції, що знайомлять користувачів із традиціями та культурою України, а також тематичні виставки, приурочені до пам'ятних дат в історії України, ювілеїв видатних громадських і культурних діячів, професійних свят і народних звичаїв. Серед таких виставок: «День пам'яті Героїв Крут», «День Соборності України», «Конституція України», «Свіча пам'яті. Голодомор 1932–1933 рр.», «Незламність через слово» та інші.

Популяризація краєзнавчої літератури й надалі посідає провідне місце серед пріоритетних напрямів діяльності бібліотеки. Тематичні краєзнавчі експозиції відіграють суттєву роль у формуванні патріотичних цінностей, розвитку почуття гордості та шанобливого ставлення до рідного краю. Упродовж року було представлено низку матеріалів, присвячених історичним і культурним аспектам розвитку регіону та навчального закладу, подвигам земляків, які захищають Україну, творчій спадщині письменників Харківщини, а також історії Каразінського університету.

Дуже важливим зараз стає формування стійкого інтересу до читання української книги проти російської інформаційної агресії. У постійній рубриці з **промоції читання** на сторінці Facebook, представляються найрізноманітніші українські видання та сучасні книги зарубіжних авторів у перекладі українською мовою. За рік було підготовлено та представлено **141 публікацію**.

У соціальних мережах постійно публікуються інформаційні та цікаві публікації, що висвітлюють такі рубрики, як цифрові ресурси, новинки бібліотеки, анонси заходів, книжкові рекомендації, сторінки з історії бібліотеки та бібліотечні інсайти.

Зазначені виставки та інформаційні ресурси спрямовані на залучення нових користувачів, сприяють поглибленню знань щодо місцевої історії, культурної спадщини, підвищують рівень їхньої обізнаності та формують стійкий інтерес до вивчення історико-культурного надбання рідного краю.

До ювілейного року Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна були організовані виставки: «**Університетські імена на мапі Харкова**», «Ботанічний сад Каразінського університету: історія заснування»,

«Розум, краса і велич: Жінки-науковці Каразінського університету», «П.П. Гулак-Артемівський – ректор і письменник: до 235-ї річниці з дня народження», «160 років від дня народження Михайла Івановича Туган-Барановського (1865-1919), економіста, історика, випускника Харківського університету», «235 років від дня народження Петра Петровича Гулака-Артемівського (1790-1865), українського поета, ректора Харківського університету», «Харківський університет у сучасних дослідженнях», «130 років від дня народження Андрія Петровича Ковалевського (1895-1969), етнографа, сходознавця, професора Харківського університету», «145 років від дня народження Сергія Натановича Бернштейна (1880-1968), математик, професор Харківського університету», «190 років від дня народження Івана Кіндратовича Зарубіна (1835–1904), українського хірурга, педагога, громадського діяча», «160 років від дня народження Миколи Андрійовича Гредескула (1865-1941), українського історика, правознавця», «170 років від дня народження Миколи Феофановича Кашенка (1855–1935), українського ембріолога, зоолога, селекціонера», «**180 років від дня народження Іллі Ілліча Мечникова (1845-1916), біолога, вихованця Харківського університету (Прижиттєві видання)**», «170 років від дня народження Івана Павловича Осипова (1855–1918), хіміка, педагога, громадського діяча», «170 років від дня народження Орлова Леоніда Володимировича (1855-1923), лікаря-хірурга, декана медичного факультету Харківського університету», «95 років від дня народження Радія Федоровича Полонського (1930-2003), українського письменника, журналіста, перекладача, вихованця Каразінського університету», «**120 років від дня народження Майка Йогансена (1895–1937), українського письменника, перекладача, вихованця Каразінського університету**», «Юрій Шевельов (1908-2002) – вчений-мовознавець, історик української літератури, випускник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна», «Книги з бібліотеки І. Світличного (1929–1992) – літературознавця, поета, мовознавця, правозахисника, діяча українського руху опору, випускника Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна», «Книги з бібліотеки Євгена Федоренка (1929–2017) – мовознавця, громадського діяча діаспори в США, журналіста, редактора, організатора української освіти», «Книги з бібліотеки доктора Богдана-Стефана Запутовича (1929–2017)».

Бібліотека брала участь у виїзних книжкових виставках, присвячених видатним датам: «Шістдесятники: голос вільної думки» (до Міжнародної конференції «Шістдесятництво як чинник мовно-літературного розвитку України»); «Прижиттєві видання з фонду Центральної наукової бібліотеки Олександра Опанасовича Потебні (1835–1891)», у межах Міжнародної

наукової конференції, присвяченої 190-річчю від дня народження О.О. Потебні.

У серпні 2025 р. бібліотека брала участь в організації документально-художньої виставки, присвяченої видатному українському історичному, археологу, етнографу, досліднику запорозького козацтва Дмитру Івановичу Яворницькому (1855-1940) – випускнику історико-філологічного факультету Харківського (нині Каразінського) університету. На книжковій виставці «Літописець слави козацької» експонувалися прижиттєві видання, книги з автографами Д. Яворницького та інші цінні матеріали. Експозиція стала частиною масштабного культурно-просвітницького проєкту «Великі земляки», що вже 20 років об'єднує істориків, митців і громадських діячів задля вшанування видатних постатей Харкова та України. За підсумками проведеного заходу була видана книга-календар на 2026 рік «**Великі земляки: Дмитро Яворницький**», до створення якої долучилися працівники ЦНБ.

9.2 Соціокультурні заходи

Традиційно для користувачів бібліотеки організуються творчі зустрічі з письменниками, видавцями. У лютому пройшла зустріч з випускником університету, кандидатом історичних наук, співзасновником Центру дослідження міжетнічних відносин Східної Європи Юрієм РАДЧЕНКО на тему «**Караїми Харкова**», який розповів про найдавніший народ, що проживає на території України зі своєю унікальною культурою та історією.

Також у лютому відбулась зустріч з кандидатом філософських наук співробітником Центру українських студій імені П.Т. Тронька, видавцем Олександром САВЧУКОМ. Тема зустрічі: «**Опанас Сластіон: людина і митець**», на якій була презентована нова книга Віталія Ханка «Опанас Сластіон». У фонді ЦНБ зберігаються видання з оригінальними ілюстраціями О. Сластіона.

У червні 2025 року відбулася творча зустріч з істориком Павлом ЄРЕМЄЄВИМ, кандидатом історичних наук, доцентом історичного факультету Каразінського університету, автором книги «**Міфи та фейки з Історії України. 33 спростування**». Учасники обговорили поширені міфи та фальсифікації української історії, їхній вплив на суспільну свідомість і роль у сучасній пропаганді. Завдяки відкритому формату дискусії присутні отримали практичні інструменти для критичного аналізу історичних наративів та підвищили рівень медіаграмотності.

У жовтні бібліотека долучилася до співпраці з **Музеєм археології Каразінського університету**, а саме – у створенні 3D-копій археологічних артефактів для нової виставки «Археологія в кадрі». У межах співпраці було

здійснено оцифрування вибраних експонатів та підготовлено їхні тривимірні моделі для подальшого використання у виставковому просторі.

У листопаді та грудні працівники долучились до проведення спільно з університетом проєкту «**Karazin Weekends Legacy**» (квесту для школярів), який об'єднав школярів навколо науки, цікавих відкриттів і командної взаємодії.

У цьому ж місяці разом з Центром післядипломної освіти відбулася зустріч зі школярами Харківського академічного лицю «ІНТЕЛ 13», приурочена до **Дня подяки**, який у Сполучених Штатах щороку відзначають в останній четвер листопада.

Було проведено низку заходів за тематикою «**Про створення можливостей у закладах вищої освіти для опанування державною мовою**», а саме:

- Представлено постійно діючу книжково-ілюстративну виставку «**Українська мова крізь століття**».
- На сторінці ЦНБ у Facebook відкрито постійну рубрику «**Вишиванка слів**», де представляються рідкісні видання з фондів бібліотеки, що присвячені розвитку української мови.
- На YouTube-каналі ЦНБ та в інституційному репозитарії університету представляються віртуальні виставки, присвячені українським діячам літератури, культури, науки, мистецтва.
- До 220-річчя бібліотеки відкрито іменні читальні зали, названі на честь видатних українських письменників і вчених: Івана Світличного, Юрія Шевельова, Іллі Залюбовського.
- Фахівці ЦНБ брали участь у сертифікованих програмах підвищення кваліфікації за темами «**Мова ворожнеча в медіа: ідентифікація та протидія**» та «**Антидезінформ та мова ворожнечі в медіа, комунікації в культурі: наративи, фактчекінг, кризові Q & A**».
- Проведено Міжнародну наукову конференцію «**Українська книга: дослідження, читання, збереження**» спільно з філологічним факультетом Каразінського університету, Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського, Національною бібліотекою України імені Ярослава Мудрого, Українською бібліотечною асоціацією, Харківською державною науковою бібліотекою імені В.Г. Короленка, Львівською муніципальною бібліотекою, видавництвом Олександра Савчука, Національною бібліотекою Польщі (м. Варшава), Польським Інститутом у Києві, Відділом Європейських колекцій Британської бібліотеки.

— Проведено Круглий стіл **«Українська книга в академічних бібліотеках України»** за участі книговидавців, редакторів і фахівців з книжкових комунікацій.

Бібліотека активно співпрацює з факультетами та ННІ університету.

На базі Центру «Вікно в Америку» було проведено три заходи з фізики ННІ «Фізико-технічний факультет» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. На міжнародному майстер-класі з фізики експерименту CMS великого адронного колайдеру (LHC CERN) школярі прослухали лекції від провідних вчених та студентів ННІ «ФТФ» про теми та методи фундаментальних досліджень основ матерії, що дозволило їм самостійно виконувати вимірювання реальних даних експериментів з фізики елементарних частинок. Учасники також приєдналися до відеоконференції для обговорення та об'єднання своїх результатів разом з іншими науковими інститутами: Лабораторії з фізики високих енергій (м. Лозанна, Швейцарія), Лабораторії фізики елементарних частинок Ансі-ле-В'є (м. Ансі, Франція), Технічного університету Дортмунда (Німеччина), Сучавського університету імені Штефана чел Маре (Румунія) та модераторами з CERN (Швейцарія).

У вересні було проведено інтерактивний захід для студентів першого курсу, організований Студентською радою в межах програми **«Тиждень першокурсника»**. У межах події відбулася гра «Правда чи брехня», що дала можливість учасникам у невимушеній формі розвинути навички критичного мислення та сприяла їхньому активному залученню до студентської спільноти.

З нагоди Всеукраїнського дня бібліотек було організовано низку заходів. Під час **«Бібліотечного тижня»** працівники активно долучалися до різноманітних подій. Наприклад, до зустрічі «Екологія та війна», яка відбулася за участю директорки Навчально-наукового інституту екології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна Ганни ТІТЕНКО. У межах виступу спікерка окреслила основні напрями впливу воєнних дій на екосистеми України, охарактеризувала поточні зміни у довкіллі та наголосила на ключових викликах, з якими наука і суспільство зіткнуться у найближчі роки.

Друга зустріч, **«Бібліотека біля моря»**, була проведена за участю Генеральної директорки Одеської національної бібліотеки, Заслуженої працівниці культури України, членкині президії Української бібліотечної асоціації **Ірини БІРЮКОВОЇ**. Під час заходу обговорювалися робота бібліотек в умовах воєнного часу, основні напрями діяльності бібліотеки як важливого культурного осередку, проекти, спрямовані на підтримку

української книги, розвиток культури читання та впровадження інноваційних бібліотечних практик.

Для працівників було проведено оглядову екскурсію містом **«Харківські мурали»**. Маршрут був присвячений знайомству з настінними художніми витворами, або муралами, які сьогодні стали справжніми візуальними символами Харкова. Проведення таких заходів стали чудовою можливістю для підвищення обізнаності громадськості про бібліотеки, їхню роль у збереженні культурної спадщини та просвітницьку діяльність.

Для бібліотекарів було організовано тренінги з психоемоційної підтримки: **«Відкриваємо приховані ресурси та можливості»**, **«Психоемоційне вигорання — розпізнавання та збереження ресурсу»** та **«Ментальне здоров'я: як подбати про себе?»**. Заходи були проведені в межах проєкту ЮНІСЕФ «ОбійМи для тебе», який реалізується громадською організацією «ЦПД “Конфіденс”» за підтримки Бюро гуманітарної допомоги (USAID). У жовтні психологічний центр MEDART провів тренінг **«Емоційне розвантаження»**, який було спрямовано на підвищення стресостійкості, формування навичок емоційної саморегуляції та покращення психологічного добробуту працівників бібліотеки. У межах тренінгу учасники отримали практичні рекомендації щодо зниження напруження, відновлення ресурсного стану та підтримання ментального здоров'я в умовах високого професійного навантаження.

Відбулися 10 ознайомчих екскурсій бібліотекою зі школярами (4, 7, 10-11 класи).

ПЛАНУЄТЬСЯ:

- Продовжувати цикл виставок до національних свят та пам'ятних днів України, університету, організувати віртуальні виставки та представляти матеріал на YouTube каналі.
- План книжкових виставок на 2026 рік наведено в додатку № 5.
- Постійно формувати інтерес до читання української книги шляхом промоції читання, у т.ч. у соціальних мережах бібліотеки. Рекомендувати до читання національно-патріотичну літературу та представляти інформацію у веб-просторі.
- Протягом року проводити культурні заходи присвячені 250-річчю проголошення Декларації Незалежності США.
- Продовжувати цикл виставок присвячених книгам, що були заборонені радянською владою.

- Взяти участь у проекті «Школи вихідного дня у Каразінському університеті» – освітньої ініціативи, що відкриває нові горизонти для учнів середніх і старших класів.
- Організувати для бібліотекарів та користувачів тренінги з психоемоційної підтримки та підтримки ментального здоров'я.

10. НАУКОВА РОБОТА

Наукова робота бібліотеки проводилася за наступними напрямками:

- науково-дослідна: робота з науковим об'єктом, який має статус національного надбання «Фонд книжкових пам'яток Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна»;
- дослідження з історії України, м. Харкова, Харківського університету, бібліотеки; книгознавчі дослідження, розкриття провенієнцій, розшифровка маргіналій на рідкісних виданнях;
- організація та участь у наукових конференціях, науково-практичних семінарах, вебінарах;
- укладання бібліографічних покажчиків;
- публікаційна діяльність;
- застосування інформаційних технологій у роботі бібліотеки;
- супровід інституційного репозитарію публікацій науковців університету;
- створення власних цифрових ресурсів.

Завдяки підтримці МОН України постійно ведеться робота зі збереження та розвитку наукового об'єкта, що має статус національного надбання «Фонд книжкових пам'яток Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна». У 2025 році підписано Додаткову угоду №12-13 від 5.05.2025 р. до Договору №Н/103-2014 від 11.02.2015 р. з МОН України за якими отримано кошти та у відділі наукових технологій збереження фондів Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського проведено реставрацію двох рукописів та трьох стародруків. Продовжується застосування превентивної, фазової консервації, як технології збереження унікальних документів: консерваційно-реставраційних робіт. Постійно проводиться робота з формування, зберігання, наукового опрацювання та дослідження рукописного фонду, фонду стародрукованих книг і рідкісних видань ХІХ–ХХ ст. Створюються паспорти на колекції книжкових пам'яток з попримірниковим описом та з урахуванням особливостей друку, оправи, побутування у часі, наявності провенієнцій та маргіналій. Звіт про наукову роботу та фінансовий звіт щодо використання коштів у 2025 році для підтримки та розвитку наукового об'єкта який має статус національного надбання «Фонд книжкових пам'яток Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна» відправлено до МОН України.

Директором ЦНБ на зборах трудового колективу було представлено звіт про наукову діяльність Центральної наукової бібліотеки де було зазначено, що відповідно Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», Статуту

Університету ЦНБ є основним структурним підрозділом Університету, який забезпечує інформаційними ресурсами освітні, науково-дослідницькі, культурно-просвітницькі та інноваційні потреби учасників освітнього та наукового процесів Університету. Наукова діяльність проводиться за основними напрямками: управління бібліотекою, робота з науковим об'єктом, який має статус національного надбання «Фонд книжкових пам'яток Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна», книгознавчі дослідження рідкісних і цінних фондів, наукова бібліографія, автоматизація технологічних бібліотечних процесів, інформатизація, цифровізація, сучасні стандарти створення електронних каталогів та е-архівів, сервісні інновації в обслуговуванні користувачів.

10.1 Науково-дослідна робота

Науково-дослідна робота є одним з пріоритетних напрямків діяльності відділу книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів ЦНБ, у фондах якого зберігаються пам'ятки писемності і друку. Відділ здійснює формування, зберігання, наукове опрацювання та дослідження фонду стародрукованих книг і рідкісних видань XIX-XX ст., рукописного фонду. Наукова робота у 2025 році проводилася за наступними напрямками:

- виявлення рідкісних видань та поповнення колекцій;
- вивчення фонду стародруків, укладання бібліографічних покажчиків, написання наукових статей;
- дослідження з історії України, міста Харкова, Харківського університету, його бібліотеки;
- книгознавчі дослідження, розкриття провенієнцій, маргіналій на рідкісних виданнях;
- робота зі збереження фонду книжкових пам'яток;
- застосування інформаційних, цифрових технологій у роботі з об'єктом національного надбання;
- організація та участь у науково-практичних конференціях, семінарах, презентаціях, вебінарах тощо.

Фонд книжкових пам'яток Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна як науковий об'єкт, що отримав статус національного надбання у 2013 р., представлений унікальними, рідкісними і цінними документами – пам'ятками вітчизняної і світової культури. Обсяг цього фонду складає 85000 одиниць зберігання, в т. ч. рукописи і рукописні книги та архівні документи XII-XX ст. (2000 од. зб.), стародруки XV-XVIII ст. (34000 од. зб.), рідкісні та цінні видання XIX-XX ст.,

у т. ч. особисті бібліотеки (24000 од. зб.), колекція періодичних видань XVII-XX ст.: журнали (14600 од. зб.), газети (10400 од. зб.).

У 2025 р. згідно плану заходів, необхідних для утримання, збереження та розвитку Фонду книжкових пам'яток ЦНБ, проведено наступні роботи:

У Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського (НБУВ) проведено реставрацію з дотриманням національних і світових норм збереження рукописного та стародрукованого надбання двох рукописів та трьох стародруків XVII, XVIII ст.:

- *[Прологійон нотований]*. – [Б. м., XVIII ст.]. – 137 арк. Рукопис. (шифр зберігання № 596 /с 449-р).
- *[Пролог: Религиозные поучения]: [збірка аскетична (четії) старообрядницька]*. – Б.м., [18 ст.]. – [252], [13] арк. Рукопис. (шифр зберігання № 328/с 229-р)
- *Bavdi Dominic. Amores, Edente Petro Scriverio. Iinferiotti Graswinckelio Th. – Amstelordani: Elzevirium, – 1638. – 6, 518 p., [1] p. front. photographic portrait.* (шифр зберігання 459258).
- *Historia o Mágielonie Krolewnie Neapolitanskiey. – W Krakowie : [S. n.], 1677. – 8; 158 s. ; sign. : A–I8, K⁵* (шифр зберігання 196692).
- *Перло многоценное: сборник, составленный Кириллом Транквилионом Ставровецким, архимандритом Черниговским. [Назван так для двух причин поважных : для высокого богословского и сладкоглаголивого языка риторского и для поэтицкого художества]. – Могилев: В друкарні Максима Воцанки, 1699, 234 арк. (шифр зберігання № 469502).*

Реставрація включала наступні основні операції за переліком: огляд документів, визначення й опис їх стану, дезінфекційна обробка документів, очищення, промивання і стабілізація аркушів, доповнення втрачених частин аркушів, зведення розривів, зміцнення ветхих аркушів, реставрація оправ, стабілізація шкіри на оправі та ремнях, виготовлення нових палітурних кришок та оправ, покриття їх шкірою, виготовлення захисних пристосувань для зберігання кожного документу, оформлення паспортів реставрації окремо на кожен документ.

Рукописи і стародруки з фонду Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна є унікальними пам'ятками національної та світової культурної спадщини, що мають виняткову історичну, наукову та духовну цінність. Вони відображають розвиток писемності, книгодрукування, мови, освіти, науки, мистецтва та

суспільної думки різних історичних епох і слугують першоджерелами для наукових досліджень.

Науково-дослідна робота у відділі книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів зосереджена на формуванні фондкових колекцій, історико-книгознавчих дослідженнях, на підготовці і написанні наукових статей, укладанні бібліографічних покажчиків, наукових каталогів.

Історико-книгознавчі дослідження стосувалися як окремих видань із фонду книжкових пам'яток, так і колекцій. Продовжується робота над укладанням, редагуванням наукових каталогів, бібліографічних покажчиків. Продовжується формування фондкової колекції «Юдаїка». Процес створення колекції включає в себе фронтальний перегляд фонду з метою виявлення видань та їх опрацювання (пошук відомостей про авторів, видавців, власників, бібліографічний опис видань). Колекція «Юдаїка» наразі нараховує 898 видань. З них в окрему колекцію виділено 624 видання, решта входить до складу інших колекцій. Відібрано наукові, публіцистичні, художні видання різними мовами: іврит, їдиш, латинська, українська, англійська, німецька, французька, польська та слов'янські мови. Хронологічні межі колекції: XVI ст. (1527 р.) – перша половина XX ст.

Розпочато роботу з укладання Каталогу фондкової колекції «Кириличні стародруки XVI – XVII ст.». З цією метою здійснюється посторінковий перегляд видань колекції, розшифровка провенієнцій, пошук відомостей про авторів, видавців, власників, бібліографічний опис видань. При цьому вказується розмір або формат видання, кількість сторінок, зошитів, з яких складається книга, зазначається вид фоліації або пагінації, помилки друку, оцінюється художнє оформлення книг, вид оправи, стан збереження книги.

Для створення страхових цифрових копій передаються рукописи до відділу цифрових ресурсів, програмного і комп'ютерного забезпечення та дигіталізації фондів.

Для МОН України було підготовлено звіт про наукові результати, отримані з використанням об'єкта Національного надбання «Фонд книжкових пам'яток Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна» у 2025 році.

Для віртуального проєкту відділу «Україніка» Харківської державної наукової бібліотеки імені В.Г. Короленка «Inmemoriam. Некрологи харків'ян – джерело краєзнавчих біографічних студій. Біобібліографічний ресурс» https://nekrolohy.blogspot.com/p/blogpage_24.html?m=1&fbclid=IwAR2btgJMfFє7CQHJAoUZnCocwuLxagKANJq2M90v46D2DFBdLDfKSXMtIlo) надано 56 некрологів.

Документи з Фонду книжкових пам'яток ЦНБ служать підґрунтям для підготовки фахівців-науковців і документальною базою для численних наукових розвідок і досліджень вчених, аспірантів, дослідників. У зв'язку з військовою агресією проти України, воєнними діями у м. Харкові, можливість досліджувати документи безпосередньо у читальному залі відділу книжкових пам'яток дещо обмежено, проте користувачі мали змогу працювати з цифровими копіями видань, що розміщені у електронних архівах ЦНБ: eScriptorium – електронному архіві рідкісних видань і рукописів для науки та освіти, який містить повні електронні версії (або фрагменти) рідкісних і цінних документів з Фонду книжкових пам'яток; Електронному архіві оцифрованих періодичних видань XIX-XX ст. із фондів ЦНБ KARAZIN.Back2News; LIBRARIA - архів української періодики онлайн у якому розміщені цифрові копії перших харківських газет XIX – поч. XX ст. з фонду ЦНБ.

Працівниками відділу книжкових пам'яток, цінних видань та рукописів було проведено дослідження кирилических стародруків та книжкової серії «Дрібна бібліотека», яку видавав Іван Франко. На Міжнародній науковій конференції «Українська книга: дослідження, читання, збереження», що пройшла у листопаді 2025 року була представлена доповідь провідного бібліотекаря Ганни ГРЕБНЄВОЇ «Дослідження кирилических стародруків з колекції ЦНБ Каразінського університету: погляд у минуле» та доповідь завідувачки сектором Юліани ПОЛЯКОВОЇ «Серія «Дрібна бібліотека» як історико-культурний бренд». Також була підготовлена стаття, яка ввійде до електронного збірника конференції Олени БАБІЧЕВОЇ та Ірини ЖУРАВЛЬОВОЇ «Українська книга в цифровому просторі: з колекцій Електронного архіву «eScriptorium»».

ПЛАНУЄТЬСЯ:

- Продовження робіт із підтримки об'єкта НН «Фонд книжкових пам'яток Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна» відповідно до заходів із його утримання, збереження та розвитку.
- Продовження створення страхових цифрових копій особливо цінних документів (рукописів, стародруків, рідкісних видань) із використанням планетарного сканера Zeutschel OS 12000 з метою збереження оригіналів, подальшого наповнення електронного архіву eScriptorium і забезпечення відкритого доступу до цифрових колекцій.
- Подальше наповнення відкритої повнотекстової бази даних з пошуком у текстах «Електронний архів оцифрованих періодичних видань із фондів ЦНБ KARAZIN.Back2News».

- Продовження роботи над створенням покажчиків «Юдаїка» та «Кириличні стародруки XVI – XVII ст із фондів ЦНБ Каразінського університету».
- Проведення досліджень із розкриття провенієнцій, маргіналій на рідкісних виданнях.
- Оновлення паспортів на колекції книжкових пам'яток.
- Продовження співпраці з Національною бібліотекою України імені В.І. Вернадського (НБУВ) та проведення комплексу реставраційних і консерваційних робіт для збереження стародруків.
- Проведення планових інвентаризацій фондів із науковим опрацюванням документів та дослідженням їхнього фізичного стану з метою подальшої консервації й реставрації.

10.2 Науково-організаційна робота

Вчена рада університету, з метою вшанування пам'яті видатних випускників, 30 вересня 2024 року (протокол №20) прийняла рішення «Про присвоєння читальним залам Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна імен видатних випускників і вчених читальним залам Центральної наукової бібліотеки (Наказ ректора 0114-1/321 від 01.10.2024).

30 січня 2025 року в історичній будівлі Центральної наукової бібліотеки Каразінського університету відбувся Круглий стіл та збори трудового колективу ЦНБ, що були присвячені 220-й річниці бібліотеки. У цей день були відкриті іменні читальні зали Івана Світличного та Юрія Шевельова. Читальному залу № 10 надано ім'я українського поета, літературознавця, діяча дисидентського руху в Україні, випускника Харківського університету Івана Світличного: особиста бібліотека Івана Світличного зберігається саме в цьому читальному залі. Читальному залу для роботи з рукописами – ім'я видатного славіста-мовознавця, історика української літератури, активного учасника діаспорного наукового та культурного життя, Почесного доктора Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Юрія Шевельова. Вчений навчався в університеті, користувався бібліотекою, у спогадах згадує Харків, університет, викладачів, бібліотеку. Формується колекція книг Юрія Шевельова та видань, присвячених вченому.

У засіданні Круглого столу брали участь ректор Університету, професор Тетяна КАГАНОВСЬКА, проректори з науково-педагогічної роботи Університету Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ, Анатолій БАБІЧЕВ, Заріф НАЗИРОВ, Борис САМОРОДОВ, Почесний доктор університету, український письменник Сергій ЖАДАН, декан філологічного факультету, професор

Євгенія ЧЕКАРЕВА, професор філологічного факультету Юрій БЕЗХУТРИЙ, декан філософського факультету Іван КАРПЕНКО, голова Харківської обласної спілки письменників Анатолій СТОЖУК, видавець Олександр САВЧУК, фахівці, що працювали над виданнями, які присвячені Юрію ШЕВЕЛЬОВУ – Сергій ВАКУЛЕНКО, Катерина КАРУНИК. В онлайн-форматі до каразінців звернулася письменниця Оксана ЗАБУЖКО та директор Львівської муніципальної бібліотеки Василь КМЕТЬ.

За словами Сергія ЖАДАНА: *«Обидва науковці зробили неоціненний вклад у популяризацію та розвиток української мови та літератури в Україні та поза її межами. Можна впевнено сказати: якби цих людей не було, ми втратили б значну частину нашого надбання. Зараз Юрій Шевельов — один з маркерів позиціювання Харкова. Хочеться, щоб такі асоціації були і з Іваном Світличним — великим українцем, людиною, яка потужно вплинула на покоління шістдесятників. Це наше покликання і наш обов'язок – зробити так, щоб про Світличного знали набагато більше. Нехай імена Івана Світличного та Юрія Шевельова й надалі надихають нас на нові творчі звершення та проєкти».*

31 січня в ЦНБ у Головному корпусі Університету пройшло урочисте відкриття іменного залу, якому надано ім'я Іллі Залюбовського (1929-2013) – вихованця Харківського університету, видатного вченого в галузі експериментальної ядерної фізики, члена-кореспондента Національної академії наук України (1988), Заслуженого діяча науки і техніки України, професора, доктора фізико-математичних наук, першого проректора з наукової роботи університету з 1967 р., Почесного громадянина м. Харкова. (рішення Вченої ради від 30 вересня 2024 року (протокол №20)). На відкритті залу були присутні проректори та декани університету, академік Микола АЗАРЕНКОВ, колеги, які довгий час працювали з ученим, викладачі, працівники університету, хто багато років співпрацював з І.І. Залюбовським, директори та фахівці Харківського зонального методичного об'єднання бібліотек ЗВО. Багато уваги вчений приділяв діяльності та розвитку Центральної наукової бібліотеки, очолював Бібліотечну раду понад 30 років. Колекція наукових праць Іллі Залюбовського та література про його наукову діяльність буде зберігатися в залі, якому надано ім'я видатного вченого. Попри складні воєнні часи, в читальному залі було проведено ремонтні роботи, оновлено меблі та загальний інтер'єр.

За результатами засідання Круглого столу, що був присвячений 220-й річниці Центральної наукової бібліотеки Каразінського університету було зазначено, що пріоритетною сферою діяльності колективу в складних умовах воєнного часу стало вчасне реагування на всі виклики війни, на постійну

небезпеку у прифронтовому місті, дотримання особистої та колективної безпеки, подолання стресів, підтримка ментального здоров'я, підтримка один одного, усвідомлення місця бібліотеки в нових реаліях, місце та завдання кожного працівника в тих самих нових реаліях. Бібліотекарі намагаються отримувати нові навички та компетенції для можливості працювати дистанційно з користувачами, забезпечувати їм постійний доступ до інформації та знань. Важливі й основні принципи діяльності бібліотеки – орієнтація на користувача, відкритість і високий рівень адаптації до змін, соціальне партнерство, постійний аналіз діяльності та результатів у досягненні мети. Обслуговування користувачів відбувається як у приміщеннях бібліотеки, так і у віртуальному просторі. Діяльність бібліотеки знаходиться під постійною увагою ректората та Вченої ради університету.

Основними завданнями іменних читальних залів Центральної наукової бібліотеки Каразінського університету є: збереження спадщини видатних випускників Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна; створення повнотекстових електронних баз їхніх праць; підтримка зав'язків з українською діаспорою за кордоном з метою отримання нової інформації про їхню наукову та творчу діяльність; надання документів користувачам для вивчення життя, діяльності й наукової спадщини.

ЦНБ виступила організатором наукової конференції та виступила також співорганізатором 10 наукових заходів, зокрема:

У листопаді 2025 р. ЦНБ було організовано і проведено Міжнародну наукову конференцію **«Українська книга: дослідження, читання, збереження»**. Серед партнерів-організаторів: філологічний факультет Каразінського університету, Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого, Українська бібліотечна асоціація, Харківська державна наукова бібліотека імені В.Г. Короленка, Львівська муніципальна бібліотека, Видавництво Олександра Савчука, Національна бібліотека Польщі (м. Варшава), Польський Інститут у Києві, Відділ Європейських колекцій Британської бібліотеки. Доповіді представили фахівці Британської бібліотеки (м. Лондон), Бодліанської бібліотеки Оксфордського університету (Оксфорд, Велика Британія), Національної бібліотеки Латвії (м. Рига), філологічного факультету Лозанського університету (Швейцарія), Товариства «Українська Бібліотека імені Симона Петлюри» в Парижі, Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого, Одеської національної наукової бібліотеки, Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького, Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського, Державної наукової установи

«Енциклопедичне видавництво», Наукової бібліотеки імені М. Максимовича КНУ імені Тараса Шевченка, Наукової бібліотеки Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Наукової бібліотеки ЛНУ імені Івана Франка, бібліотеки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, а також спікери з бібліотек з во Харкова, Вінниці, Кропивницького **(програма додається, додаток № 6)**. Тематика досліджень та обговорення була дуже широка – фонди україніки як частини культурного простору, унікальні пам'ятки книжкової культури, маловідомі сторінки історії книговидання, історія українського друку, сучасні підходи до збереження і популяризації рідкісних видань, виставкові проєкти, електронні колекції, цифрові способи збереження, книжкової спадщини тощо. Обговорювались питання державної підтримки як видавничої галузі, так і бібліотек. У межах конференції було проведено круглий стіл з бібліотеками та видавцями за темою **«Українська книга в академічних бібліотеках України»** у якому брали участь представники видавництв «ФОЛІО», корпорації «РАНОК», видавець Олександр САВЧУК та відомий український громадський діяч у сфері книговидання, президент Української асоціації видавців і книгорозповсюджувачів (1996-2024 рр.), член Наглядової ради Українського інституту книги, член Громадської ради при Комітеті Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики О. В. АФОНІН.

21.02.2025 р. ЦНБ виступила співорганізатором Всеукраїнської наукової конференції **«Постать Івана Липи у вимірах епох»**, яка була організована Одеською національною науковою бібліотекою, кафедрою українознавства філософського факультету, Центром українських студій та краєзнавства імені академіка П.Т. Тронька Каразінського університету, Українським інститутом розвитку освіти, факультетом української філології, культури і мистецтва Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, факультетом історії та філософії Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Одеським відділенням Національної спілки краєзнавців України, благодійним фондом імені Івана та Юрія Лип, Науковою бібліотекою Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, Одеською національною науковою бібліотекою і присвячена українському суспільно-політичному діячу, письменнику, літературному критику, медику. З вітальним словом виступила директор ЦНБ Ірина ЖУРАВЛЬОВА, головний бібліотекар ЦНБ Світлана ГЛИБИЦЬКА представила доповідь **«Іван Липа – студент медичного факультету Харківського університету»**.

У березні 2025 року ЦНБ спільно з історичним факультетом, Центром українських студій та краєзнавства імені академіка П.Т. Тронька, Відділом українських студій імені Д.І. Багалія Каразінського університету, Асоціацією

співробітників музеїв закладів вищої освіти м. Харкова, Харківським відділенням національної Спілки краєзнавців України виступила співорганізатором XVI Луньовських читань **«Музейні, бібліотечні та архівні сховища: історія, виклики сьогодення та інновації»**. Конференція була присвячена обговоренню питань збереження культурної спадщини, оцифрування фондів та модернізації сховищ. Директор ЦНБ Ірина ЖУРАВЛЬОВА представила доповідь **«Dum spiro, spero»: про збереження бібліотечних фондів під час війни»**.

У травні 2025 року ЦНБ разом з Відділом українських студій імені Д.І. Багалія, Центром українських студій та краєзнавства імені академіка П.Т. Тронька Каразінського університету була співорганізатором Всеукраїнської наукової конференції **«Теоретичні та прикладні аспекти біографістики: родина істориків Єфименків»**. Метою конференції було якомога глибше розкрити долі відомої харківської родини та місця Харківського університету в їхньому житті. Директор ЦНБ входила до оргкомітету конференції, бібліотека представила віртуальну виставку **«Родина Єфименків – служіння історії та культурі України»** <https://ekhnuir.karazin.ua/items/30de5985-44bd-4a92-9f93-0da609328ca9>.

Разом з філологічним та філософським факультетами Каразінського університету, кафедрою славістики Університету імені Ф. Палацького в Оломоуці Центральна наукова бібліотека виступила співорганізатором Міжнародної наукової конференції, яка була присвячена 190-річчю від дня народження видатного мовознавця, професора Харківського університету О.О. Потебні, що пройшла 23–24 жовтня 2025 року в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна. Особиста бібліотека О. Потебні зберігається у відділі книжкових пам'яток, цінних видань та рукописів. ЦНБ представила доповідь **«Бібліотека О.О. Потебні як джерело вивчення наукових інтересів вченого»** (Юліана ПОЛЯКОВА, завідувач сектору), виставку та доповідь **«Прижиттєві видання О. Потебні в фонді ЦНБ Каразінського університету»** (завідувач відділу міжкультурної комунікації, проектної діяльності та промоції читання Карина БАЙРАМОВА), а також віртуальну виставку **«Олександр Опанасович Потебня: до 190 річчя від дня народження»** <https://ekhnuir.karazin.ua/bitstreams/c0bad058-9b7b-426f-aed3-411e4a84934d/download>.

18–19 вересня 2025 року в Каразінському університеті відбулися **«Дні шістдесятництва»** – наукова подія, яка була присвячена унікальному поколінню українських митців, науковців і правозахисників, які стали символом свободи, честі й внутрішньої гідності. Як співорганізатор, бібліотека входила до складу оргкомітету Міжнародної он-лайн конференції

«Шістдесятництво як чинник мовно-літературного розвитку України» та представила тематичну виставку з виданнями авторів-шістдесятників, книги з автографами Івана Драча, Григорія Кочура, Миколи Лукаша, Михайлини Коцюбинської, книги з бібліотеки Івана Світличного. Багато з цих книг було повернуто з так званого «спецфонду». Окремо було підготовлено віртуальну виставку, яка дає можливість ознайомитися з унікальною спадщиною, що зберігається в ЦНБ і з якою можна ознайомитися за посиланням https://youtu.be/kB7mLNaW3Zg?si=487_ZFBKygnVpIIf. Виставка стала символічним акцентом конференції, підкресливши вагому роль шістдесятників у формуванні сучасної української культури.

Серед інших наукових заходів, організатором яких виступила ЦНБ є такі:

- *Круглий стіл онлайн «Пошук шляхів співпраці видавців і бібліотек: плагін вивантаження статей у бібліотечних форматах обміну даних для OJS».*
- *«Питання функціональності платформи OJS (Open Journal System) для видання електронних версій наукових журналів та співпраці з проєктом «Публічний інформаційний проєкт» (Public Knowledge Project)».*
- *Вебінар «Облік та каталогізування мережесевих ресурсів»: спікер І.Г. Лобановська (ДНПБ імені В.О. Сухомлинського).*
- *Вебінар для українських бібліотек, редакцій університетських журналів «DOAJ і відкритий доступ: стандарти якості для сучасних наукових журналів».*

У листопаді в Центрі «Вікно в Америку» було проведено Всеукраїнський науково-практичний круглий стіл **«Стратегічні напрями зовнішньої політики та дипломатії країн світу»**, у межах якого відбулася експертна дискусійна панель та студентська конференція, присвячена актуальним питанням публічної дипломатії України та ролі університетів як агентів м'якої сили.

Регулярно проводяться розмовні **клуби англійської мови** онлайн за участю Джошуа Венца – фасілітатора розмовного клубу, колишнього волонтера Корпусу Миру в Україні, Шерон Кінслі – фасілітатора розмовного клубу, волонтера віртуальної служби Корпусу Миру в Україні, Евана Майкалса – студента другого курсу Американського університету, який спеціалізується на міжнародних відносинах, Мел Сеймур – фасілітатора розмовного клубу, волонтера віртуальної служби Корпусу Миру в Україні, фасілітатора клубу Lead & Speak Club. Ці клуби стали платформою для обговорення важливих соціальних та освітніх тем. Серед ключових тем, які

обговорювалися, були питання медіаграмотності та академічної доброчесності, досвід участі в програмах академічного обміну, а також широкий спектр суспільно-політичних, екологічних, психологічних і філософських та інших аспектів. Заняття відбуваються віртуально на платформі Zoom щотижня.

У травні до Дня науки разом з науковцями університету вже втретє було організовано спільний науково-освітній захід за темою «**Магія книги – Магія науки: таємниче життя рослин**» Захід було організовано ЦНБ у співпраці з Ботанічним садом, Біологічним факультетом, ННІ «Комп'ютерних наук та штучного інтелекту» Каразінського університету та за підтримки Первинної профспілкової організації університету. Після електронної реєстрації було сформовано п'ять груп. Програма заходу була спрямована на популяризацію природничих наук серед учнівської молоді та включала інтерактивні науково-популярні лекції, які представили декан біологічного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, кандидат біологічних наук, доцент Юрий ГАМУЛЯ та магістр біології, старший викладач кафедри ботаніки та екології рослин біологічного факультету Георгій БОНДАРЕНКО. Протягом дня учасники також ознайомитися з виставкою «**Рідкісні рослини у рідкісних книгах**», було проведено екскурсію бібліотекою, а на завершення заходу було проведено екскурсію Ботанічним садом Каразінського університету. Кожен учасник отримав сертифікат про подію та подарунок від Ботанічного саду.

Участь працівників у наукових заходах. Фахівці ЦНБ брали участь у 20 конференціях, семінарах, круглих столах та виступили з доповідями, презентаціями на наукових заходах, серед яких 7 міжнародних, зокрема:

- 12.02.2025 р. участь у семінарі Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського «Особові колекції у фондах академічних бібліотек: формування та збереження»;
- в онлайн-заході «Досвід біографічного картографування: харківський контекст», присвячений ювілейним датам Каразінського університету та В.Н. Каразіна (19.02.2025);
- 28.02.2025 р. у VII Всеукраїнських наукових читаннях імені академіка Національної академії мистецтв України Ростислава Пилицчука;
- 10.04.2025 р. у Круглому столі НБ ДБТУ «Роль командного лідерства в бібліотеці: досвід, перспективи»;
- у квітні 2025 р. участь в онлайн-практикумі «Як створити цифровий продукт»;

- 18.04. 2025 р. у ХХІХ Міжнародній науковій конференції «Слобожанські читання» (м. Харків);
- 08.05.2025 р. у Міжуніверситетському круглому столі «Бібліотеки університетів під час війни: нові моделі та засоби роботи», організатори: Департамент науки і освіти Харківської обласної військової адміністрації, Наукова бібліотека Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, Кафедра документознавства та української мови Національного аерокосмічного університету імені М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»;
- 15.05.2025 р. участь у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Інформаційно-бібліографічна діяльність сучасних бібліотек: ресурси, послуги, публікації», організатор Наукова бібліотека ЛНУ ім. Івана Франка;
- 7.05.2025 р. – у фокус-групі та вебінарі «**Професійний стандарт «Бібліограф»: запитання та відповіді**», організованому НБУ імені Ярослава Мудрого;
- 20–23.05.2025 р. у тренінгу ХІV Всеукраїнської онлайн-школи бібліотечного журналіста «Штучний інтелект у бібліотечних медіа: тренд чи необхідність?» під час якого було розглянуто практичні аспекти використання ШІ в бібліотеках;
- Директор ЦНБ Ірина ЖУРАВЛЬОВА та заст. директора, куратор Центру «Вікно в Америку» (м. Харків) Катерина ЛІСКОВА з 23 по 26 червня 2025 року брали участь у роботі **Воркшопу американських просторів** в Американському домі у Києві, який відбувся за підтримки Посольства США в Україні;
- 10.07.2025 р. в онлайн-заході Харківської наукової бібліотеки імені В.Г. Короленка «Про юдаїку і не тільки...»;
- Працівники бібліотеки брали участь у заходах фестивалю «**Літературний Ярмарок**», який проходив у кінці серпня, в Ермілов-центрі, де зокрема обговорювали стратегію розвитку читання в Україні, яка має на меті підвищити рівень читання, забезпечити доступ до якісної української книги і де було зазначено про необхідність оновлювати фонди сучасною українською літературою та якісними перекладами;
- 18.09.2025 р. у Науково-методологічному семінарі «Наукова бібліотека та якість сучасної освіти в умовах воєнного стану», організованому Державною науково-педагогічною бібліотекою України імені В.О. Сухомлинського;
- 25.09.2025 р. у Всеукраїнській науковій конференції «**100-річчя вищої бібліотечної освіти України**», ХДАК;

- 26.09.2025 р. у мотиваційній сесії «Бібліотечна Харківщина: багатоголосся змін» до Всеукраїнського дня бібліотек, проведеної ХДНБ імені В. Г. Короленко;
- 1-3.10.2025 р. у Науково-практичній конференції Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського «**Бібліотека. Наука. Комунікація. Пріоритети сьогодення та перспективи**»;
- 1.10.2025 р. у семінарі «Дослідження єврейської історико-культурної спадщини України (до 10-річчя Української асоціації юдаїки)» в межах Міжнародній науковій конференції «Бібліотека. Наука. Комунікація. Пріоритети сьогодення та перспективи» Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського ;
- 3.10.2025 р. – у II Міжнародній науковій конференції «Пресознавчий дискурс: від минулого до сьогодення», Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника ;
- 28–29.10.2025 р. – у VI науково-практичній конференції, присвяченій 105-річчю Наукової бібліотеки Харківського національного медичного університету «**Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі**»;
- в онлайн-конференції: «VII Всеукраїнські наукові читання імені академіка Національної академії мистецтв України Ростислава Пилипчука» (Львівський ун-т імені І. Франка, фак-т культури і мистецтв, Львів).

Виступи з доповідями:

1. Світлана ГЛИБИЦЬКА брала участь у Всеукраїнській науковій конференції «**Постать Івана Липи у вимірах епох**» (м. Одеса, 21 лютого 2025 р.). з доповіддю «Іван Липа – студент медичного факультету Харківського університету»;
2. 28 лютого 2025 р., завідувачка сектору Юліана ПОЛЯКОВА брала участь у Всеукраїнських наукових читаннях імені академіка Національної академії мистецтв України Ростислава Пилипчука та виступила з доповіддю на тему: «**Маловідома українська драматургія XIX – початку XX століть у фонді бібліотеки Каразінського університету: жанрово-тематичний аспект**».
3. «**Dum spiro, spero**»: про збереження бібліотечних фондів під час війни». Доповідь директора ЦНБ Ірини ЖУРАВЛЬОВОЇ на XVI Луньовських читаннях «Музейні, бібліотечні та архівні сховища: історія, виклики сьогодення та інновації», 27 березня 2025 р.;
4. 10 квітня 2025 р. заст. директора Катерина ЛІСКОВА виступила з доповіддю «**Рушії змін: програми з розвитку лідерських навичок**»

Центральної наукової бібліотеки Харківського Національного університету імені В.Н. Каразіна» на Круглому столі «Роль командного лідерства в бібліотеці: досвід, перспективи», який проводила Наукова бібліотека ДБТУ.

5. Світлана ГЛИБИЦЬКА з доповіддю «**Зруйновані та пошкоджені будівлі Каразінського університету (за матеріалами засобів масової інформації)**» брала участь у ХХІХ Міжнародній науковій конференції «Слобожанські читання» (м. Харків, 18 квітня 2025 р.).

6. Світлана ГЛИБИЦЬКА з доповіддю «**Участь каразінців у російсько-українській війні**» брала участь в онлайн-відеоконференції «Регіональні розвідки: історичні тенденції та сучасні виклики» (м. Харків, 28 травня 2025 року, ХДНБ імені В.Г. Короленка).

7. 1-3.10.2025 р. директор ЦНБ Ірина ЖУРАВЛЬОВА та зав. відділом Ігор КРИВУЛЬКІН брали участь у Науково-практичній конференції Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського «**Бібліотека. Наука. Комунікація. Пріоритети сьогодення та перспективи**» та виступили у Дискусійній панелі на тему «**Національна електронна бібліотека України: пріоритети розбудови інформаційного ресурсу**», яку організовано спільно з Міністерством культури та стратегічної комунікації України».

8. 1-3.10.2025 р. гол. бібліограф Світлана ГЛИБИЦЬКА брала участь у Міжнародній науковій конференції «**Бібліотека. Наука. Комунікація. Пріоритети сьогодення та перспективи**» та виступила з доповіддю «**Втрачена спадщина (до 120-річчя від дня народження Хацкеля Соломоновича Надея)**».

9. 1-3.10.2025 р. зав. сектору Юліана ПОЛЯКОВА брала участь у Міжнародній науковій конференції «**Бібліотека. Наука. Комунікація. Пріоритети сьогодення та перспективи**» та виступила з доповіддю «**Книги з зібрання родини Рубінштейнів у фонді Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна**».

10. 3.10.2025 р. Юліана ПОЛЯКОВА брала участь у II Міжнародній науковій конференції «**Пресознавчий дискурс: від минулого до сьогодення**», яка була організована Львівською національною науковою бібліотекою України імені В. Стефаника та виступила з доповіддю «**Початок журналістської діяльності Миколи Плевако**».

11. У листопаді координатором харківського Центру «Вікно в Америку» Катеритною ЛИСКОВОЮ на зустрічі з представниками Посольства США в Україні було підготовлено та презентовано доповідь англійською мовою «**Kharkiv WOA: Sharing the American Story with a City on the Front Line**»,

присвячену поточним проектам та досвіду роботи бібліотеки в умовах прифронтового міста.

12. 11-12.11.2025 р. на Міжнародній науковій конференції «Українська книга: дослідження, читання, збереження» доповідь **«Дослідження кириличних стародруків з колекції ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна: погляд у минуле»** представила провідний бібліотекар ЦНБ Ганна ГРЕБНЄВА.

13. 11-12.11.2025 р. на Міжнародній науковій конференції «Українська книга: дослідження, читання, збереження» доповідь **«Серія «Дрібна бібліотека» як історико-культурний бренд»** представила зав. сектору Юліана ПОЛЯКОВА.

14.11.2025 р. директор ЦНБ Ірина ЖУРАВЛЬОВА брала участь (онлайн) як представник партнерської установи до оцінювального візиту Експертної комісії НАН України та виступила з оцінкою багаторічної співпраці Центральної наукової бібліотеки Каразінського університету з Національною бібліотекою України імені В.І. Вернадського, у тому числі про проведення реставраційних робіт.

28.11.2025 р. директор ЦНБ Ірина ЖУРАВЛЬОВА брала участь у зустрічі, що була присвячена **10-річчю оновлення полоністики в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна** та виступила з лекцією про історію створення польської колекції бібліотеки. Зустріч було організовано філологічним факультетом Каразінського університету за сприяння Генерального консульства Республіки Польща в Харкові та за участі Національного агентства з питань академічних обмінів (NAWA).

ПЛАНУЄТЬСЯ

- Спільно з ННІ соціології та медіакомунікацій, Центром інклюзивної освіти Університету, НТБ НТУ «ХПІ» організувати та провести семінар **«Інклюзивна практика в бібліотеках»**, присвячений питанням інклюзії та безбар'єрності в діяльності бібліотек, створенню доступного та комфортного простору для всіх користувачів. Планується розглянути особливості роботи з різними соціальними групами, інклюзивні послуги, адаптовані ресурси та допоміжні технології.
- Взяти участь в організації XI Всеукраїнської наукової конференції **«Теоретичні та прикладні аспекти біографістики: доба романтизму в особистістому вимірі (до 220-річчя від дня народження Левка Івановича Боровиковського)»** спільно з кафедрою українознавства ННІ філософії, культурології та політології Каразінського університету.

- Реалізувати проєкт «**CAREER BUILDER: побудуй кар'єру своєї мрії!**», який планується провести Центром «Вікно в Америку» Центральної наукової бібліотеки Каразінського університету, Асоціацією випускників Каразінського університету за підтримки Посольства США в Україні.
- Спільно з біологічним факультетом Каразінського університету, Харківським зоопарком провести до Дня науки захід «**Магія книги- магія науки: подорож світом тварин!**».
- Продовжувати проведення розмовних клубів англійською мовою з носіями мови (English speaking club), які спрямовані на вдосконалення навичок розмовного спілкування та клубу Lead & Speak, спрямованого на розвиток лідерських навичок і компетенцій із побудови кар'єри в англomовному середовищі.

10.2.1. Наукові стажування

У рамках англomовної програми стажування за напрямками Heritage Group та Service Group українська делегація, до складу якої увійшли представники національних і університетських бібліотек України, заступник директора Катерина ЛИСКОВА пройшла стажування у Національній бібліотеці Литви імені Мартінаса Мажвідаса. Стажування тривало три дні в Національній бібліотеці Литви та один день в Університетській бібліотеці Вільнюса і передбачало ознайомлення зі структурою бібліотек, організацією роботи підрозділів, фондами, спеціальними колекціями, читальними залами та робочими просторами. Під час стажування було вивчено сучасні підходи до організації бібліотечного простору, зокрема модель відкритих прозорих офісів, чітке функціональне зонування та переважання самообслуговування користувачів у читальних залах. Значну увагу приділено використанню автоматизованих технологій контролю та обліку фондів, зокрема системам безпеки й сканерам самообслуговування для видачі документів. Особливий професійний інтерес викликала робота відділу реставрації, де застосовуються сучасні методи відновлення паперу, працює значний штат фахівців та активно здійснюється просвітницька діяльність для відвідувачів. Важливою складовою стажування стало ознайомлення з процесами цифровізації, розвитком власної цифрової платформи бібліотеки та участю установи в європейських проєктах з оцифрування культурної спадщини. Практичний інтерес також становив досвід функціонування зони America Space, яка працює без постійної присутності персоналу. В ході професійного спілкування було налагоджено контакти з фахівцями відділу Judaica, які висловили готовність до подальших консультацій і співпраці у сфері роботи з рукописною спадщиною. Під час

візиту до Університетської бібліотеки Вільнюса було відзначено поєднання історичного середовища з сучасними сервісами для користувачів, а також використання мерчандайзингу як додаткового джерела фінансування бібліотечної діяльності. Окремо слід відзначити сприятливі організаційні умови стажування, забезпечені литовською стороною, та відчутну підтримку України. Загалом стажування сприяло підвищенню професійної компетентності, ознайомленню з європейськими практиками бібліотечної роботи та створенню основи для подальшої міжнародної співпраці.

10.3. Бібліографічна діяльність

В електронному університетському архіві eKhNUIR у розділі «Каразінський університет і російсько-українська війна 2014–2024 рр.» розміщені 4, 5-та та 6-та частини бібліографічного покажчика «Війна в Харкові та Харківській області: Хроніка подій у посиланнях»:

1. **Війна в Харкові та Харківській області : Хроніка подій у посиланнях за 4 півріччя повномасштабної російсько-української війни (1.09.2023–29.02.2024)** / уклад. С. Б. Глибицька, Т. Ю. Ніколаєва ; Центр. наук. б-ка Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – Харків, 2025. – 170 с. – URL: <https://ekhnuir.karazin.ua/items/11c82604-6769-40f2-828f-c1ee641f8a85>

2. **Війна в Харкові та Харківській області : Хроніка подій у посиланнях за п'яте півріччя повномасштабної російсько-української війни (1.03.2024–31.08.2024)** / уклад. С. Б. Глибицька ; І. І. Протопопова ; Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – Харків, 2025. – 156 с. – URL: <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/21657>

3. **Війна в Харкові та Харківській області : Хроніка подій у посиланнях за 6 півріччя повномасштабної рос.-укр. війни (1.09.2024–28.02.2025)** / уклад. С. Б. Глибицька, І. І. Протопопова ; Центр. наук. б-ка Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – Харків, 2025. – 122 с. – URL: <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/23705>

4. **Небесні каразінці : Викладачі, співробітники, студенти, випускники, вихованці Каразінського університету, які загинули під час російсько-української війни (2014–2024 рр.)** / уклад. С. Б. Глибицька ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Харків, 2024. – 10 с., 72 фот. – URL: <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/20180>

До 220-ї річниці відкриття Харківського університету підготовлені 2 покажчика:

5. **Історія Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна** : сист. бібліогр. покажч. за 2004–2024 рр. / уклад. С. Б. Глибицька, А. О. Давидова, С. Р. Марченко, О. А. Яковенко ; наук. ред. С. М. Куделко ; ред. І. К. Журавльова ; бібліогр. ред. С. С. Богданова, О. А. Яковенко. – Харків, 2025. – 1089 с.

6. **Історія Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна за 20 років (2004–2024)** : бібліогр. покажч. / уклад. О. А. Яковенко, С. Б. Глибицька, Ю. Ю. Полякова ; вступ. ст. І. К. Журавльової; наук. ред. С. М. Куделко ; ред. С. С. Богданова ; бібліогр. ред. Ю. Ю. Полякова, І. І. Протопопова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. – 233 с.

Триває підготовка документів щодо публікації та розміщення їх в електронному університетському архіві eKhNUIR.

Продовжується робота над збором інформації до покажчика **«Каразінський університет під Війни за Незалежність України : хроніка подій у посиланнях»**. Постійно ведеться збір інформації до покажчика **«Війна у Харкові та Харківській області : Хроніка подій у посиланнях»**. Переглянуто 5 812 публікацій в електронних джерелах, зроблено за рік більше 3 052 аналітичних описів.

Продовжується робота над меморіальним списком **«Небесні каразінці»**, куди вносяться імена викладачів, співробітників, студентів та випускників, які віддали життя під час російсько-української війни.

Це важлива та змістовна робота з документування сучасної історії України та Каразінського університету зокрема. Робота над такими бібліографічними покажчиками та хроніками забезпечує збереження національної пам'яті, є критично важливою для майбутніх дослідників історії війни в Харкові та діяльності університету.

Триває робота над іменним покажчиком щодо бібліографічного покажчика **«Каталог дисертацій, що захищені у Харківському університеті (1981–2001)»** (2 405 найменувань).

Робота над деякими покажчиками тимчасово призупинена в зв'язку зі звільненням співробітника або відпусткою за власний рахунок на період воєнного стану. Це «Покажчик змісту «Вісника ХНУ», «Польська художня література XIX ст. у фондах ЦНБ = Polska literatura pięćna XIX wieku w funduszach biblioteki», «Література з історії та культури Польщі у фондах ЦНБ = Literatura na temat historii i kultury Polski w funduszach biblioteki».

ПЛАНУЄТЬСЯ:

- Складання бібліографічного покажчика до ювілею доктора історичних наук, професора кафедри історії України Л.Ю. Посохової.
- Продовжувати роботу над покажчиком «Юдаїка у фонді ЦНБ Каразінського університету».
- Продовжувати роботу над покажчиком «Кирилична книга в фондах ЦНБ».
- Розмістити в електронному архіві університету eKhNUIR сьому частину покажчика «Війна в Харкові та Харківській області: Хроніка подій у посиланнях».

10.4. Публікаційна діяльність

Упродовж звітного року науково-дослідна та публікаційна діяльність працівників Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна була спрямована на комплексне вивчення книжкових фондів, історії університету та бібліотечної справи, а також на осмислення культурної й наукової спадщини Слобожанщини в умовах сучасних викликів. Результати досліджень знайшли відображення у наукових статтях, публікаціях у фахових періодичних виданнях, матеріалах міжнародних і всеукраїнських наукових конференцій, а також у просвітницьких проєктах українською та англійською мовами.

Значну частину публікацій присвячено історії Харківського університету, постатям його викладачів, студентів і випускників, зокрема діячам науки, культури та громадського життя, а також каразінцям, чия діяльність пов'язана з подіями російсько-української війни. Окремий напрям досліджень становить вивчення втрат і пошкоджень університетської інфраструктури та культурної спадщини внаслідок воєнних дій, що надає цим працям важливого документального й меморіального значення.

У фокусі наукових зацікавлень співробітників бібліотеки перебувало також дослідження унікальних книжкових і особових зібрань, зокрема видань з історії української драматургії, театрознавства, єврейської тематики, а також родинних і персональних бібліотек учених та діячів Харківського університету. Ці студії розкривають інформаційний потенціал фондів ЦНБ як важливого джерела для гуманітарних і міждисциплінарних досліджень.

Активною залишалася участь працівників бібліотеки в роботі наукових конференцій, круглих столів і фахових дискусій, де порушувалися питання збереження культурної спадщини, розвитку бібліотек, лідерства та трансформації бібліотечної діяльності в умовах цифровізації.

ПУБЛІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ЦНБ

1. Глибицька С. Б. Барвінський Віктор Олександрович / С. Б. Глибицька // Бібліотечна енциклопедія Харківщини / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. – 22.05.2025. – URL: <https://libenc.korolenko.kharkov.com/istoriia-bibliotechnoi-spravy-kharkivskoho-rehionu/barvinskyi-viktor-oleksandrovych>
2. Глибицька С. Б. Вулиця Братів Гипиків = Нупук Brothers Street / Світлана Глибицька // Brave Action Ukraine. – Jun 30, 2025. – Укр. та англ. мовами. – URL: <https://braveaction.org/ua/stories/hypuk-brothers-street> ; <https://braveaction.org/stories/hypuk-brothers-street>
3. Глибицька С. Б. Зруйновані та пошкоджені будівлі Каразінського університету (за матеріалами засобів масової інформації) / С. Б. Глибицька // Культурна спадщина Слобожанщини : зб. наук. ст. – Харків, 2025. – Число 57. – С. 41–55 : іл.
4. Глибицька С. Б. Іван Липа – студент медичного факультету Харківського університету / С. Б. Глибицька // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Сер. «Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки». – 2024. – Вип. 40. – С. 37–42. – URL: <https://periodicals.karazin.ua/uahistory/article/view/26411/23622>
5. Глибицька С. Б. «Ми – ніжність, ми зоряна вічність любові» = «We are tenderness, we are the starry eternity of love»: [про Тамару і Юзефа Нікольченків, випускників Харків. держ. ун-ту, доцентів Маріупол. держ. ун-ту] / Світлана Глибицька // Brave Action Ukraine. – Aug 24, 2025. – Укр. та англ. мовами. – URL: <https://braveaction.org/ua/stories/we-are-tenderness-we-are-the-starry-eternity-of-love> ; <https://braveaction.org/stories/we-are-tenderness-we-are-the-starry-eternity-of-love>
6. Глибицька С. Б. Небесні каразінці : Постаті : 2024 / С. Б. Глибицька ; Центр. наук. б-ка Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – Харків, 2025. – 22 с., 9 фот. – URL: <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/20791>
7. Пойда В. П. Внесок М. Д. Пильчикова в розробку нових фізичних приладів та в поповнення колекцій приладів фізичних кабінетів і лабораторій Харківського і Одеського університетів та Харківського технологічного інституту / В. П. Пойда, В. І. Білецький, К. І. Байрамова, О. М. Меньшова, П. Л. Вейцман // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Фізика». – 2025. – Вип. 42. – С. 79–102. – URL: <https://periodicals.karazin.ua/physics/article/view/27521/24489>
8. Полякова Ю. Маловідома українська драматургія XIX – початку XX століть у фонді бібліотеки Каразінського університету: жанрово-

тематичний аспект / Ю. Ю. Полякова // Соціально-гуманітарний вісник. – 2025. – Вип. 53. – С. 13–17. – URL: https://www.newroute.org.ua/wp-content/uploads/sgv_53.pdf

Тези, матеріали конференцій

- Глибицька С. Б. Зруйновані та пошкоджені будівлі Каразінського університету / С. Б. Глибицька // Тези доп. учасників ХХІХ Міжнар. наук. конф. «Слобожанські читання», м. Харків, 18 квіт. 2025 р. – Харків, 2025. – С. 16–18.
- Лискова К. А. Рушії змін: програми з розвитку лідерських навичок Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Роль командного лідерства в бібліотеці: досвід, перспективи // Наукова бібліотека ДБТУ. Круглий стіл, 10 квітня 2025 р. – Харків : ДБТУ, 2025. – С. 32–36. – URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/65082>
- Глибицька С. Б. Втрачена спадщина (до 120-річчя від дня народження Хацкеля Соломоновича Надея) / С. Б. Глибицька // Бібліотека. Наука. Комунікація. Пріоритети сьогодення та перспективи : матеріали Міжнар. наук. конф. (м. Київ, 1–3 жовт. 2025 р.) : у 2 т. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України ; відп. ред. О. М. Василенко. – Київ, 2025. – Т. 2. – С. 386–389. – Електрон. версія матеріалів конф.: URL: http://conference.nbu.gov.ua/up/programs/Proceedings_Conference_VNL_U_2025_Vol_2.pdf
- Глибицька С. Б. Участь каразінців у російсько-українській війні / С. Б. Глибицька // Регіональні розвідки: історичні тенденції та сучасні виклики : матеріали краєзнавчої толоки / круглого столу до 100-річчя проведення у Харкові Першої всеукр. краєзнав. конф., Харків, 28 трав. 2025 р. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка [та ін.] ; уклад. Г. М. Лях, Н. І. Полянська. – Харків, 2025. – С. 20–25. – URL: https://archive.org/details/20250826_20250826_0721/page/20/mode/2up
- Журавльова І. Від книг до цифрових світів: як змінюється Центральна наукова бібліотека Каразінського університету – у розмові з Іриною Журавльовою / [розмову з директором ЦНБ вела Ліна Тимарська] // Каразін. ун-т : газета. – 10.10.2025 (вип. 12). – С. 19–25 : іл. – URL: <https://karazin.ua/storage/staticcontent/source/documents/hazeta/2025/10->

10/%D0%B3%D0%B0%D0%B7%D0%B5%D1%82%D0%B0_10-10
2025_12.pdf

- Лапко Д. В. Яворницький і історико-філологічне товариство / Д. В. Лапко // Великі земляки : Дмитро Яворницький : Книга календар на 2026 р. / Корпорація «Консалтингова група «Рубаненко і партнери». – Харків, 2025.
- Полякова Ю. Ю. Книги єврейської тематики з особистої бібліотеки професора Харківського університету Миколи Криштафовича / Ю. Ю. Полякова // Соціально-гуманітарний вісник. – 2025. – Вип. 56. – С. 11–14. – URL: https://www.newroute.org.ua/wp-content/uploads/sgv_56.pdf
- Полякова Ю. Ю. Книги з зібрання родини Рубінштейнів у фонді Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна / Ю. Ю. Полякова // Бібліотека. Наука. Комунікація. Пріоритети сьогодення та перспективи : матеріали Міжнар. наук. конф. (м. Київ, 1–3 жовт. 2025 р.) : у 2 т. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України ; відп. ред. О. М. Василенко. – Київ, 2025. – Т. 2. – С. 403–406. – Електрон. версія матеріалів конф.: URL: http://conference.nbu.gov.ua/up/programs/Proceedings_Conference_VNL_U_2025_Vol_2.pdf
- Полякова Ю. Ю. Театрознавчі розвідки Миколи Сумцова // Записки Наукового товариства імені Шевченка. – 2025. – Т. 275 : Праці музикознавчої і театрознавчої комісій. – С. 179–194.
- Проць Н. В. Вплив Харківської історичної школи на становлення Яворницького-вченого / Н. В. Проць // Великі земляки : Дмитро Яворницький : Книга календар на 2026 р. / Корпорація «Консалтингова група «Рубаненко і партнери». – Харків, 2025.
- Проць Н. В. Книжкові фонди Центральної наукової бібліотеки як джерело до вивчення соціально-економічної історії дворянства Харківської губернії (другої пол. ХІХ – поч. ХХ ст.): історіографічний аспект / Н. В. Проць // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Сер.: Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки. – 2025. – Вип. 41

10.5. Науково-методична робота

Науково-методична робота була спрямована на забезпечення основних напрямів діяльності бібліотеки, розвиток фондів, удосконалення нормативно-

методичної бази та впровадження сучасних бібліотечно-інформаційних технологій.

Упродовж року проходили засідання Ради з науково-методичної роботи ЦНБ, де було розглянуто плани роботи з науковим об'єктом, що має статус національного надбання, стан підготовки бібліографічних покажчиків, затверджено програму виробничої практики студентів філософського факультету, значну увагу приділено питанням збереження та впорядкування фондів, зокрема колекції книжкових пам'яток, їх найменуванню та оцифровці рукописних матеріалів. Протягом року обговорювалися й оновлювалися робочі інструкції, що регламентують процеси комплектування, обліку, зберігання, використання обов'язкового примірника, списання документів, а також предметизацію та введення предметних рубрик до електронного каталогу тощо. Важливим напрямом стала робота з електронними ресурсами й сервісами бібліотеки, розвиток концепції обслуговування користувачів у змішаному форматі та впровадження інноваційних форм роботи з читачами.

На засіданні Науково-методичної ради Каразінського університету 21.05.2025 р. було представлена щорічна доповідь директора ЦНБ Ірини ЖУРАВЛЬОВОЇ «Про інформаційне забезпечення навчальних дисциплін навчальною, науковою літературою та періодичними виданнями». За рішенням НМР університету на сайті бібліотеки було розміщено низку посилань на відкриті ресурси навчальних посібників, як українських, так і зарубіжних.

Розроблено нормативно-методичні документи, що регламентують функціонування електронних архівів Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Рішенням Вченої ради університету від 30 червня 2025 року (протокол № 17) затверджено нову редакцію **«Положення про eScriptorium — електронний архів рідкісних видань та рукописів для науки і освіти»**, а також **«Положення про електронний архів періодичних видань із фондів ЦНБ — KARAZIN.Back2News»**. Головою Координаційної ради з роботи над електронними архівами 5 березня 2025 року затверджено **«Інструкцію з реєстрації користувачів і розміщення матеріалів в електронному архіві eKhNUIR»**.

Розроблено проєкт **«Інструкції з налаштування інтеграції профіля користувача у eKhNUIR з особистим ідентифікатором дослідника ORCID»**.

Директор бібліотеки Ірина ЖУРАВЛЬОВА є членом **Вченої ради та ректорату** університету, заступник директора Олена БАБІЧЕВА входить до складу **Науково-методичної ради університету**. За наказом МОН України заступник директора Катерина ЛИСКОВА входить до складу **Комісії з питань**

доступу до електронних баз даних наукової інформації, Олександр БОЛБАС входить до складу Технічного комітету стандартизації ТК 144 «Інформація і документація», який створений відповідно до наказу Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики (Держспоживстандарт України).

Фахівці бібліотеки брали участь у роботі фокус-групи для збору пропозицій та зауважень щодо розроблення професійних стандартів за професією «Бібліограф».

Переглянуто, оновлено, затверджено «Перелік платних послуг Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (ЦНБ)» та розміщено на сайті бібліотеки.

ЦНБ, як підрозділ, що інформаційно забезпечує процес навчання в університеті здобувачів освіти усіх рівнів, бере участь у акредитаціях освітніх програм – у зустрічах з експертами та оглядах матеріально-технічної бази. У 2025 році – 13 зустрічей та оглядів під час акредитацій освітніх програм.

ПЛАН роботи Ради з наукової і методичної роботи ЦНБ на перше півріччя 2026 р.

Табл. 34

Дата	Питання	Готують питання	Доповідають
Лютий	1. Про виконання плану роботи Ради з НМР ЦНБ. Затвердження плану роботи Ради з науково-методичної роботи ЦНБ Каразінського університету у 2026 році.	О. Забара	І.Журавльова
		І.Журавльова	І.Журавльова
	2. Зміни у складі Ради з НМР ЦНБ.		
	3. Про скасування низки стандартів, що стосуються бібліотечної справи, інформації та документування у 2025 році.	О.Забара І.Протопопова	О.Забара
	4. Затвердження програми виробничої практики студентів філософського факультету у лютому 2026 року.	К.Лискова О.Яковенко	О.Яковенко
	5. Затвердження плану виставкової роботи ЦНБ на перше півріччя.	К. Байрамова	К. Байрамова
	6. Затвердження плану інвентаризації фондів ЦНБ у 2026 році.	Т.Прокопець С.Корсикова Н. Рибась	Т.Прокопець

Дата	Питання	Готують питання	Доповідають
Лютий	<p>1. Про інформаційне забезпечення освітнього процесу навчальною, науковою літературою, періодичними виданнями та поповнення бібліотеки художньою літературою.</p> <p>2. Робота з науковим об'єктом, що має статус національного надбання у 2026 році.</p> <p>3. План роботи з бібліографічними показниками ЦНБ у 2026 році:</p> <p>4. Про участь працівників ЦНБ у наукових конференціях, семінарах, круглих столах методичного об'єднання та бібліотеках України.</p> <p>5. Затвердження плану підвищення кваліфікації (тем занять) для працівників ЦНБ.</p> <p>6. Про затвердження інструкції «Шлях документа в процесі обробки».</p>	<p>І. Стовбїр К. Байрамова</p> <hr/> <p>І.Бондаренко І.Кривулькін</p> <p>О.Бабічева І.Стовбїр</p> <p>О. Яковенко</p> <p>О.Забара</p> <p>О.Забара</p> <p>І.Бондаренко І.Протопопова</p>	<p>І.Журавльова</p> <p>І.Журавльова</p> <p>О. Яковенко</p> <p>О.Забара</p> <p>О.Забара</p> <p>І.Бондаренко</p>
Березень	<p>1. Затвердження у новій редакції Інструкції з інвентаризації фондів ЦНБ</p> <p>2. Про хід оцифровки рукописних фондів.</p> <p>3. Про результати упорядкування колекції книжкових пам'яток та їх назви.</p> <p>4. Про підготовку семінару «Інклюзивна практика в бібліотеках»</p>	<p>О.Забара Т.Прокопець Ю. Маркова</p> <p>І.Кривулькін І. Стовбїр</p> <p>Ю.Полякова І. Стовбїр</p> <p>К.Лискова О.Забара</p>	<p>О.Бабічева</p> <p>І.Кривулькін</p> <p>Ю.Полякова</p> <p>К. Лискова</p>
	<p>1. Про підготовку наукових заходів до Дня науки.</p>	<p>О. Забара К.Лискова</p> <p>О. Яковенко Ю.Терещенко</p>	<p>К. Лискова</p>

Дата	Питання	Готують питання	Доповідають
Квітень	2. Про результати виробничої практики студентів філософського факультету у лютому 2025 року.	К.Байрамова І. Кривулькін В. Литвинов	О. Яковенко І.Кривулькін
	3. Про оцифрування фотодокументів Університету та ЦНБ і розміщення їх в колекції репозитарія.	І. Кривулькін О.Бабічева О.Болбас	О. Бабічева
	4. «Інструкції з налаштування інтеграції профіля користувача у eKhNUIR з особистим ідентифікатором дослідника ORCID».		
Травень	Про «Положення про наукову роботу ЦНБ»	К.Лискова О.Бабічева О.Забара І.Кривулькін	І.Журавльова
	2. Про нову редакцію Положення про Раду з науково-методичної роботи ЦНБ	О. Забара І.Протопопова	О. Забара
	3. Про реалізацію гранту для Центра «Вікно в Америку»	К. Лискова К. Байрамова	К. Лискова
Червень	1 Про підготовку заходів до Всеукраїнського дня бібліотек. «Тиждень з бібліотекою».	К.Байрамова О.Забара	К.Байрамова
	2. Про результати проведення заходу до Дня науки	К.Лискова О.Бабічева К. Байрамова	І.Журавльова
	3. План роботи Ради з науково-методичної роботи у другій половині 2026 року.	О.Забара	О.Забара

10.6. Діяльність Харківського методичного об'єднання бібліотек закладів вищої освіти

Центральна наукова бібліотека є координатором Харківського зонального методичного об'єднання бібліотек закладів вищої освіти (далі ХЗМО). Станом на кінець 2025 року до об'єднання входять 28 бібліотек державних закладів вищої освіти Харківської, Полтавської та Сумської областей, сукупний фонд становить **15 210 057** одиниць зберігання документів. Як провідний методичний центр ЦНБ забезпечує системну

науково-методичну та організаційну підтримку інноваційних процесів у діяльності університетських бібліотек регіону, здійснюючи цю роботу у взаємодії з Українською бібліотечною асоціацією та іншими професійними бібліотечними об'єднаннями.

Спілкування також здійснюється через групу ХЗМО у соціальних мережах. Протягом року було надано 151 консультація бібліотекам ХЗМО з питань підготовки статистичної звітності, інвентаризації фондів, нормативно-правових питань, зокрема щодо виконання вимог Закону України «Про обов'язковий примірник документів», порядку використання коштів отриманих від здачі макулатури та ін. Окремим напрямом була інформаційна та організаційна підтримка бібліотек з питань обслуговування користувачів, зокрема щодо процедури оформлення Єдиної картки читача. Протягом року також здійснювалася електронна розсилка методичних і інформаційних матеріалів, безоплатне розповсюдження подарункової літератури.

Упродовж звітного періоду здійснювалася підготовка до проведення щорічного професійного проекту «**Бібліотекар року – 2025**». Було подано **4 заявки від бібліотек з во ХЗМО**, загальна кількість учасників становила **12 осіб** — представників бібліотек: ДБТУ, Каразінського університету, Харківського національного медичного університету та Харківського національного економічного університету імені С. Кузнеця.

До координаційного методичного центру бібліотек з во України Наукової бібліотеки імені М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка щорічно надсилається звіт про діяльність ЦНБ та методичного об'єднання. Усі звіти представляються у відкритий доступ до репозитарію університету.

ПЛАНУЄТЬСЯ:

У наступному **2026** році триватиме робота з усіх напрямів діяльності зокрема з таких, як:

- надання консультативної допомоги бібліотекам ХЗМО;
- підготовка і проведення засідань директорів бібліотек закладів вищої освіти ХЗМО;
- ведення статистичної та аналітичної роботи зі звітності;
- організація та проведення конкурсу «Бібліотекар року 2026».

11. ПАРТНЕРСЬКА ТА МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

У 2025 році ЦНБ продовжувала розвивати партнерську та міжнародну взаємодію, спрямовану на підтримку освітньої, наукової та культурної діяльності університету. Співпраця з українськими та закордонними бібліотеками, міжнародними організаціями, культурними центрами та дипломатичними установами дала змогу розширити доступ до ресурсів, забезпечити участь бібліотеки у міжнародних проєктах.

Бібліотека співпрацює із Всесвітньою цифровою бібліотекою (World Digital Library) www.wdl.org, є партнером Європейської цифрової бібліотеки «Europeana» www.europeana.eu, де представлені ресурси ЦНБ.

У 2025 році було підписано декларацію про приєднання до міжнародного консорціуму EIFL-Україна (Electronic Information for Libraries), некомерційною міжнародною організацією, яка співпрацює з бібліотеками, університетами та науковими установами з усього світу.

Угоди про міжнародну співпрацю ЦНБ:

- Відділ преси, освіти та культури Посольства США в Україні;
- Всесвітня цифрова бібліотека (WorldDigitalLibrary);
- Європейська цифрова бібліотека «Europeana»;
- Бібліотека Університету Йорка (Велика Британія);
- Дослідницький Центр польської бібліографії імені Естрейхерів Ягеллонського університету (Республіка Польща);
- Бібліотека фізики, астрономії та прикладної інформатики Ягеллонського університету (Республіка Польща);
- Бібліотека Ягеллонського університету (Республіка Польща);
- Наукова бібліотекою Політехніки Лодзі (Республіка Польща);
- Бібліотека Латвійського університету (м. Рига, Латвія);
- Національна бібліотека Латвії (м. Рига, Латвія);
- Центральна бібліотека Болгарської Академії наук (м. Софія, Болгарія);
- Амброзіанська бібліотека (м. Мілан, Італія).

ЦНБ співпрацює з Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського, Центральним державним науково-технічним архівом України, Одеською національною науковою бібліотекою, Харківською державною науковою бібліотекою імені В. Г. Короленка, є партнером компанії «Цифрова Україна» (м. Київ). Співпрацює з Американським Домом у Києві, Корпусом миру США в Україні, Польським Інститутом у Києві, Київським офісом міжнародної неприбуткової організації IREX (Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів), Фондом Анастасіоса Левентіса (Кіпр), Грецьким Фондом Культури (Одеська філія), Харківським міським

об'єднанням греків «Геліос». Спільні ініціативи спрямовувалися на популяризацію читання, розвиток цифрових навичок, міжкультурний діалог та організацію освітніх заходів для університетської молоді та харківської громади.

Функціонують партнерські інформаційно-ресурсні центри: «Вікно в Америку», який працює за підтримки Посольства США в Україні; Еллада-центр, створений за сприяння фонду Анастасіуса Левентіса (Кіпр); Кирило-Мефодіївський центр, відкритий за сприяння Посольства Болгарії в Україні. Центри продовжували забезпечувати користувачів доступом до ресурсів, освітніх матеріалів та інформаційних платформ, розширюючи можливості університетської спільноти у вивченні мов, культур та академічному спілкуванні.

Директор ЦНБ Ірина ЖУРАВЛЬОВА та заст. директора, куратор Центру «Вікно в Америку» (м. Харків) Катерина ЛІСКОВА з 23 по 26 червня 2025 року брали участь у роботі **Воркшопу американських просторів** в Американському домі у Києві, який відбувся за підтримки Посольства США в Україні. Протягом чотирьох днів було опрацьовано комплекс питань, пов'язаних зі стратегічним розвитком мережі «Вікно в Америку» та впровадженням інноваційних методів роботи в бібліотеках. Програма розпочалася з офіційного відкриття за участі Надзвичайного і Повноважного Посла США в Україні Джулі ДЕВІС та керівництва відділу Публічної дипломатії, які зазначили важливість культурної співпраці між країнами і представили стратегічну сесію щодо пріоритетів зовнішньої політики США та взаємозв'язку з цілями українських бібліотек. Практична частина включала роботу в групах над розробкою нових програмних стратегій та аналіз ролі координаторів у професійному розвитку центрів. Значну увагу було приділено темі безбар'єрності, де на прикладі американського закону ADA та досвіду центрів у Рівному, Запоріжжі й Херсоні вивчалися практики створення людиноцентричного середовища. Блок з комунікацій охопив теоретичні та практичні аспекти ведення соціальних мереж, зокрема використання штучного інтелекту для створення контенту та підготовку звітних хайлайтів. Окрім цього, було проведено тренінг із медіаграмотності для опанування нових методик протидії дезінформації. Було розглянуто грантові можливості для мережі Американських центрів.

Професійна комунікація та обмін досвідом є невід'ємною частиною партнерської та міжнародної діяльності бібліотеки. До проведення у ЦНБ міжнародної наукової конференції «Українська книга: дослідження, читання, збереження» (11-12.11.2025 р.) долучились міжнародні установи: Національна бібліотека Польщі (м. Варшава), Польський Інститут у Києві, Відділ

Європейських колекцій Британської бібліотеки. Серед іноземних спікерів були представлені доповідачі з США, Швейцарії, Франції, Польщі, Латвії.

Завдяки підтримці Національної бібліотеки Литви імені Мартинаса Мажвидаса, Міністерства культури Литовської Республіки, Української бібліотечної асоціації заступник директора ЦНБ К. ЛИСКОВА взяла участь у стажуванні в бібліотеках Литви у жовтні 2025 року.

ЦНБ продовжувала працювати над залученням грантових ресурсів від міжнародних партнерів, що сприяє розвитку інфраструктури, модернізації технічного забезпечення та розширенню інформаційних сервісів. Було отримано та реалізовано грантовий проєкт SUP30024GR0129 від Посольства США в Україні у розмірі 412 722 грн. Метою проєкту було посилення інституційного потенціалу Центру «Вікно в Америку» шляхом оновлення матеріально-технічної бази, розвитку освітніх програм і проведення заходів, спрямованих на підтримку міжкультурного діалогу, розвиток критичного мислення, медіаграмотності, лідерських навичок і вдосконалення англійської мови серед молоді, студентів та інших відвідувачів бібліотеки (звіт грантового проєкту-**додаток №7**).

У межах міжнародної діяльності фахівці бібліотеки щомісяця долучаються до онлайн-зустрічей із представниками Посольства США, які координують роботу центрів «Вікно в Америку». У листопаді координатором харківського центру було підготовлено та презентовано доповідь «**Kharkiv WOA: Sharing the American Story with a City on the Front Line**», присвячену поточним проєктам та досвіду роботи бібліотеки в умовах прифронтового міста.

Завдяки підтримці благодійної організації «**Kharkiv Karazin University Foundation**» було отримано благодійну допомогу від науковців історичного факультету Гданського університету (Польща) у розмірі 33 277,0 грн, спрямованих на порятунок унікальних бібліотечних зібрань. Завдяки отриманим коштам бібліотека змогла придбати необхідні матеріали для відновлення системи теплопостачання у книгосховищі, де зберігаються цінні й рідкісні видання, у тому числі з колекції «Полоніка».

9 серпня 2025 року в бібліотеці відбулася зустріч представників Харківського міського товариства греків "Геліос" з метою важливої місії – нагородження членів товариства почесною відзнакою «**Захисник України**» від Ради національних спільнот України. Центральну наукову бібліотеку та Харківське міське товариство греків «Геліос» пов'язує багаторічна дружба та плідна співпраця. Протягом багатьох років співпраці були реалізовані спільні проєкти, культурні заходи, які популяризують історичну спадщину грецької громади Харкова.

У 2025 році партнерська та міжнародна діяльність ЦНБ стала важливим інструментом розвитку бібліотечних сервісів, залучення інноваційних рішень, зміцнення існуючих зв'язків та сприяла розширенню міжнародної співпраці.

11.1 Висвітлення діяльності ЦНБ у ЗМІ

- 30.01.2025 р. Радіо «Хартія» (журналістка Олена ГУСЕЙНОВА) проводили запис інтерв'ю із завідуючою відділу книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів Наталією ПРОЦЬ. Темою відеозйомок була виставка книг із бібліотеки І. О. Світличного із фондів Центральної наукової бібліотеки. Захід був присвячений відкриттю читальних залів, названих на честь Івана Світличного та Юрія Шевельова.
- 20.08.2025 р. у Каразінському університеті відбулося відкриття документально-художньої виставки, присвяченої видатному українському історичному, археологу, етнографу, досліднику запорозького козацтва Дмитру Івановичу Яворницькому (1855-1940) – випускнику історико-філологічного факультету Харківського (нині Каразінського) університету. На книжковій виставці «Літописець слави козацької» експонувалися прижиттєві видання, книги з автографами Д. Яворницького та інші цінні матеріали. Зав. відділу міжкультурної комунікації, промоції бібліотеки та проектної діяльності Карина БАЙРАМОВА дала журналістам інтерв'ю.
- У жовтні 2025 року директор ЦНБ Ірина ЖУРАВЛЬОВА дала інтерв'ю для газети «Каразінський університет» про сучасну діяльність бібліотеки (Журавльова І. Від книг до цифрових світів: як змінюється Центральна наукова бібліотека Каразінського університету – у розмові з Іриною Журавльовою / [розмову з директором ЦНБ вела Ліна Тимарська] // Каразін. ун-т : газета. – 10.10.2025 (вип. 12). – С. 19–25 : іл. –
URL:https://karazin.ua/storage/staticcontent/source/documents/hazeta/2025/10-10/%D0%B3%D0%B0%D0%B7%D0%B5%D1%82%D0%B0_10-10_2025_12.pdf).
- 21.11.2025 р. телеканал «Суспільне телебачення» (м. Київ) у читальному залі проводив зйомку для документального фільму про Юрія Шевельова – відео-інтерв'ю з Сергієм ВАКУЛЕНКОМ, філологом, дослідником творчості Ю. Шевельова, автором книг про видатного славіст-мовознавця, історика української літератури, активного учасника діаспорного наукового та культурного життя, Почесного доктора Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

— 16-18.12.2025 р. у читальному залі історичної будівлі бібліотеки громадська організація EdCamp Ukraine, яка об'єднує освітян проводила Благодійний стрім «Рух EdCamp в Україні – цілі 10 років» з ректоркою Каразінського університету КАГАНОВСЬКОЮ Т.Є. та проректором БАБІЧЕВИМ А.В. <https://www.youtube.com/watch?v=xuNC0L-rdjs> ;
<https://www.youtube.com/watch?v=2DiLvuNSG-4> ;
<https://www.youtube.com/watch?v=t64fJwr7IqI>

12. АВТОМАТИЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОТЕЧНИХ ПРОЦЕСІВ

Усі бібліотечні процеси в Центральній науковій бібліотеці автоматизовані та здійснюються за допомогою автоматизованої бібліотечної інформаційної системи (АБІС) **Absotheque Unicode** (розробка французької компанії *Relais Informatique International*). Додатково встановлено АБІС, з якою працювала бібліотека ННІ «УПА», зараз система використовується в період злиття ресурсів бібліотек.

Протягом року фахівці бібліотеки здійснювали супровід і налаштування програмного забезпечення електронних архівів на платформі DSpace — eKhNUIR, eScriptorium та KARAZIN.Back2News, а також забезпечували технічну підтримку та адміністрування АБІС Absotheque та ABSOPAC.

У 2025 році електронний архів праць учених університету — **eKhNUIR** (<https://ekhnuir.karazin.ua/home>) — оновлено до найновішої версії платформи **DSpace 9.1**, що дало змогу покращити функціонування сервісу та впровадити нові налаштування. Триває налаштування інтеграції репозитарію з системою **ORCID** та Національним репозитарієм академічних текстів (НРАТ). Актуальним залишається питання інтеграції колекцій DSpace ННІ «УПА» до загальноуніверситетського репозитарію.

Архів рідкісних видань і рукописів для науки та освіти **eScriptorium** (<https://escriptorium.karazin.ua/home>) також оновлено до версії **DSpace 9.1**.

Електронний архів оцифрованих періодичних видань **KARAZIN.Back2News** (<https://back2news.karazin.ua>) у 2025 році переведено на домен karazin.ua.

Табл. 35

№	ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ	2024.	2025
	Кількість технічних засобів		
1.	Кількість комп'ютерів	183	201
1.1.	у т.ч. к-ть серверів	5	5
2.	Кількість автоматизованих робочих місць (АРМ)	173	182
2.1	у т.ч. АРМ для співробітників	100	102
2.3	АРМ для користувачів	73	80
3.	К-ть комп. з доступом до Інтернету	181	190
3.1	у т.ч. для користувачів	73	80
4	К-сть копіювально-розмножувальної техніки (КРТ), всього	39	43
4.1	у т.ч. сканерів	10	10
4.2	принтерів	23	25
4.3	копірів	1	1
4.4	БФП (багатофункціональні пристрої)	5	7
5	Кількість телефонних номерів	56	-
6	Кількість факсів	1	1
7	Використання технологій WI-FI так/ні	Так	
8	Назва АБІС Absotheque Unicode		

У 2025 році за підтримки Посольства США в Україні придбано настільний сканер IRIScan Desk 6 Business, зарядну станцію EcoFlow RIVER 2 Pro, 2 ноутбука. Отримано обладнання для запису відео й звуку (мікрофони, акустика, освітлення, камери, аудіо- та відеомікшери), доступне для користувачів бібліотеки. Наприкінці 2025 року на балансі ЦНБ функціонують 201 комп'ютерний пристрій, у т.ч.: 5 серверів, 19 ноутбуків, 9 планшетів та 7 рідерів (електронних книжок).

Користувачам бібліотеки були доступні комп'ютери, вебкамери, проєктори та інше мультимедійне обладнання, що забезпечувало можливість участі у віртуальних зустрічах, вебінарах і презентаціях.

12.1 Системні та технічні роботи

Серед основних завдань у напрямку автоматизації бібліотечних процесів – забезпечення стабільної та надійної роботи серверів бібліотеки: сервера маршрутизатора мережі на якому також працюють електронні архіви та електронне замовлення; сервера АБІС Absotheque Unicode та ABSOPAC; сервера-сховища даних резервного копіювання.

Продовжувалися роботи з удосконалення роботи сервера з базою даних газет Karazin.Back2News з розпізнаними текстами для можливості пошуку, для швидкого знаходження документів в цифрових архівах і отримання доступу до інформації. На NAS-сервері зберігаються страхові копії оцифрованих документів – книжкових пам'яток з фонду ЦНБ, налагоджується резервне копіювання інформації з комп'ютера до якого підключений сканер Zeutschel на сервері-сховищу даних.

Протягом 2025 року проводились наступні технічні роботи: було створено (перенесено, модернізовано) 25 робочих місць для працівників бібліотеки. Проведено ремонт та профілактику 30 персональних комп'ютерів. Перевстановлено операційну систему на 15 комп'ютерах. Встановлено 8 принтерів для роботи та здійснено налаштування друку. Встановлено 3 сканери і здійснено їх під'єднання та налаштування для роботи. Організована робота з заправки та відновлення 14 картриджів до принтерів. Здійснено налаштування мультимедійних екранів, презентацій для проведення бібліотечних заходів.

12.2. Дигіталізація документів

Один з важливих аспектів роботи бібліотеки – дигіталізація фондів, перш за все, цінних та рідкісних книг, видань для навчального процесу за запитами кафедр університету та на замовлення читачів-науковців. За допомогою планетарного широкоформатного кольорового сканера формату A1+ Zeutschel OS 12 000 фахівцями бібліотеки створюються високоякісні цифрові копії унікальних документів різного виду та формату з дотриманням Закону України «Про авторське право та суміжні права». З метою збереження оригіналів документів оцифровуються рукописи, рідкісні видання, загалом у 2025 році створено електронні копії рідкісних і цінних видань кількістю у 23 392 сторінки. Серед оцифрованих: рукописи латинською, турецькою, арабською мовами, богослужбові співочі книги –Ірмології, рукописи медичної тематики. Оцифровані праці відомого українського вченого-мовознавця, педагога, редактора «Українського правопису» 1927 року, професора О. Н. Синявського (1887-1937), які представлені у відкритому доступі за посиланням <https://ekhnuir.karazin.ua/communities/a6db34aa-c5a2-4e13-a1b3-a12d4c8bd995/search> У 2025 році завантажено до електронного архіву KARAZIN.Back2News 60 номерів університетської газети «Харківський університет». Розпізнано номери з 1962 до 1967 рр:

- 1962 рік 77 номерів
- 1963 рік 68 номерів
- 1964 рік 51 номери
- 1966 рік 60 номерів
- 1967 рік 3 номери

Усього 259 номерів, 878 сторінок.

Оцифровано 812 номерів, 6499 сторінок газети «Харківські губерньські відомости»:

Табл.36

Рік	Кількість номерів	Кількість сторінок
1841	99	879
1843	102	1059
1854	152	1466
1863	153	1877
1889 (квіт.–черв.)	70	272
1893 (лип. – вер.)	84	338
1898 (січ. – черв.)	152	608
Усього:	812	6499

Страхові копії для постійного та надійного зберігання розміщуються на дисковій станції – NAS-системі мережевого зберігання даних.

13. РОБОТА З КАДРАМИ

У роботі з кадрами адміністрація бібліотеки керується Конституцією України, Кодексом законів про працю України, законами України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про бібліотеки і бібліотечну справу», «Про забезпечення функціонування української мови як державної», «Про захист персональних даних», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про відпустки», «Про запобігання корупції», «Про звернення громадян», «Про інформацію» та іншими законами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України та інших центральних органів влади, нормативно-правовими актами університету: Статутом Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Колективним договором між адміністрацією та трудовим колективом Університету, Антикорупційною програмою Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Положенням про врегулювання конфліктних ситуацій Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Положенням про Центральну наукову бібліотеку.

Постійно проводиться організаційна робота з управління персоналом бібліотеки, контроль за роботою з персоналом у структурних підрозділах, документальне оформлення вступу на посади, просування по службі та припинення трудових відносин. Протягом року проводилася робота з заявами працівників, з документами з оформлення заяв щодо переведення на посади, звільнення, складання графіків надання відпусток, заохочення, оформлення та оцифрування трудових книжок, готувалися накази, розпорядження. Ведеться відповідна робота в системі електронного документообігу АСКОД. Було оновлено номенклатуру справ бібліотеки.

У відпустці без збереження заробітної плати знаходяться 11 працівників, 1 працівник знаходиться у лавах ЗСУ, це провідний інженер Олександр СЕРГІЄНКО.

До 220-ї річниці відкриття бібліотеки Каразінського університету трудовий колектив ЦНБ було нагороджено Грамотою Верховної Ради України **(додаток 1)**. За багаторічну сумлінну й плідну працю, високий професіоналізм були нагороджені працівники бібліотеки:

- Почесною грамотою Харківської обласної військової адміністрації нагороджено головного бібліографа ЦНБ Світлану ГЛИБИЦЬКУ;
- Подяку начальника Харківської обласної військової адміністрації оголошено завідувачу сектору з основних видів діяльності ЦНБ Оксану ЯКОВЕНКО;

- Почесною грамотою Харківської міської ради нагороджено заступника директора ЦНБ Олену БАБІЧЕВУ;
- Подяку міського голови оголошено заступнику директора ЦНБ Катерині ЛИСКОВІЙ та завідувачу відділу ЦНБ Наталії ПРОЦЬ;
- Відзнакою «За служіння Каразінському університету» та Нагрудним знаком ЦК Профспілки «Заслужений працівник Профспілки освіти і науки України» нагороджено директора ЦНБ Ірину ЖУРАВЛЬОВУ;
- Грамотою Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна нагороджено завідувача відділу ЦНБ Ірину БОНДАРЕНКО;
- Подяку ректора Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна оголошено завідувачам господарства ЦНБ Валентині НЕЖАЛЬСЬКІЙ та Тетяні СЬОМІНІЙ.

До Всеукраїнського дня бібліотек та за зразкове виконання своїх обов'язків з бібліотечно-бібліографічного обслуговування користувачів, сприяння навчальному та науковому процесам, участь у науковій та навчально-виховній роботі університету, впровадження нових інформаційних технологій були відзначені:

Дипломом I ступеню

Юлія ТЕРЕЩЕНКО, завідувачка сектору з основних питань;

Дипломом II ступеню;

Ірина ВОЛОСОВА, провідна бібліотекарка

Оксана ЯКОВЕНКО, завідувачка сектору з основних питань

Дипломом III ступеню

Юлія МАРКОВА, завідувачка сектору з основних питань

Євген СУХАНОВ, інженер I категорії

Олена САЛІМОВСЬКА, головна бібліографка

На зборах трудового колективу у вересні 2025 року директорка бібліотеки представила звіт про наукову діяльність ЦНБ. Збори зазначили, що бібліотека у складних умовах воєнного стану постійно удосконалює інформаційне забезпечення освітньої та наукової діяльності університету, змінює форми й види роботи з користувачами. Одним із важливих напрямків роботи є наукова діяльність бібліотеки: участь у дослідницьких проєктах, науково-дослідна робота з колекціями книжкових пам'яток, створення електронних архівів для науки та освіти, підготовка бібліографічних покажчиків, публікаційна активність, організація наукових конференцій, вебінарів, професійних заходів, а також співпраця з бібліотечними

асоціаціями, закладами освіти, провідними бібліотеками України та міжнародними партнерами.

13.1 Рада дирекції

У звітному році діяльність Ради дирекції бібліотеки була спрямована на вирішення актуальних організаційних, кадрових та виробничих питань, забезпечення стабільної роботи структурних підрозділів, реалізацію стратегічних завдань розвитку бібліотеки та підвищення ефективності бібліотечно-інформаційного обслуговування. На засіданнях розглядалися питання інтеграції бібліотечних структур, удосконалення нормативно-методичної бази, управління бібліотечними фондами, розвитку електронних ресурсів, впровадження інноваційних технологій, а також забезпечення якості та доступності бібліотечних послуг для користувачів.

Упродовж звітнього періоду Рада дирекції бібліотеки розглядала питання:

- Хід заходів щодо приєднання бібліотеки УПА до ЦНБ.
- Про роботу АБІС та про доступ до Електронного каталогу.
- Розгляд питань трудової дисципліни (спільно з профбюро ЦНБ).
- Про роботу з попередження і ліквідації читацької заборгованості.
- Про внесення змін до технологічних інструкцій бібліотеки відповідно до інноваційних процесів.
- Про хід роботи за програмою «Управління якістю фондів». Оптимізація фондів навчальної літератури.
- Про заходи бібліотеки щодо активізації роботи з надання платних послуг.
- Про запис до бібліотеки першого курсу та проведення інформаційних занять.
- Інформація про стан бібліотечного фонду абонементу №5 фізико-технічної літератури.
- Про оцифрування трудових книжок.
- Про результати інвентаризації книжкових фондів у 2025 році.

План роботи Ради дирекції ЦНБ Каразінського університету в 2026 році

Табл. 37

Дата	Питання	Готують питання	Доповідають
лютий	1. Звіт про роботу Ради дирекції в 2025 році.	<i>О. Забара</i>	<i>І. Журавльова</i>
	2. Затвердження Плану роботи Ради дирекції на 2026 р.	<i>І. Журавльова</i> <i>О. Бабічева</i> <i>К. Лискова</i>	<i>І. Журавльова</i>

Дата	Питання	Готують питання	Доповідають
	3. Про підвищення кваліфікації працівниками ЦНБ у грудні 2025 року.	<i>О. Забара</i>	<i>О. Забара</i>
	4. Про участь бібліотеки в акредитаційних програмах університету.	<i>О. Бабічева К. Лискова</i>	<i>І. Журавльова</i>
<i>березень</i>	1. Про плани ЦНБ, щодо роботи з фондами бібліотек ННІ «УПА», ННІ «Інститут державного управління» та питання щодо роботи з фондом бібліотеки Інституту банківської справи.	<i>Т. Прокопець І. Протопопова І. Бондаренко О. Забара</i>	<i>І. Журавльова</i>
	2. Про роботу ЦНБ щодо її цифровізації та удосконалення цифрової грамотності працівників	<i>І. Кривулькін К. Лискова</i>	<i>І. Кривулькін К. Лискова</i>
	3. Про можливість участі працівників ЦНБ у наукових конференціях, семінарах, круглих столах Методичного об'єднання та бібліотек України, які планується організувати бібліотеками в 2026 р.	<i>О. Забара І. Протопопова</i>	<i>О. Забара</i>
<i>квітень</i>	1. Про закупівлю книг для поповнення фондів ЦНБ у першому півріччі 2026 року.	<i>І. Бондаренко Н. Тижненко</i>	<i>І. Бондаренко</i>
	2. Про розкриття, вивчення, зберігання бібліотечного фонду.	<i>Зав. відділами відділів – зберігачів фондів</i>	<i>Т. Прокопець</i>
	3. Новини ЦНБ для науковців і студентів університету: Дайджест бібліотеки.	<i>К. Байрамова К. Лискова Ю. Терещенко</i>	<i>К. Лискова</i>
	4. Про підготовку конкурсних пропозицій з метою залучення додаткових коштів для проведення реставраційних робіт бібліотечної будівлі, яка є пам'яткою архітектури.	<i>К. Байрамова К. Лискова Е. Суханов</i>	<i>І. Журавльова</i>
<i>травень</i>	1. Про роботу з попередження й ліквідації читацької заборгованості.	<i>Л. Короткова О. Петрова С. Корсікова Н. Рибась К. Байрамова С. Корсікова О. Забара</i>	<i>О. Петрова</i>
	2. Промоція читання: про організацію онлайн заходів для формування читацької культури.	<i>О. Яковенко О. Забара І. Протопопова</i>	<i>К. Байрамова</i>
	3. Про культуру академічної доброчесності: бібліотека - здобувачам вищої освіти.	<i>Т. Прокопець, С. Корсікова Н. Рибась І. Стівбір</i>	<i>О. Забара</i>
	4. Про хід роботи за програмою «Управління якістю фондів». Оптимізація фондів навчальної літератури. Хід проведення інвентаризації фондів ЦНБ.		<i>Т. Прокопець С. Корсікова І. Стівбір</i>

Дата	Питання	Готують питання	Доповідають
		<i>І.Бондаренко</i>	
<i>червень</i>	1. Про організацію роботи відділу книжкових пам'яток, цінних видань та рукописів 2. Інформаційне та довідково-бібліографічне обслуговування. Про організацію роботи НБВ	<i>І.Стовб'ір Ю. Полякова О.Забара І.Протопопова О.Бабічева К.Лискова</i> <i>О.Яковенко С.Глибицька О.Забара І.Протопопова К.Лискова О.Бабічева</i>	<i>О.Забара</i> <i>О.Забара</i>
<i>серпень</i>	1. Основні показники роботи бібліотеки за перше півріччя. 2. Про підготовку до запису першого курсу. 3. Методичне забезпечення та координація діяльності бібліотек ЗВО. Організаційне забезпечення конкурсу «Бібліотекар року».	<i>Зав.відділами</i> <i>О. Петрова Л.Короткова</i> <i>О.Забара І.Протопопова</i>	<i>К.Лискова О.Бабічева</i> <i>Л.Короткова</i> <i>І.Журавльова</i>
<i>вересень</i>	1. Підготовка до осінньо-зимового періоду в бібліотеці та план заходів щодо економії теплової та електроенергії.	<i>О.Бабічева К.Лискова Н.Тітова В.Нежальська Т.Сьоміна Є. Суханов.</i>	<i>Н. Тітова Є. Суханов</i>
<i>жовтень</i>	1. Аналіз статистичних показників діяльності бібліотеки за 10 місяців.	<i>Зав. відділами</i>	<i>К. Лискова</i>
<i>листопад-грудень</i>	1. Звіти відділів за 2025 р., плани на 2026 р.	<i>Зав. відділами</i>	<i>Зав. відділами</i>

У 2025 році кількість членів профспілкової організації становила 78 осіб. Профспілка ЦНБ та ППО університету продовжує підтримувати працівників у складні воєнні часи. Профспілкове бюро ЦНБ (голова – Наталія ТИТОВА) приділяло значну увагу охороні праці, оздоровленню працівників та наданню допомоги у складних життєвих обставинах. Грошову допомогу отримали 24 працівника на загальну суму 78 400 грн, яку було надано у випадках необхідності тривалого лікування, важкого матеріального становища, пошкодження житла. Працівникам та членам їх сімей надавалися безкоштовні квитки до театрів на вистави та концерти; до Дня Святого Миколая було організовано святкування для дітей, під час якого діти працівників отримали

новорічні подарунки. Пропозиції бібліотеки щодо покращення умов праці щорічно подаються до додатку №1 Колективного договору.

13.2. Підвищення компетенції та професійного розвитку працівників ЦНБ

Протягом звітного періоду працівники Центральної наукової бібліотеки системно підвищували рівень професійної компетентності шляхом участі в тренінгах, семінарах, вебінарах та інших формах безперервного професійного навчання. Ця діяльність була спрямована на вдосконалення фахових навичок, опанування сучасних інформаційних технологій та впровадження актуальних бібліотечних практик у щоденну роботу.

Традиційно працівники бібліотеки долучилися до написання Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності, що відбувається у День української писемності та мови, як елемент підтримки мовної культури й професійної самоідентифікації.

У межах внутрішнього навчання проведено **шість** практичних занять для співробітників бібліотеки з метою підвищення рівня володіння офісними програмами.

Працівники ЦНБ взяли участь у фокус-групі з обговорення трудових функцій професії «Бібліограф» у межах розробки відповідного професійного стандарту.

Упродовж 2025 року працівники ЦНБ активно інтегрувалися в науково-професійний комунікаційний простір, беручи участь у науково-практичних конференціях, круглих столах, вебінарах, тренінгах та освітніх заходах, організованих провідними бібліотеками й науковими установами України. Окремі заходи були присвячені актуальним питанням управління дослідницькими даними, розвитку відкритого доступу, використання цифрових сервісів, каталогізування мережевих ресурсів, командного лідерства, медійної грамотності та професійної мотивації бібліотечних фахівців.

Значну увагу у звітному році було приділено **підвищенню цифрової та медійної компетентності працівників бібліотеки**. Так, 20–23 травня 2025 року фахівці бібліотеки пройшли навчання в XIV Всеукраїнській онлайн-школі бібліотечного журналіста **на тему «Штучний інтелект у бібліотечних медіа: тренд чи необхідність?»**. У межах навчання розглядалися питання доцільності використання технологій штучного інтелекту в бібліотечній діяльності, можливості їх практичного застосування, а також зарубіжний досвід упровадження ШІ в бібліотеках. Під час занять було представлено приклади використання технологій штучного інтелекту в діяльності бібліотек,

зокрема Національної бібліотеки Сінгапуру, де впроваджено інтерактивні цифрові книги та ігрові формати для підтримки читання, а також чат-боти, що забезпечують інтерактивну взаємодію користувачів з літературними персонажами. Окрему увагу приділено можливостям використання ШІ для створення візуального контенту, підвищення якості бібліотечних медіаматеріалів, оптимізації робочих процесів, економії часу та застосування доступних безкоштовних цифрових інструментів.

У серпні працівники бібліотеки долучились до онлайн-зустрічі **«Критична медіаграмотність у формуванні інформаційної стійкості»**, спікеркою заходу виступила Оксана НЕХАЄНКО, PhD з соціології, доцент кафедри політичної соціології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Під час зустрічі було розглянуто ключові питання, пов'язані з розвитком критичного мислення як інструмента протидії інформаційним маніпуляціям, з методами аналізу інформаційних джерел та виявлення недостовірних повідомлень. Окрему увагу було приділено інструментам і практикам, що сприяють підвищенню інформаційної стійкості в умовах сучасного медіасередовища.

За результатами участі в наукових, інформаційних та освітніх заходах працівники отримали 106 сертифікатів, у т.ч. 51 сертифікат від компанії Clarivate, тематикою яких є робота з науковою реферативною базою Web of Science, що підтверджують професійну активність, підвищення кваліфікації та внесок у розвиток науково-інформаційної діяльності бібліотеки.

За проектом Національного агенства з питань запобігання корупції адміністрація бібліотеки та завідувачі відділами успішно завершили онлайн курс **«Спільна робота близьких осіб»** та отримали 11 сертифікатів.

Сімь бібліотечних працівників (Ірина ЖУРАВЛЬОВА, Катерина ЛИСКОВА, Олена БАБІЧЕВА, Карина БАЙРАМОВА, Юлія ТЕРЕЩЕНКО, Ірина БОНДАРЕНКО, Олена ЗАБАРА) пройшли навчання у сертифікованих програмах підвищення кваліфікації за темами **«Мова ворожнеча в медіа: ідентифікація та протидія»** та **«Антидезінформ та мова ворожнечі в медіа, комунікації в культурі: наративи, фактчекінг, кризові Q & A»**.

14. ГОСПОДАРСЬКІ РОБОТИ

Ремонтні роботи в бібліотеці були спрямовані на створення безпечного та комфортного простору для користувачів і для забезпечення збереження книжкових фондів.

Загальна площа приміщень ЦНБ становить **11 040 кв. м.** З них: для зберігання фондів – **8 435 кв. м;** зона обслуговування – **1 312 кв. м.**

На початку року було відкрито оновлені читальні зали. У залах було розміщено нові сучасні меблі та обладнання для комфортної роботи відвідувачів. Було зроблено укуси на встановлених 35-ти металопластикових вікнах. З метою збереження електроенергії замінено 278 розжарюваних ламп на енергозберігаючі лампи, в книгосховищі встановлено 32 нових радіатори системи опалення.

За підтримки Посольства США в Україні у звітному році придбано настільний сканер IRIScan Desk 6 Business, зарядну станцію EcoFlow RIVER 2 Pro, 2 ноутбука, 2 осушувачі повітря, отримано обладнання для запису відео й звуку (мікрофони, акустика, освітлення, камери, аудіо- та відеомікшери), які доступні для користувачів бібліотеки. Також отримано 16 комп'ютерних стільців, шафу для ноутбуків, промопродукцію з фірмовим логотипом – чашки та екосумки, постери в американському стилі, банери тощо.

Завдяки підтримці благодійної організації «**Kharkiv Karazin University Foundation**» було отримано благодійну допомогу від науковців історичного факультету Гданського університету (Польща), спрямованих на порятунок унікальних бібліотечних зібрань у розмірі 33 277,0 грн. Завдяки отриманим коштам бібліотека змогла придбати необхідні матеріали для відновлення системи теплопостачання у книгосховищі, де зберігаються цінні й рідкісні видання.

Протягом року було здано 16 320 кг макулатури на суму 65 280 грн.

У 2025 році було здійснено списання застарілого обладнання, яке вийшло з ладу, а саме: 4 персональні комп'ютери, 5 системних блоків, 1 принтер, 2 монітори.

Робочою інвентаризаційною комісією Центральної наукової бібліотеки призначеною наказом Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна від 24.10.2025 № 0103-1/483, була здійснена інвентаризація необоротних активів ЦНБ на всіх субрахунках. До перевірки входили матеріальні цінності ЦНБ у Головному корпусі університету, у будівлі ЦНБ за адресою вул. Університетська, 23, та у приміщеннях бібліотеки ННІ Української інженерно-педагогічної академії. За результатами перевірки складені відповідні акти, які надані до бухгалтерської служби.

15. НОВЕ В РОБОТІ БІБЛІОТЕКИ

1. Трудовий колектив до 220-річчя від дня відкриття Центральної наукової бібліотеки Каразінського університету було нагороджено Грамотою Верховної Ради України (№ 90-К від 31 січня 2025 р.).
2. До 220-річчя бібліотеки відкрито іменні читальні зали, які названі на честь видатних українських письменників і вчених: Івана Світличного, Юрія Шевельова, Іллі Залюбовського.
3. Розроблено «Концепцію змішаного обслуговування користувачів Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна».
4. Створено віртуальний відділ «**БібліоDigitalHub: цифрова підтримка освіти й науки**». Користувачам пропонуються різноманітні ресурси та послуги, якими можна скористатися безпосередньо у бібліотеці або віддалено, знаходячись в іншому місті або країні.
5. Центр «Вікно в Америку» реалізував грант від Посольства США в Україні, спрямований на удосконалення обслуговування користувачів на суму 412 722 грн.
6. Отримано та використано благодійну допомогу від науковців історичного факультету Гданського університету (Польща) для порятунку унікальних бібліотечних зібрань 33 237 грн.
7. Налаштовано інтеграцію репозитарія з системою ORCID та з Національним репозитарієм академічних текстів (НРАТ).
8. Електронний архів праць учених (репозитарій) університету – eKhNUIR (<https://ekhnuir.karazin.ua/home>) оновлено до найновішої версії платформи **DSpace 9.1**
9. Електронний архів eScriptorium переведено на найновішу версію платформи **Dspace 9.1**
10. Електронний архів оцифрованих періодичних видань **Karazin.Back2News** переведено на домен karazin.ua.
11. Заступник директора Катерина ЛИСКОВА у рамках англійської програми стажування за напрямками Heritage Group та Service Group, пройшла стажування у Національній бібліотеці Литви імені Мартінаса Мажвідаса.

16. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ РОБОТИ БІБЛІОТЕКИ У НАСТУПНОМУ РОЦІ

- Подолання викликів, що стоять перед бібліотекою під час війни;
- Фіксування воєнних злочинів;
- Організувати заходи, спрямовані на формування української ідентичності. Формувати стійкий інтерес до читання української книги. Актуалізація та оновлення бібліотечних фондів сучасною українською літературою;
- Проведення спільної роботи з Видавництвом університету над представленням цифрових підручників та посібників авторів університету у електронному архіві;
- Проведення відповідних робіт щодо приєднання бібліотеки та ресурсів ННІ «УПА»;
- Проведення наукової роботи за актуальними напрямками діяльності ЦНБ. Продовження роботи з підтримки об'єкта НН «Фонд книжкових пам'яток Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна» згідно з планом заходів на 2026 р., необхідних для його утримання, збереження і розвитку;
- Збереження інтелектуального змісту документів, які видані в університеті, а також унікальних видань, які зберігаються в ЦНБ шляхом оцифрування;
- Підвищення якості обслуговування користувачів шляхом розширення онлайн послуг для дослідників, науковців та студентів Каразінського університету.
- Розширення міжнародного співробітництва з метою вивчення іноземного досвіду, реалізації спільних проєктів.

Директор ЦНБ

І. ЖУРАВЛЬОВА

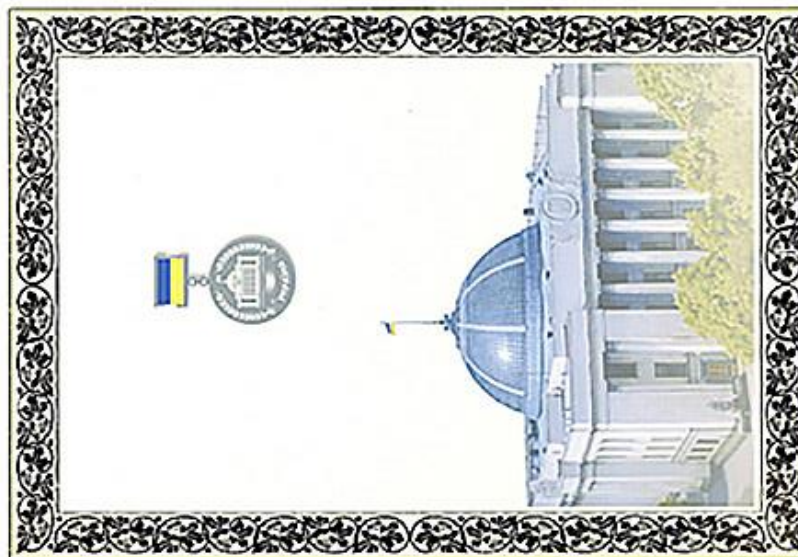
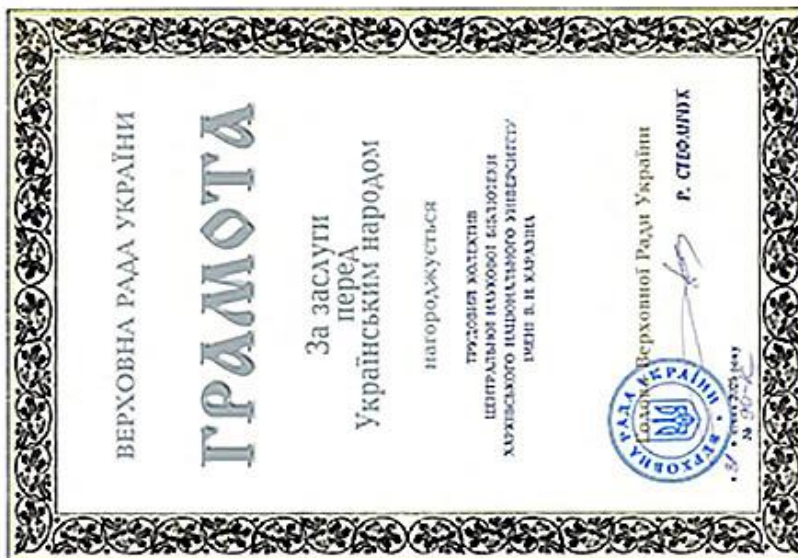
Виконавці: заст. директора ЦНБ К. ЛИСКОВА

зав. відділу О. ЗАБАРА

Матеріали для звіту надали: заст.директора О. БАБІЧЕВА,, зав.відділами – К. БАЙРАМОВА, І. БОНДАРЕНКО, О. ЗАБАРА, Л. КОРОТКОВА, С. КОРСІКОВА, І. КРИВУЛЬКІН, Т. ПРОКОПЕЦЬ, в.о.зав.відділу О. ЯКОВЕНКО, зав. секторами – О. ПЕТРОВА, Н. РИБАСЬ, зав. господарством В. НЕЖАЛЬСЬКА, голова профбюро – Н. ТИТОВА

17. ДОДАТКИ

Додаток №1

**Перелік деяких письмових тематичних довідок,
виконаних працівниками Центральної наукової бібліотеки у 2025 р.**

1. Автографи Я. Головацького в фонді ЦНБ;
2. Про архів Харківського історико-філологічного товариства;
3. Про архів Малоросійської колегії в Харківському університеті» (для бібліотеки Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова);
4. Бібліотека Харківського колегіуму в фонді ЦНБ» (для Харківської наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка);
5. Біографія Семена Степановича Джунковського;
6. Балет «Ференджі» на сцені Харківського театру опери та балету» (для Харківської наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка);
7. «Благовіщинський храм у Шарівці Богодухівського повіту Харківської губернії» (для Харківської єпархії);
8. Відомості про Я. О. Балясного, бібліотекаря б-ки Харківського університету;
9. Відомості про відкриття пам'ятника Г. Семірадському;
10. Відомості про випускника Павла Нестрієнка, 1901 року народження, Армавір;
11. Відомості про Льва Яковича Цалковича;
12. Відомості про історика М. Т. Каченовського;
13. Відомості про працівника Тімзе Бернгарда Адамовича, який працював до 1937 року як педагог німецької мови;
14. Відомості про П. І. Середу, згадуваного у М. Ф. Сумцова;
15. Відомості про священика Сергія Уманцева, який служив на початку 20 ст. в Преображенському соборі на Москальовці та у Василівському храмі сел. Пісочин;
16. Відомості та література про церкву Благовіщення у Шарівському маєтку;
17. Встановлення загальної кількості номерів «Вісника ХНУ. Сер. Право» та наявність їх у ЦНБ та на інших ресурсах;

18. Дисиденти Харкова у спогадах сучасників;
19. Економіка Харкова 17–18 ст.;
20. Єврейський відділ ХДНБ імені В. Г. Короленка;
21. Про зародження театральної критики у Харкові;
22. «Композитор Сергій Юферов: життя та творчість» (для ХНУМ імені І. П. Котляревського);
23. «Леся Українка в ілюстраціях М. Дергуса» (для Харківського художнього музею);
24. Листвання І. Пулюя з Ганною Барвінок;
25. Микола Плевако – журналіст, літературознавець, педагог» (для Харківської наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка);
26. Наявність в фонді ЦНБ архівів Черниговського и Катеринославського наместничеств (1717–1796);
27. Наявність у ЦНБ творів радянського українського літературознавця Григорія Михайловича Гельфандбейна;
28. Наявність у фондах бібліотеці праць М. І. Палієнка, юриста;
29. Оперні локації Харкова» (для ХНАТОБ «Схід-Опера»)
30. «Опера «Трубадур» Д. Верді на харківській сцені» (для ХНАТОБ «Схід-Опера»);
31. Перелік творів художньої літератури (іноземними та українською мовами), де йдеться про газові планети (Уран, Сатурн, Юпітер, Нептун);
32. Персональні енциклопедії українських діячів;
33. «Періодичні видання 1920—30-х років у фондах ЦНБ» (для кафедри історії Східної Європи Каразінського університету);
34. Підбір літератури про місце «Бор Черная», де знаходиться млин, яке розташоване у Дергачівському лісництві;
35. Підбір літератури з теми: Каталонія, війна 1640–1659 рр., відображення цих подій у пропагандистській літературі;
36. Підбір літератури за темами: «Король Артур», «Священий Грааль»;
37. Підбір літератури за темою «Культура мови/мовлення», що наявні у ЦНБ;

- 38.«Публікації про харківського астронома М.П. Барабашова на сторінках місцевих газет» (для ЦДНТА України);
- 39.Священик Свято-Василівського храму селища Пісочин Сергій Уманцев» (для Харківської єпархії);
- 40.«Твори вихованця Харківського університету Володимира Александрова в фонді ЦНБ» (для Харківської наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка);
- 41.Твори В. Шекспіра на сцені харківських театрів у 1930-ті роки» (для відділу україніки Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка);
42. Про Успенський собор міста Харкова;
- 43.Формування компетентності учнів на уроках математики та інформатики з використанням теорії графів;
- 44.Харківський театр естради та мініатюр (для бібліотеки Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова);
- 45.Чи був Адам Келлер студентом медичного факультету у період з 1915 по 1919 рік, а також інформація про навчання в університеті його братів і сестер.

**Звіт про проходження виробничої практики студентами 3 курсу
філософського факультету Каразінського університету, спеціальність 033
«Філософія» та 034 «Культурологія»
(денна та заочна форма навчання)
на базі Центральної наукової бібліотеки**

з 11.02 до 05.03.2025 р.

У лютому, на базі ЦНБ для студентів 3 курсу філософського факультету Каразінського університету, спеціальність 033 «Філософія» освітньо-професійної програми «Філософія» та 034 «Культурологія», проводилась виробнича практика (дистанційно).

Тривалість практики складала 3 тижні, 15 робочих днів (з 11.02 до 05.03.2025 р.) (дистанційно). Кількість студентів зі спеціальності «Філософія» – 10, зі спеціальності «Культурологія» (денна та заочна форма навчання) – 6.

Програма практики в Центральній науковій бібліотеці передбачала:

1. Ознайомлення з програмою практики. ЦНБ: історія та сучасність (відп. О. А. Яковенко, Н. В. Проць).

2. Віртуальні книжкові виставки: платформи для створення та досвід ЦНБ (відп. К. І. Байрамова).

3. Ознайомлення з Електронними архівами ЦНБ: Electronic Kharkiv National University Institutional Repository, eScriptorium – архівом рідкісних видань і рукописів для науки та освіти, архівом оцифрованих періодичних видань із фондів ЦНБ Karazin.Back2News (відп. Ю. В. Терещенко).

4. Державні та міжнародні бібліографічні стандарти. Оформлення списку літератури за державним стандартом (відп. О. А. Яковенко).

5. Огляд вітчизняних фахових періодичних видань з філософії, культурології. Робота з відкритими електронними ресурсами бібліотек України (відп. О. А. Яковенко).

6. Фахові видання у повнотекстових базах даних та інформаційних ресурсів в електронній бібліотеці eLibraryUSA (відп. К. А. Лискова).

7. Ознайомлення з інформаційними ресурсами, міжнародними повнотекстовими базами даних (Springer, Research4Life) та наукометричними базами WEB OF SCIENCE, SCOPUS. (відп. Ю. В. Терещенко).

8. Як правильно цитувати та оформлювати цитати у студентських науково-дослідницьких роботах (відп. О. А. Яковенко).

9. Польські стародруковані видання століть у фондах ЦНБ: історія, особливості, дослідження. Книжкові колекції ЦНБ (Лекції від директора ЦНБ І. К. Журавльової).

10. Штучний інтелект та бібліотека: практичний досвід та ресурси (відп. К. А. Лискова).

11. Підсумкове заняття: презентація віртуальних книжкових виставок учасниками практики.

У розкладі практики цього року фахівцями бібліотеки були запропоновані нові теми та практичне завдання – створення віртуальної виставки, використовуючи матеріал, знайдений у інформаційних ресурсах, зазначених у програмі виробничої практики.

Студентам було запропоновано 11 тем.

Усього було підготовлено та презентовано 16 віртуальних виставок, практичне завдання виконали всі. В загалом, студенти проявили творчий підхід у створенні підсумкових проектів.

До проведення занять були залучені: директор ЦНБ І.К. ЖУРАВЛЬОВА, заступник директора К. А. ЛИСКОВА, зав. відділу міжкультурної комунікації, промоції бібліотеки та проектної діяльності К. І. БАЙРАМОВА, зав. відділу книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів Н. В. ПРОЦЬ, провідні фахівці ЦНБ: зав. сектора читальних залів Ю. В. ТЕРЕЩЕНКО з відділу обслуговування і реєстрації користувачів та зав. сектора науково-бібліографічного відділу О. ЯКОВЕНКО.

Під час проходження практики студенти ознайомилися зі структурою бібліотеки, інформаційними ресурсами, міжнародними базами даних, існуючими фаховими вітчизняними виданнями, отримали навички інформаційного пошуку, опанували вимоги до складання списку літератури та цитування джерел. Виконували завдання, які передбачалися програмою практики, а також індивідуальні завдання – збирали інформаційні та ілюстративні матеріали, що мали бути використані у прикінцевому творчому проекті; вели облік виконаної роботи у щоденнику.

Керівник практики від ЦНБ

В.о. зав. відділу,

зав. сектором науково-бібліографічного відділу

Оксана ЯКОВЕНКО

Заходи ЦНБ 2025

Дата	Назва Заходу	Формат заходу	Онлайн учасники	Офлайн учасників
02.01.2025	Let`s Talk Politics with Evan	онлайн	4	
07.01.2025	Lead & Speak club with Mel	онлайн	8	
09.01.2025	Let`s Talk Politics with Evan	онлайн	12	
11.01.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	15	
14.01.2025	Lead & Speak club with Mel	онлайн	8	
14.01.2025	Екскурсія бібліотекою для учнів Honey Academy (9 клас)	офлайн		14
16.01.2025	Let`s Talk Politics with Evan	онлайн	7	
21.01.2025	Lead & Speak club with Mel	онлайн	9	
25.01.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	11	
28.01.2025	Lead & Speak club with Mel	онлайн	9	
30.01.2025	Відкриття читальних залів імені Ю. Шевельова та І. Світличного	офлайн		69
31.01.2025	Відкриття читального залу імені І.І. Залюбовського	офлайн		42
31.01.2025	220 років Центральній науковій бібліотеці (зустріч з колегами та партнерами)	офлайн		29
03.02.2025	Лекція "Караїми Харкова: нові перспективи дослідження"	змішаний	9	15
06.02.2025	Let`s Talk Politics with Evan	онлайн	10	
08.02.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	13	
11.02.2025	Практика студентів філософського факультету: Історія та сучасність ЦНБ	онлайн	13	
13.02.2025	Практика студентів філософського факультету: Віртуальні виставки	онлайн	12	
13.02.2025	Let`s Talk Politics with Evan	онлайн	11	
14.02.2025	Практика студентів філософського факультету: Електронні архіви ЦНБ	онлайн	13	
14.02.2025	Бібліотекар року: зустріч зонального методичного об'єднання бібліотек	офлайн		23
15.02.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	18	
17.02.2025	Практика студентів філософського факультету	онлайн	15	
19.02.2025	Акредитація ОП «Математика». Огляд МТБ	онлайн	7	
19.02.2025	Акредитація ОП "Соціологія", бакалавр	онлайн	9	
20.02.2025	Акредитація ОП «Хімія» та ОП «Хімія (освітньо-наукова програма)	онлайн	9	
20.02.2025	Акредитація ОП «Математика», бакалавр	онлайн	9	
20.02.2025	Let`s Talk Politics with Evan	онлайн	6	
21.02.2025	Практика студентів філософського факультету: eLibraryUSA	онлайн	11	
22.02.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	14	
24.02.2025	Практика студентів філософського факультету: Міжнародні наукові бази даних (повнотекстові та наукометричні)	онлайн	12	
26.02.2025	Опанас Сластьон: людина і митець - Лекція Олександра Савчука	офлайн		32

Дата	Назва Заходу	Формат заходу	Онлайн учасники	Офлайн учасників
27.02.2025	Let`s Talk Politics with Evan: Pro-russia Bosnian Serb president Dodik sentenced for separatist actions	онлайн	6	
01.03.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	17	
03.03.2025	Практика студентів філософського факультету: польська колекція ЦНБ	онлайн	16	
03.03.2025	Практика студентів філософського факультету: польська колекція ЦНБ	онлайн	14	
03.03.2025	Ознайомча зустріч із першокурсниками (Каразінська школа бізнесу)	онлайн	39	
05.03.2025	ФГГРТ (аспіранти): Міжнародні повнотекстові та наукометричні бази даних	онлайн	11	
06.03.2025	Акредитація ННІ "КІМВТБ" ОП "Готельно ресторанна справа" бакалавр	онлайн	12	
06.03.2025	Let`s Talk Politics with Evan: Trump–Zelenskyu meeting	онлайн	7	
08.03.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	14	
11.03.2025	Акредитація ОП "Математика", бакалавр. Огляд МТБ	онлайн	8	
11.03.2025	Акредитація ОП "Математика", бакалавр	онлайн	14	
15.03.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	16	
20.03.2025	Акредитація ОП "Геологія нафти і газу", ОП "Геологічна зйомка, пошук та розвідка корисних копалин", бакалавр	онлайн	14	
20.03.2025	Ознайомча екскурсія для школярів 10-11 класів Роганського академічного ліцею	офлайн		15
20.03.2025	Let`s Talk Politics with Evan	онлайн	8	
21.03.2025	Online Speaking club with Joshua: Situation in the Philippines: Rodrigo Roa Duterte in ICC	онлайн	13	
25.03.2025	Міжнародний майстер-клас з фізики (ННІ ФТФ)	змішаний	5	24
26.03.2025	День відкритих дверей: Економічний факультет (Кирило-Мефод. центр)	офлайн		40
26.03.2025	День відкритих дверей: Економічний факультет (Кирило-Мефод. центр)	офлайн		20
27.03.2025	Let`s Talk Politics with Evan: Hamas and Israel negotiation	онлайн	9	
28.03.2025	Міжнародний майстер-клас з фізики (ННІ ФТФ)	змішаний	5	23
01.04.2025	Акредитація ОП "Екологія", бакалавр	онлайн	8	
03.04.2025	Let`s Talk Politics with Evan: Far-right leader Marine Le Pen banned from 2027 presidential race	онлайн	11	
04.04.2025	Міжнародний майстер-клас з фізики (ННІ ФТФ)	змішаний	12	19
05.04.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	15	
12.04.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	13	
17.04.2025	Підвищення кваліфікації з цифрових навичок та компетентностей	офлайн		15
17.04.2025	Let`s Talk Politics with Evan: Tramp tariffs live updates. Stocks surge after 90-day pause announced for most countries	онлайн	6	
19.04.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	15	
23.04.2025	Вебінар для філологічного факультету "Скарби й лабіринти ЦНБ"	онлайн	52	
24.04.2025	Let`s Talk Politics with Evan: President Zelensky's visit to South Africa	онлайн	9	
26.04.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	18	
30.04.2025	Пошук шляхів співпраці видавців і бібліотек: плагін вивантаження статей у бібліотечних форматах обміну даних для OJS	онлайн	50	

Дата	Назва Заходу	Формат заходу	Онлайн учасники	Офлайн учасників
03.05.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	14	
06.05.2025	Екскурсія для делегації Університету митної справи та фінансів (м. Дніпро)	офлайн		4
11.05.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	17	
15.05.2025	Let`s Talk Politics with Evan: White South Africans arrive in US as refugees	онлайн	5	
14.05.2025	Практичне заняття зі студентами іст. фак-ту з курсу "Спеціальні історичні дисципліни". Тема: "Книгознавство"	онлайн	15	
17.05.2025	"Магія книги – Магія науки: таємниче життя рослин"	офлайн		22
17.05.2025	"Магія книги – Магія науки: таємниче життя рослин"	офлайн		28
17.05.2025	"Магія книги – Магія науки: таємниче життя рослин"	офлайн		18
17.05.2025	"Магія книги – Магія науки: таємниче життя рослин"	офлайн		23
18.05.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	12	
25.05.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	14	
01.06.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	12	
08.06.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	9	
10.06.2025	"Відкриваємо приховані ресурси та можливості" (тренінг з психологічної підтримки)	офлайн		19
13.06.2025	Презентація книги історика П. Єремєєва «Міфи та фейки з Історії України. 33 спростування»	офлайн		28
15.06.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	15	
17.06.2025	Зустріч з Віталієм Безшейко з питання функціональності платформи OJS (Open Journal System) для видання електронних версій наукових журналів та співпраці з проектом "Публічний інформаційний" "Публічний інформаційний проект" (Public Knowledge Project)	онлайн	31	
19.06.2025	"Психоемоційне вигорання - розпізнання та збереження ресурсу" (тренінг з психологічної підтримки)	офлайн		11
22.06.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	18	
26.06.2025	Тренінг з медійної грамотності та протидії маніпуляціям	офлайн		16
26.06.2025	"Профілактика психосоматичних захворювань" (тренінг з психологічної підтримки)	офлайн		11
29.06.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	11	
01.07.2025	"Карта бажань" (тренінг з психологічної підтримки)	офлайн		11
13.07.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	17	
03.08.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	11	
07.08.2025	Нагородження членів Харківського міського товариства греків "Геліос" почесною відзнакою «Захисник України»	офлайн		14
17.08.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	11	
20.08.2025	Критична медіаграмотність у формуванні інформаційної стійкості	онлайн	21	
28.08.2025	Екскурсія для першокурсників (юридичний факультет)	офлайн	6	
03.09.2025	Заняття для першокурсників (Медичний факультет)	онлайн	86	
07.09.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	17	
09.09.2025	Заняття з цифрових ресурсів для студентів Економічного факультету	онлайн	58	

Дата	Назва Заходу	Формат заходу	Онлайн учасники	Офлайн учасників
10.09.2025	Заняття для першокурсників (КШБ)	онлайн	52	
10.09.2025	Заняття для першокурсників (Філологічний факультет)	онлайн	48	
10.09.2025	ЛітБаталії Наукового товариства Філологічного факультету	офлайн		10
10.09.2025	Гра "Правда чи брехня" Студентської ради університету	офлайн		38
17.09.2025	Заняття для першокурсників (Історичний факультет)	онлайн	36	
17.09.2025	Заняття із оформлення бібліографії (Економічний факультет)	онлайн	58	
18.09.2025	Виставка в рамках конференції філологічного факультету «ШІСТДЕСЯТНИЦТВО – ФЕНОМЕН ВОЛІ І ДУХУ»	офлайн		25
19.09.2025	«Тиждень з бібліотекою» «Бібліотека біля моря»: творча зустріч з Іриною БІРЮКОВОЮ	онлайн	96	
19.09.2025	Заняття із доступу до баз даних (4 курс, Історичний факультет)	онлайн	27	
21.09.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	21	
24.09.2025	Заняття для першокурсників (Каразінський банківський інститут)	онлайн	33	
24.09.2025	Заняття для першокурсників (Філософський факультет)	онлайн	28	
24.09.2025	Заняття для першокурсників (Соціологічний факультет)	онлайн	44	
25.09.2025	Заняття для першокурсників (Біологічний факультет)	онлайн	20	
30.09.2025	Екологія та війна (лекція Ганни Тітенко, директор інституту екології)	офлайн		34
01.10.2025	Заняття для першокурсників (Економічний факультет)	онлайн	59	
02.10.2025	Екскурсія для першокурсників бібліотекою (Соц. фак)	офлайн		9
02.10.2025	Екскурсія для першокурсників бібліотекою (Каразінська школа бізнесу)	офлайн		15
05.10.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	14	
07.10.2025	Акредитація ОП «Математика та інформатика. Середня освіта. Магістр». Огляд МТБ	онлайн		8
07.10.2025	Акредитація ОП «Математика та інформатика. Середня освіта. Магістр». Зустріч з експертами	онлайн		10
07.10.2025	Lead & Speak club with Sharon	онлайн		15
08.10.2025	Заняття для першокурсників (Факультет географії, геології та рекреації)	онлайн		
09.10.2025	Акредитація ОП «Готельно-ресторанна справа. Магістр». Огляд МТБ	онлайн		6
09.10.2025	Акредитація ОП «Готельно-ресторанна справа. Магістр». Зустріч з експертами	онлайн		9
10.10.2025	Заняття для магістрів Інституту державного управління	онлайн	21	
12.10.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	18	
14.10.2025	Lead & Speak club with Sharon	онлайн	10	
15.10.2025	Екскурсія бібліотекою для адміністрації Факультету комп'ютерних наук	офлайн		3
15.10.2025	Заняття із роботи із репозитарієм для ЕК-21 економічного факультета	онлайн		8
19.10.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	21	
21.10.2025	Lead & Speak club with Sharon	онлайн	10	
23.10.2025	Виставка в рамках конференції філологічного факультету «Олександр Портебня»	офлайн		25

Дата	Назва Заходу	Формат заходу	Онлайн учасники	Офлайн учасників
23.10.2025	Вебінар «DOAJ і відкритий доступ: стандарти якості для сучасних наукових журналів»	онлайн	55	
25.10.2025	День відкритих дверей Каразінського університету	офлайн		30
26.10.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	20	
27.10.2025	Арт-терапевтичний захід "Емоційне розвантаження"	офлайн		15
28.10.2025	Lead & Speak club with Sharon	онлайн	12	
29.10.2025	Заняття для першокурсників (Факультет іноземних мов)	онлайн	142	
29.10.2025	Заняття з наукових ресурсів ЦНБ (біологічний факультет, 4 курс)	онлайн	8	
30.10.2025	Наукова зустріч зі школярами 8–11 класів (Навчально-науковий інститут «Фізико-технічний факультет»)	офлайн		60
31.10.2025	Практичне заняття зі студентами медичного факультету	офлайн		21
31.10.2025	Зустріч з колекціонеркою Н. Левіною	офлайн		15
02.11.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	12	
04.11.2025	Навчально-ознайомча практики для студентів 3 курсу ННІ філософії, культурології, політології спеціальності «Культурологія»	онлайн	13	
04.11.2025	Lead & Speak club with Sharon	онлайн	10	
07.11.2025	Навчально-ознайомча практика для студентів 3 курсу ННІ філософії, культурології, політології спеціальності «Культурологія»	онлайн	10	
09.11.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	14	
11.11.2025	Конференція «Українська книга: дослідження, читання, збереження»	онлайн	148	
11.11.2025	Відкриття виставки «План Дій» від Кота Інжира та зустріч авторкою проекту Оленою Павловою	офлайн		35
11.11.2025	Lead & Speak club with Sharon	онлайн	6	
12.11.2025	Конференція «Українська книга: дослідження, читання, збереження»	онлайн	130	
14.11.2025	Навчально-ознайомча практика для студентів 3 курсу ННІ філософії, культурології, політології спеціальності «Культурологія»	онлайн	14	
16.11.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	17	
18.11.2025	Навчально-ознайомча практика для студентів 3 курсу ННІ філософії, культурології, політології спеціальності «Культурологія»	онлайн	15	
18.11.2025	Lead & Speak club with Sharon	онлайн	10	
20.11.2025	Екскурсія для школярів (8 клас, ліцей 161)	офлайн		14
20.11.2025	Презентація книги Олександра Федоровського "Археологія слобідської України"	офлайн		22
20.11.2025	Презентація діяльності центру під час війни для координаторів центрів WOA	онлайн	20	
21.11.2025	Мео і ТБ - круглий стіл «Стратегічні напрями зовнішньої політики та дипломатії країн світу»	змішаний		22
21.11.2025	Навчально-ознайомча практика для студентів 3 курсу ННІ філософії, культурології, політології спеціальності «Культурологія»	онлайн	6	
22.11.2025	Квест Karazin Weekends Legacy	офлайн		35
23.11.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	17	
25.11.2025	Навчально-ознайомча практика для студентів 3 курсу ННІ філософії, культурології, політології спеціальності «Культурологія»	онлайн		

Дата	Назва Заходу	Формат заходу	Онлайн учасники	Офлайн учасників
26.11.2025	Практичне заняття для науковців Академії Вчительства	онлайн	5	
27.11.2025	Екскурсія для школярів (Харківський академічний ліцей «ІНТЕЛ 13»)	офлайн		31
27.11.2025	Захід до дня Подяки (Харківський академічний ліцей «ІНТЕЛ 13»)	офлайн		16
28.11.2025	Навчально-ознайомча практика для студентів 3 курсу ННІ філософії, культурології, політології спеціальності «Культурологія»	онлайн		
02.12.2025	Lead & Speak club with Sharon	онлайн	8	
03.12.2025	Круглий стіл "Українська книга в академічних бібліотеках"	змішаний	106	34
06.12.2025	Karazin Weekends Legacy: Лекції Факультету іноземних мов та Юридичного ф.	офлайн		85
07.12.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	13	
09.12.2025	Lead & Speak club with Sharon	онлайн	5	
13.12.2025	Квест Karazin Weekends Legacy	офлайн		25
14.12.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн	13	
16.12.2025	Lead & Speak club with Sharon	онлайн	6	
21.12.2025	Online Speaking club with Joshua	онлайн		
23.12.2025	Презентація збірники наукових праць «Переяславські сковородинівські студії» (Г. Столярова)	офлайн		12
		Формат заходу	2562	1272
		Формат заходу	3834	
			онлайн	офлайн

**План виставок
Центральної наукової бібліотеки
Каразінського університету
на I півріччя 2026 року.**

№№ з/п	Назва заходу	Термін проведення
СІЧЕНЬ		
1.	220 років від виходу перших українських часописів: «Український вісник» (1806) та «Харківський Демокрит» (1806)	січень 2026 р.
2.	155 років від дня народження Федора (Фердинанда) Івановича Гізе (1781–1821), вченого-хіміка, фармацевта, професора Харківського університету	2.01.2026 р.
3.	120 років від дня народження Володимира Владко (Володимир Миколайович Єремченко) (1901–1974), українського письменника-фантаста, журналіста	8.01.2026 р.
4.	150 років від дня народження Джека Лондона (1876–1916), американського письменника	12.01.2026 р.
5.	100 років від дня народження Василя Петровича Самойлова (1926–2007), українського письменника	14.01.2026 р.
6.	140 років від дня народження Г'ю Джона Лофтінга (1886–1947), англійського письменника	14.01.2026 р.
7.	Всесвітній день логіки	14.01.2026 р.
8.	155 років від дня народження Агатангела Юхимовича Кримського (1871–1942), прозаїка українського історика, філолога, сходознавця, мовознавця, письменника і перекладача, одного з організаторів Академії наук України (1918).	15.01.2026 р.
9.	125 років від дня народження Григорія Даниловича Епіка (1901–1937), українського письменника, перекладача і публіциста, представника «Розстріляного відродження».	17.01.2026 р.
10.	105 років від дня народження Бориса Андрійовича Шрамка (1921–2012), українського історика, археолога, педагога, почесного громадянина Харкова (2005)	17.01.2026 р.
11.	145 років від дня народження Степана Миколайовича Чарнецького (1881–1944), українського поета, перекладача, журналіста, театральньо-музичного критика, актора, режисера, громадського діяча, автора пісні «Ой у лузі червона калина».	21.01.2026 р.

№№ з/п	Назва заходу	Термін проведення
12.	День Соборності України	22.01.2026 р.
13.	135 років від дня народження Павла Григоровича Тичини (1891–1967), українського поета, публіциста, перекладача, громадського діяча, який жив і працював у Харкові (1923–1934)	23.01.2026 р.
14.	105 років від дня народження Георгія Івановича Шкляревського (1921–2011), мовознавця, літературознавця, педагога	25.01.2026 р.
15.	250 років від дня народження Ернста Теодора Амадея Гофмана (1776–1822), видатного німецького письменника	24.01.2026 р.
16.	85 років від дня народження Юрія Володимировича Покальчука (1941–2008), українського поета, прозаїка, перекладача	24.01.2026 р.
17.	115 років від дня народження Семена Яковича Брауде (1911–2003), українського радіофізика, радіоастронома, вихованця Харківського університету	28.01.2026 р.
18.	170 років від дня народження Кульчицького Миколи Костянтиновича (1856–1925), гістолога, ембріолога, професора Харківського університету, доктора медицини	28.01.2026 р.
19.	День пам'яті Героїв Крут	29.01.2026 р.
20.	125 років від дня народження Івана Юхимовича Сенченка (1901–1975), українського письменника, перекладача, журналіста, вихованця Харківського університету	30.01.2026 р.
21.	70 років від дня виходу першого номера журналу «Прапор» («Березіль»)	31.01.2026 р.
ЛЮТИЙ		
22.	125 років від дня народження Валер'яна Петровича Підмогильного (1901–1937), українського прозаїка, перекладача	2.02.2026 р.
23.	125 років від дня народження Івана Миколайовича Буланкіна (1901–1960), українського біохіміка, ректора Харківського університету (1945–1960)	9.02.2026 р.
24.	Міжнародний день жінок і дівчат у науці	11.02.2026 р.
25.	155 років від дня народження Леся (Олеся Семеновича) Мартовича (1871–1916), українського прозаїка, правника, громадського діяча	12.02.2026 р.
26.	125 років від дня народження Володимира Олександровича Михайлова (1901–1955), українського астронома, вихованця Харківського університету	15.02.2026 р.

№№ з/п	Назва заходу	Термін проведення
27.	115 років від дня народження Юрія Миколайовича Прокудіна (1911–1992), українського ботаніка, астролога, педагога, вихованця Харківського університету	15.02.2026 р.
28.	День Єднання	16.02.2026 р.
29.	День Героїв Небесної Сотні	20.02.2026 р.
30.	Міжнародний день рідної мови	21.02.2026 р.
31.	105 років від дня народження Володимира Кириловича Малика (Сиченка) (1921–1998), українського прозаїка, поета	21.02.2026 р.
32.	220 років від дня народження Левко Івановича Боровиковського (1806–1889), українського поета, фольклориста, етнографа, вихованця Харківського університету	22.02.2026 р.
33.	240 років від дня народження Вільгельма Карла Ґрімма (1786–1859), німецького казкаря, фольклориста	24.02.2026 р.
34.	155 років від дня народження Лесі Українки (Лариси Петрівни Косач) (1871–1913), української поетеси, перекладачки	25.02.2026 р.
35.	140 років від дня народження Георгія Івановича Нарбута (1886–1920), українського художника-графіка, ілюстратора	25.02.2026 р.
БЕРЕЗЕНЬ		
36.	290 років від дня народження Рудольфа Еріха Распе (1736–1794), німецького бібліотекаря, письменника та науковця	березень 2026 р.
37.	Всесвітній день письменника	3.03.2026 р.
38.	125 років від дня народження Наума Ілліча Ахієзера (1901–1980), видатного математика, педагога, професора, вихованця Харківського університету	6.03.2026 р.
39.	195 років від дня народження Олексія Францовича Масловського (1831–1889), натураліста, зоолога, професора Харківського університету.	7.03.2026 р.
40.	Міжнародний жіночий день	8.03.2026 р.
41.	До дня народження Т.Г. Шевченка	9.03.2026 р.
42.	155 років від дня народження Миколи Овксентійовича Валяшка (1871–1955), українського вченого-хіміка, фармацевта, вихованця Харківського університету	20.03.2026 р.
43.	Всесвітній день поезії	21.03.2026 р.

№№ з/п	Назва заходу	Термін проведення
44.	110 років від дня народження Давида Ісаковича Каневського (1916–1944), українського поета, журналіста, вихованця Харківського університету	23.03.2026 р.
45.	110 років від дня народження Степана Івановича Сідельникова (1916–1978), українського вченого-болгариста, славіста, педагога, вихованця Харківського університету	27.03.2026 р.
46.	Всесвітній день історика	28.03.2026 р.
47.	135 років від дня народження Олекси Андрійовича Слісаренка (1891–1937), українського поета і прозаїка, представника «Розстріляного відродження».	29.03.2026 р.
48.	145 років від дня народження Марійки Підгірянки (Марія Омелянівна Ленерт) (1881–1963), української поетеси, педагога	29.03.2026 р.
49.	100 років від дня народження Джона Роберта Фаулза (1926–2005), англійського прозаїка, романіста, есеїста	31.03.2026 р.
КВІТЕНЬ		
50.	День сміху	1.04.2026 р.
51.	Великдень	5.04.2026 р.
52.	120 років від дня народження Анатолія Івановича Шияна (1906–1989), українського письменника	5.04.2026 р.
53.	205 років від дня народження Олександра Вікентійовича Черная (1821–1898), українського зоолога, педагога, професора Харківського університету	7.04.2026 р.
54.	Всесвітній день здоров'я	7.04.2026 р.
55.	205 років від дня народження Шарля П'єра Бодлера (1821–1867), французького поета	9.04.2026 р.
56.	155 років від дня народження Любові Борисівни Хавкіної (1871–1949), української бібліотекознавиці	12.04.2026 р.
57.	120 років від дня народження Оксани Дмитрівни Іваненко (1906–1997), української прозаїкині, перекладачки	13.04.2026 р.
58.	90 років від дня народження Олега Федоровича Черногуза (1936–2022), українського письменника-сатирика	15.04.2026 р.
59.	185 років від дня народження Христини Данилівни Алчевської (1841–1920), української діячки народної освіти, педагогині	16.04.2026 р.
60.	125 років від дня народження Семена Кузнеця (Саймона Сміта) (1901–1985), українського і американського економіста,	17.04.2026 р.

№№ з/п	Назва заходу	Термін проведення
	Нобелівського лауреата (1971), який навчався у Харківському університеті	
61.	205 років від дня народження Олександра Вікентійовича Черная (1821–1898), вченого-природознавця, зоолога, професора Харківського університету	19.04.2026 р.
62.	220 років від дня народження Шарлотти Бронте (1816–1865), англійської письменниці	21.04.2026 р.
63.	210 років від дня народження Олександра Петровича Рославського-Петровського (1816–1871/1872), статистика, історика, професора, ректора Харківського університету	21.01 2026 р.
64.	Всесвітній день авторського права	23.04.2026 р.
65.	65 років від дня народження Андрія Юрійовича Куркова (1961), українського письменника, кіносценариста, журналіста	23.04.2026 р.
66.	День пам'яті Чорнобильської катастрофи	26.04.2026 р.
67.	Всесвітній день охорони праці	28.04.2026 р.
68.	85 років від дня народження Ірини Володимирівни Жиленко (1941–2013), української поетеси	28.04.2026 р.
ТРАВЕНЬ		
69.	180 років від дня народження Генрика Сенкевича (1846–1916), польського письменника	5.05.2026 р.
70.	180 років від дня народження Олександра Павловича Ельтекова (1846–1894), хіміка-органіка, професора Харківського університету	6.05.2026 р.
71.	День пам'яті та примирення	8.05.2026 р.
72.	День Європи	9.05.2026 р.
73.	115 років від дня народження Юрія Володимировича Корецького (1911–1941), українського поета, перекладача, публіциста, вихованця Харківського університету	11.05.2026 р.
74.	155 років від дня народження Василя Семеновича Стефаніка (1871–1936), українського письменника	14.05.2026 р.
75.	170 років від дня народження Френка Лаймена Баума (1856–1919), американського письменника	15.05.2026 р.
76.	105 років від дня народження Миколи Олександровича Дашкієва (1921–1976), українського письменника-фантаста, критика	16.05.2026 р.
77.	День науки	16.05.2026 р.

№№ з/п	Назва заходу	Термін проведення
78.	195 років від дня виходу першого номеру літературного збірника «Український альманах» (1831)	21.05.2026 р.
79.	125 років від дня народження Кирила Дмитровича Синельникова (1901–1966), українського фізика, керівника лабораторії ядерної фізики (1930–1944) та директора (1944–1965) Фізико-технічного інституту АН УРСР у Харкові	16.05.2026 р.
80.	День слов'янської писемності та культури	24.05.2026 р.
ЧЕРВЕНЬ		
81.	230 років від дня народження Миколи Івановича Єллінського (1796–1834), хірурга, ректора Харківського університету (1830–1833).	червень 2026 р.
82.	265 років від дня народження Федора Васильовича Пільгера (1761–1828), педагога, першого професора ветеринарної медицини на Слобожанщині, педагога	5.06.2026 р.
83.	100 років від дня народження Анатолія Дмитровича Базилевича (1936–2005), українського художника-ілюстратора	7.06.2026 р.
84.	80 років від дня народження Віля Савбановича Бакірова (1946), українського соціолога, педагога, ректора Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Почесного громадянина міста Харкова (2009)	8.06.2026 р.
85.	75 років від дня народження Василя Миколайовича Шкляра (1951), українського письменника	10.06.2026 р.
86.	135 років від дня народження Петра Панча (Панченка Петра Йосиповича) (1891–1978), українського прозаїка	22.06.2026 р.
87.	140 років від дня народження Івана Петровича Крип'якевича (1886–1967), українського історика, громадського діяча	25.06.2026 р.
88.	День Конституції України	28.06.2026 р.
89.	230 років від дня народження Павла Олександровича Затеplinського (1796-?), астронома, професора Харківського університету	29.06.2026 р.

Міністерство освіти і науки України
Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Філологічний факультет
Центральна наукова бібліотека

Українська бібліотечна асоціація
Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
Львівська муніципальна бібліотека
Видавництво Олександра Савчука (м. Харків)

Національна бібліотека Польщі
Польський Інститут у Києві
Відділ Європейських колекцій Британської бібліотеки

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

**«УКРАЇНСЬКА КНИГА:
ДОСЛІДЖЕННЯ, ЧИТАННЯ, ЗБЕРЕЖЕННЯ»
11-12 листопада 2025**

ПРОГРАМА

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
“UKRAINIAN BOOK: RESEARCH, READING, PRESERVATION”
11-12 NOVEMBER 2025
PROGRAM**

11 листопада (вівторок)
9.30 – 10.00
Реєстрація учасників (за київським часом/Kyiv time)

Відкриття конференції:
10.00 (за київським часом / Kyiv time)

Вітання учасникам конференції:

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

голова оргкомітету конференції,
проректор з науково-педагогічної роботи Каразінського університету

Ярослав ГОДУН

директор Польського Інституту у Києві,
радник-посланник Посольства Республіки Польща в Києві

Євгенія ЧЕКАРЕВА

декан філологічного факультету Каразінського університету

Томаш МАКОВСЬКИЙ

Генеральний директор Національної бібліотеки Польщі

Олег СЕРБІН

Генеральний директор Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого
член Президії Української бібліотечної асоціації

Катерина РОГАЧЕВСЬКА

керівник відділу Європейських колекцій Британської бібліотеки

Юрій КОВТАНЮК

заступник Генерального директора з наукової роботи
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

Оксана БРУЙ

заступник директора Національної бібліотеки України
імені Ярослава Мудрого,
Президент Української бібліотечної асоціації

Наталя ПЕТРЕНКО

директор Харківської державної наукової бібліотеки
імені В. Г. Короленка

Василь КМЕТЬ

директор Львівської муніципальної бібліотеки

Іван КАРПЕНКО

директор ННІ філософії Каразінського університету

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ
I сесія (10.30-12.30)
(за київським часом/ Kyiv time)

МОДЕРАТОРИ:

Ірина ЖУРАВЛЬОВА, директор Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Наталія ПЕТРЕНКО, директор Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка

- 1. Дослідження української книги в академічних проєктах Інституту книгознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.**

***КОВАЛЬЧУК Галина Іванівна**, директор Інституту книгознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, доктор історичних наук, професор (Київ, Україна)*

- 2. Культура і книжковий ринок України в умовах чотирирічного вторгнення.**

***КРАСОВИЦЬКИЙ Олександр Віталійович**, Генеральний директор видавництва «Фоліо» (Харків, Україна)*

- 3. Зростання національної свідомості народу у воєнний період України через розвиток освіти та культури.**

***ЛУЧАНІНОВА Ольга Петрівна**, доктор педагогічних наук, професор, провідний науковий співробітник Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (Київ, Україна)*

- 4. «Велика українська енциклопедія» – перша за доби незалежності універсальна енциклопедія.**

***ПЕТРУХА Ніна Миколаївна**, учений секретар Державної наукової установи «Енциклопедичне видавництво», кандидат економічних наук, доцент (Київ, Україна)*

- 5. Національна енциклопедія універсального характеру (ВУЕ) як культурний код нації .**

***КИРИДОН Алла Миколаївна**, директор Державної наукової установи «Енциклопедичне видавництво», доктор історичних наук, професор (Київ, Україна)*

6. Книжкові проєкти НАН України.

БОНДАРЧУК Ярослав Олегович, т. в. о завідувача відділу зарубіжної україніки Інституту книгознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (Київ, Україна)

7. Сучасна бібліотека як простір для розвитку читацької грамотності в цифрову добу: міжнародний досвід.

ГУБАРЕВА Галина Анатоліївна, доцент кафедри української мови, кандидат філологічних наук, КАЛАШНИК Юлія Іванівна, доцент кафедри української мови, кандидат філологічних наук, ЛІТВІНОВА Інна Миколаївна, доцент кафедри української мови, кандидат філологічних наук, УШАКОВА Наталя Ігорівна, професор, доктор педагогічних наук (Харків, Україна)

8. Цифрова трансформація освіти: нові можливості для популяризації української книжкової спадщини.

КРАВЧЕНКО Юлія Анатоліївна, науковий співробітник Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (Київ, Україна)

9. Цифрові оглядові презентації наукових джерел як інструмент забезпечення впливу упровадження результатів дослідницьких розвідок.

РОСТОКА Марина Львівна, завідувач відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти, кандидат педагогічних наук, старший дослідник Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (Київ, Україна)

ПЕРЕРВА 12.30-12.45

II сесія

12.45-15.30

(за київським часом / Kyiv time)

МОДЕРАТОРИ:

Катерина ЛИСКОВА, заступник директора Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Марія МЕДВЕДСЬКА, завідувач сектору відділу науково-методичної роботи ХДНБ імені В. Г. Короленка

- 10. Друковані та недруковані українознавчі матеріали XIX – першої половини XX ст. у фондах і архівах Кантональної та Університетської бібліотеки Лозанни: українсько-швейцарська рецепція історичної, міфологічної та іншої тематики / Printed and unprinted Ukrainian studies materials of the 19th and first half of the 20th centuries in the collections and archives of the Cantonal and University Library of Lausanne: Ukrainian-Swiss reception of historical, mythological and other topics.**

СМОЛЬНИЦЬКА Ольга Олександрівна, зовнішня наукова співробітниця відділу слов'янських та південноазійських мов і цивілізацій філологічного факультету Лозаннського університету, кандидат філософських наук (Лозанна, Швейцарія)

SMOLNYTSKA Olga, External scientific collaborator (French: Collaboratrice scientifique externe). Faculté des Lettres, SLAS – Section de langues et civilisations slaves et d'Asie du Sud – UNIL, Université de Lausanne – Faculty of Arts, SLAS – Section of Slavic and South Asian Languages and Civilizations, UNIL, the University of Lausanne, Switzerland, Candidate Philosophical Sciences (Lausanne, Switzerland)

- 11. Україномовні колекції в польських бібліотеках після 2022 року / Ukrainian collections in Polish libraries after 2022.**

ШАБЛЕВСЬКИЙ Мацей, радник генерального директора Національної бібліотеки Польщі з міжнародних справ, керівник відділу з доступу до колекцій (Варшава, Польща)

SZABLEWSKI Maciej, Researcher of the General Director of the National Library of Poland for International Relations, Bookmaker with access to collections (Warsaw, Poland)

- 12. Obraz słowa, pamięć obrazu. Czy fotografia może ocalić słowo? Kilka refleksji wokół projektu «Libricide. Zabić książki, zabić pamięć» / Образ слова, пам'ять образу. Чи може фотограф врятувати слово? Деякі роздуми про проєкт «Лібрицид. Вбий книги, вбий пам'ять».**

KASPERKIEWICZ Adam, prawnik, wolontariusz, fotograf i dziennikarz, Uniwersytet Vizja w Warszawie (Częstochowa, Polska)

Касперкевич Адам, юрист, волонтер, фотограф і журналіст, Університет VIZJA у Варшаві (Ченстохова, Польща)

- 13. Символіка пам'яті та зростання національної свідомості у творі В. Амеліної «Дім для Дома».**

Рижих Ксенія Валеріївна, аспірантка 1-го курсу навчання, спеціальність «Філологія» (українська мова та література,

*слов'янські мови та літератури та світова література),
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
(Харків, Україна)*

14. Пам'ять у слові: «Щоденник часів війни» як простір гуманістичного діалогу.

***БУТКО Софія Григорівна**, завідувач кафедри української мови філологічного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, доцент, кандидат філологічних наук (Харків, Україна)*

15. Ukrainian collections at the British Library: treasures and gaps / Українські колекції Британської бібліотеки: скарби та прогалини.

***ROGATCHEVSKAIA Ekaterina**, Lead curator of the European Collections Department of the British Library (London, United Kingdom)*

***РОГАЧЕВСЬКА Катерина**, провідний куратор відділу Європейських колекцій Британської бібліотеки (Лондон, Велика Британія)*

16. Reconfiguring the Perestroika Press Collection at Oxford University's Bodleian Libraries / Реконфігурація періодичної колекції часів перебудови в Бодліанській бібліотеці Оксфордського університету.

***PEERS Eleanor Katherine**, Subject Consultant for Slavonic and East European Studies, PhD, The Bodleian Libraries, University of Oxford (Oxford, United Kingdom)*

***ПІРС Елеонор Кетрін**, консультантка з предметів слов'янських та східноєвропейських студій, доктор філософії Бодліанської бібліотеки Оксфордського університету, (Оксфорд, Велика Британія)*

17. Онлайн проєкт «Посестри»: українська і польська література.

***МАМЧИЧ Олеся Олександрівна**, письменниця, редакторка польсько-українського культурного проєкту «Посестри», член Українського ПЕН (Краків, Польща)*

***МАМЧИЧ Olesya**, Online project «Sisters»: Ukrainian and Polish literature (Krakiv, Poland)*

18. Ukrainian literature in Latvian translation. A brief overview of Ukrainian literature in Latvia up to 2014/2022 and today / Українська література в латиських перекладах. Короткий огляд української літератури в Латвії до 2014/2022 років і сьогодні.

***KUPLAIS Kristaps**, Subject librarian National Library of Latvia (Riga, Latvija)*

КУПЛАІС Крістанс, бібліотекар-предметник Національної бібліотеки Латвії (Рига, Латвія)

19. Preserving national memory: founding of the Ukrainian studies collection at the University of Illinois / Збереження національної пам'яті: заснування колекції українознавства в Іллінойському університеті.

MAKAROVA Olga, Research Specialist University of Illinois Library (Urbana, IL, USA)

МАКАРОВА Ольга, науковий спеціаліст Бібліотеки Університету Іллінойсу (Урбана, Іллінойс, США)

ПЕРЕРВА

15.15-15.30

15.30

Відкриття виставки

«План Дій» від Кота Інжира

**хол Центральної наукової бібліотеки Каразінського університету,
(8 поверх ЦНБ)**

Виставку презентує автор проєкту Олена ПАВЛОВА – письменниця, художниця, журналістка, кураторка. Закінчила Києво-Могилянську Академію. Керувала відділом культури журналу «Країна», була шеф-редакторкою сайту Osvitoria.Media, зараз веде колонку на «Українському Тижні». Була експерткою Українського Інституту Книги у державній програмі поповнення бібліотек. Програмна менеджерка фестивалів «Літературний Ярмарок» у Харкові та «Земля Поетів» у Львові. Упорядниця поетичних антологій про кохання від видавництва «Книголав» та альманаху феміністичної поезії «Другий вінок». Членкиня PEN Ukraine.

Кіт Інжир — найкнижковіший кіт України, мальований лідер думок. Має 60 тисяч читачів у соцмережах, де популяризує українську культуру, читання, веде освітні проєкти.

За звичкою з Майдану, щочочі співає гімн України.

Його гасло — «У незалежній країні не залежуйся!».

Кожна літера в Абетці Кота Інжира – про любов до України.

Він дуже любить вирушати до Харкова, у місто, де перша лекція українською мовою була прочитана в Харківському університеті, де був створений «Український правопис», де завжди цінували українську мову та видавалися українські книжки.

У Харкові він сподівається зарядитися натхненням для створення нових проєктів та суперових ідей.

Бо в цій абетці літера «Х» – це незламний Харків, місто Книжок і Свободи.

12 ЛИСТОПАДА (СЕРЕДА)

Секція І

**Історія та розвиток українського книговидання –
дослідження бібліотек**

9.30-13.30 (за київським часом / Kyiv time)

МОДЕРАТОРИ:

Юлія ТЕРЕЩЕНКО, завідувач сектору з основних питань Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Ігор КРИВУЛЬКІН, завідувач відділу цифрових ресурсів, програмного і комп'ютерного забезпечення та дигіталізації фондів Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

1. Фонди відділу зарубіжної україніки Інституту книгознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського як складова глобального культурного простору української книги.

СУПРОНЮК Оксана Костянтинівна, старший науковий співробітник відділу зарубіжної україніки Інституту книгознавства НБУВ, кандидат філологічних наук (Київ, Україна)

2. Книжковий простір українських міст у ХІХ – на початку ХХ ст. за фондovими колекціями наукової бібліотеки

ЛУЧКА Людмила Миколаївна, директор Наукової бібліотеки Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

3. До історії українського книговидання в Одесі: видавництво «Воля й доля» (1917–1918). Історико-книгознавчий аналіз за фондами Одеської національної наукової бібліотеки.

ЯЦУН Надія Олексіївна, головний бібліограф відділу рідкісних видань та рукописів Одеської національної наукової бібліотеки (Одеса, Україна)

4. Діяльність Ольги Хоружинської (Франко) у царині книговидавничої справи та культури Галичини

БАРНА Ірина Михайлівна, бібліотекар, науковиця, дослідник історичної групи Науково-технічної бібліотеки НТУ «Львівська політехніка» (Львів, Україна)

5. **Українська дитяча книга в інформаційному просторі університетської бібліотеки: виховні, освітні та культурні функції.**

***БІЛОУС Валентина Степанівна**, директор
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)*

6. **Інформаційно-аналітичний супровід менеджменту подієвих заходів із проблем дослідження, читання й збереження української книжкової спадщини в умовах цифрової трансформації відкритої науки і освіти.**

***ОСТРЯНСЬКА Олена Анатоліївна**, в. о. вченого секретаря, старший науковий співробітник відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, кандидат педагогічних наук, доцент (Київ, Україна)*

7. **Роль буктрейлера у формуванні читацького інтересу.**

***АЗАРЕНКОВА Ольга Станіславівна**, **ГАРМАШ Аліна Олександрівна**, студентки 4-го курсу ОПП «Мультимедійний дизайн» Харківської державної академії дизайну і мистецтв (Харків, Україна)*

Перерва 12.00-12.15

8. **Опрацювання колишніх спецфондів національними та державними науковими бібліотеками України: моделі, актуальний стан, перспективи.**

***ВОЩЕНКО Олена Іванівна**, науковий співробітник Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського PhD (філологія) (Київ, Україна)*

9. **Українські книжки, які були заборонені імперською та радянською владою у фондах Наукової бібліотеки імені М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка.**

***ЯКУНІНА Наталія Вікторівна**, завідувач науково-методичного відділу Наукової бібліотеки імені М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)*

10. **Геніальні твори українських письменників 20–30 років ХХ ст., що були втрачені щонайменше на півстоліття (Василь Мисик, Майк Йогансен, Мирослав Капій).**

СОКОЛОВА Ірина Василівна, завідувач відділу наукової обробки бібліотеки Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (Харків, Україна)

11. **Ідея просвіти народу у виданнях Товариства імені Михайла Качковського (1875–1885 рр.)**

СЕДЛЯР Олександр Володимирович, директор Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка, кандидат історичних наук (Львів, Україна)

12. **Українська книга в освітньо-науковому просторі Одеського національного університету імені І. І. Мечникова: бібліотечний аспект**

ДАНИЛЮК Наталя Євгенівна, завідувач відділу комплектування Наукової бібліотеки Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (Одеса, Україна)

13. **Ідея просвіти народу у виданнях Товариства імені Михайла Качковського (1875–1885 рр.)**

СЕДЛЯР Олександр Володимирович, директор Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка, кандидат історичних наук (Львів, Україна)

14. **Стрічка чи бинда? Переклади оповідання Артура Конан-Дойла «The adventure of the speckled band» різними мовами: перекладацькі трансформації / Strichka or bynda (A band or a ribbon)? Translations of Arthur Conan Doyle's story «The adventure of the speckled band» into different languages: translational transformations.**

СМОЛЬНИЦЬКА Ольга Олександрівна, зовнішня наукова співробітниця відділу слов'янських та південноазійських мов і цивілізацій філологічного факультету Лозаннського університету, кандидат філософських наук (Лозанна, Швейцарія)

SMOLNYTSKA Olga, Faculté des Lettres, SLAS – Section de langues et civilisations slaves et d'Asie du Sud – UNIL, Université de Lausanne – Faculty of Arts, SLAS,

Section of Slavic and South Asian Languages and Civilizations, UNIL, the University of External scientific collaborator (French: Collaboratrice scientifique externe) – Candidate Philosophical Sciences (Lausanne, Switzerland)

15. Редактор і перекладач: партнерство у творенні україномовного художнього тексту.

КУЛЕШІР Марія Миколаївна, викладач Київського національного лінгвістичного університету (Київ, Україна)

16. Кінематографічність роману А. Левкової «За Перекопом є земля».

ШИКАЛО Юлія Андріївна, студентка 4 курсу ОПП «Мультимедійний дизайн» Харківської державної академії дизайну і мистецтв (Харків, Україна)

**Секція II
Дослідження рідкісних видань
із фондів українських бібліотек
9.30-13.30**

МОДЕРАТОРИ:

ІСАЄНКО Ольга Ярополківна, завідувач науково-дослідним відділом документознавства, колекцій рідкісних видань і рукописів харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка

ЖУРАВЛЬОВА Ірина Казимирівна, директор Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

1. Стародруки як джерело до історії книжкової культури.

ЦІБОРОВСЬКА-РИМАРОВИЧ Ірина Олегівна, старший науковий співробітник відділу стародруків та рідкісних видань Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, доктор історичних наук (Київ, Україна)

2. **Книжкові пам'ятки у системі бібліотечного обліку: до питання створення реєстру книжкових пам'яток.**
РОГАЛЬЧУК Лідія Юріївна, завідувач відділу Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого (Київ, Україна)
3. **Українська проповідь у Москві в другій половині XVII століття.**
МАТУШЕК Олена Юріївна, завідувач кафедри історії української літератури філологічного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, професор, доктор філологічних наук (Харків, Україна)
4. **Несподівана знахідка рукопису директора Університетського археологічного музею Олександра Федоровського.**
САВЧУК Олександр Олегович, співробітник Центру українських студій та краєзнавства імені акад. П. Т. Тронька Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кандидат філософських наук (Харків, Україна)
5. **Передрук давніх пам'яток у воєнних реаліях (Панегірик І. Орновського "Багатий Сад" 1705 р. харківським полковникам Донцям-Захаржевським).**
БОНДАР Наталія Петрівна, завідувач відділу стародруків та рідкісних видань, Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник (Київ, Україна)
6. **Публікація давніх українських книг із сакральними текстами (Октоїх) у видавництві «Горобець».**
КАЧМАР Марія Ігорівна, старший викладач Львівської національної музичної академії імені М. Лисенка, кандидат мистецтвознавства (PhD) (Львів, Україна)
7. **Провенієнції і читацькі практики примірника греко-слов'янської граматики «ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ» 1591 р. з фонду Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка.**
ІЛЬКІВ-СВИДНИЦЬКИЙ Микола Мирославович, завідувач відділу рукописних, стародрукованих та рідкісних книг імені Ф. П. Максименка Наукової бібліотеки Львівського національного університету

*імені Івана Франка, кандидат історичних наук,
доцент (Львів, Україна)*

8. **Покрайні записи рукописних Євангелій зі збірки Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького.**

***ЗІНЧЕНКО Світлана Володимирівна**, старший науковий співробітник Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького (Львів, Україна)*

ПЕРЕРВА 12.00-12.15

9. **Музей в бібліотеці: виставково-експозиційні форми роботи з книжковими пам'ятками та колекціями.**

***МОРОЗОВ Олександр Сергійович**, директор бібліотеки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (Ніжин, Україна)*

10. **Електронна колекція, як спосіб збереження та популяризації української книжкової спадщини (на прикладі колекції українських ірмолоїв ХДНБ ім. В. Г. Короленка).**

***ІСАЄНКО Ольга Ярополківна**, зав. науково-дослідним відділом документознавства, колекцій рідкісних видань і рукописів Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка (Харків, Україна)*

11. **Рідкісні видання українською у фондах Обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Д. І. Чижевського: документи XIX – XX століть.**

***ЖИВОТОВСЬКА Валентина Григорівна**, директор, Обласної універсальної наукової бібліотеки імені Д. І. Чижевського, заслужений працівник культури України (Кропивницький, Україна)*

***МИХИДА Сергій Павлович**, головний фахівець відділу рідкісних і цінних видань Обласної універсальної наукової бібліотеки імені Д. І. Чижевського, доктор філологічних наук, професор, заслужений працівник освіти України (Кропивницький, Україна)*

12. **Дослідження кириличних стародруків з колекції ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна: погляд у минуле.**

***ГРЕБНЄВА Ганна Володимирівна**, провідний бібліотекар відділу книжкових пам'яток, цінних видань і рукописів Центральної наукової бібліотеки*

*Харківського національного університету імені
В. Н. Каразіна (Харків, Україна)*

13. **Рідкісні видання Михайла Коцюбинського початку ХХ століття: на прикладі примірників з фонду відділу рідкісних і цінних видань Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Валентина Отамановського.**

*СТОЙКО Наталя Григорівна, провідний бібліограф
відділу рідкісної і цінної книги ВОУНБ
імені В. Отамановського (Вінниця, Україна)*

14. **Серія «Дрібна бібліотека» як історико-культурний бренд.**

*ПОЛЯКОВА Юліана Юрївна, завідувач сектору
з основних видів діяльності відділу книжкових
пам'яток, цінних видань і рукописів Центральної
наукової бібліотеки Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна (Харків, Україна)*

14.30-16.00

Круглий стіл

Українська книга в академічних бібліотеках України

У Круглому столі беруть участь:

- ✓ **Оксана БРУЙ**, заступник директора Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого, президент Української бібліотечної асоціації, кандидат наук із соціальних комунікацій
- ✓ **Анастасія ГОНЧАРЕВСЬКА** - , представник видавництва "Ще одна сторінка"
- ✓ **Ірина ДОНЧИК**, директор Видавництва Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
- ✓ **Ірина ЖУРАВЛЬОВА**, директор Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
- ✓ **Марина ІЩЕНКО**, представник видавництва "Основа"
- ✓ **Олександр КРАСОВИЦЬКИЙ**, Генеральний директор Видавництва «Фоліо»
- ✓ **Катерина ЛІСКОВА**, заступник директора Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

- ✓ Євген ОЛЕКСАНДРОВ, керівник відділу корпоративних продажів корпорації Ранок
- ✓ Олена ОЛЬХОВСЬКА, представник видавництва "Кенгуру"
- ✓ Олена НОСОНЕНКО, представник видавництва "Ранок", «READBERRY»
- ✓ Наталія ПЕТРЕНКО, директор Харківської державної наукової бібліотеки імені В.Г. Короленка
- ✓ Тетяна ПОПОВА, представник видавництва "Фабула"
- ✓ Олександр САВЧУК, засновник, власник, головний редактор видавництва «Видавець Олександр Савчук»
- ✓ Наталія ШОСТКО, директор Харківської обласної універсальної наукової бібліотеки.
Директори університетських бібліотек, головні фахівці бібліотек

***Регламент конференції:
Доповіді – до 15 хв.***

***До уваги учасників конференції.
Сертифікати про участь у конференції отримують
учасники, які були присутні
90% часу від тривалості конференції.***

Звіт про реалізацію Гранту Посольства США в Україні
№ SUP30024GR0129

Проект: Підтримка розбудови потенціалу Центру «Вікно в Америку» Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Загальний бюджет: 9 960,00 дол. США

Період реалізації: 1 жовтня 2024 – 30 вересня 2025

Виконавець: Благодійна організація Фонд Харківського Каразінського університету

1. Мета проєкту

Метою проєкту було посилення інституційного потенціалу Центру «Вікно в Америку» шляхом оновлення матеріально-технічної бази, розвитку освітніх програм і проведення заходів, спрямованих на підтримку міжкультурного діалогу, розвиток критичного мислення, медіаграмотності, лідерських навичок і вдосконалення англійської мови серед молоді, студентів та інших відвідувачів бібліотеки.

2. Основні результати реалізації проєкту

2.1. Оновлення матеріально-технічної бази

У межах реалізації гранту придбано сучасне обладнання, меблі та матеріали, що значно підвищили функціональність і комфортність простору Центру:

№	Найменування	Призначення
1	Ноутбук із програмним забезпеченням (2 од.)	Для проведення онлайн-заходів, тренінгів і мовних клубів
2	Сканер для відвідувачів	Забезпечення швидкого та зручного сканування документів і навчальних матеріалів
3	Зарядна станція	Можливість одночасного заряджання пристроїв, підтримка роботи центру у разі блекаутів
4	Промоматеріали для відвідувачів	Поширення інформації про Центр, брендування подій
5	Книги (американська література, ресурси з англійської мови)	Поповнення бібліотечного фонду
6	Мобільний рекламний банер	Візуальна ідентифікація Центру під час офлайн-заходів
7	Презентаційна стійка для ТВ-панелі	Технічне забезпечення мультимедійних презентацій

№	Найменування	Призначення
8	Мобільна шафа для ноутбуків	Безпечне зберігання та зручне транспортування техніки
9	Постери з американськими сюжетами	Створення візуальної атмосфери американського простору
10	Стільці комп'ютерні	Підвищення комфорту для відвідувачів і персоналу
11	Медична аптечка	Забезпечення базових вимог безпеки під час офлайн-заходів
12	Контейнери для сортування відходів	Підтримка екологічної культури та сталих практик у Центрі

Оновлення матеріальної бази створило сучасне, мобільне й безпечне середовище для навчання, комунікації та культурного обміну.

2.1. Проведені заходи

У межах гранту реалізовано низку освітніх і культурних активностей:

- 5 зустрічей з інформаційної та медіаграмотності, присвячених критичному мисленню, верифікації фактів та аналізу медіаконтенту;
- 7 розмовних клубів з англійської мови для молоді та внутрішньо переміщених осіб, орієнтованих на розвиток комунікативних навичок та міжкультурну взаємодію;
- 5 зустрічей із розвитку лідерських навичок для студентів і активної молоді.

З огляду на безпекову ситуацію більшість заходів відбулася в онлайн-форматі, проте частину подій проведено офлайн у Центрі «Вікно в Америку», що сприяло зміцненню соціальних зв'язків між учасниками.

2.3. Вплив проєкту

Реалізація гранту сприяла:

- створенню зручного та інноваційного освітнього простору в Центрі «Вікно в Америку»;
- підвищенню ефективності проведення освітніх і культурних заходів;
- розвитку навичок медіаграмотності, англійської мови та лідерства серед молоді;
- розширенню партнерської взаємодії між Центром, Університетом і Посольством США;
- залученню нової аудиторії.

Додатки : світлини

220 років Центральної наукової бібліотеки. Вітання від колег!
Директорка ХДНБ імені В.Г. Короленка, директорка ХОУНБ Наталя Шостко

Вітання від Харківського ГО греків «Геліос»,
директорів Харківського зонального методичного об'єднання бібліотек з во

Директорка Харківського історичного музею імені М.Ф. Сумцова Ольга Сошнікова,
директор Центрального державного науково-технічного архіву України Марат Балишев

Вітання онлайн: від директора Національної бібліотеки Польщі Томаша Маковського, директора бібліотеки Ягеллонського університету Регміуша Сапи, директорки Центральної бібліотеки Болгарської академії наук Сільвії Найденової, професора Оксфордського університету Роя Еллісона та директора Львівської Муніципальної бібліотеки Василя Кметя

Відкриття читальних залів імені видатних випускників університету
Івана Світличного і Юрія Шевельова

Ректорка Каразінського університету, професор Тетяна Кагановська

Професор Каразінського університету Юрій Безхутрий

Виступає
почесний доктор
Каразінського університету,
український письменник Сергій Жадан

Вітання української письменниці
Оксани Забужко колективу
університету на честь відкриття
іменних читальних залів

Голова Харківської обласної спілки письменників, український письменник,
критик, видавець Анатолій Стожук

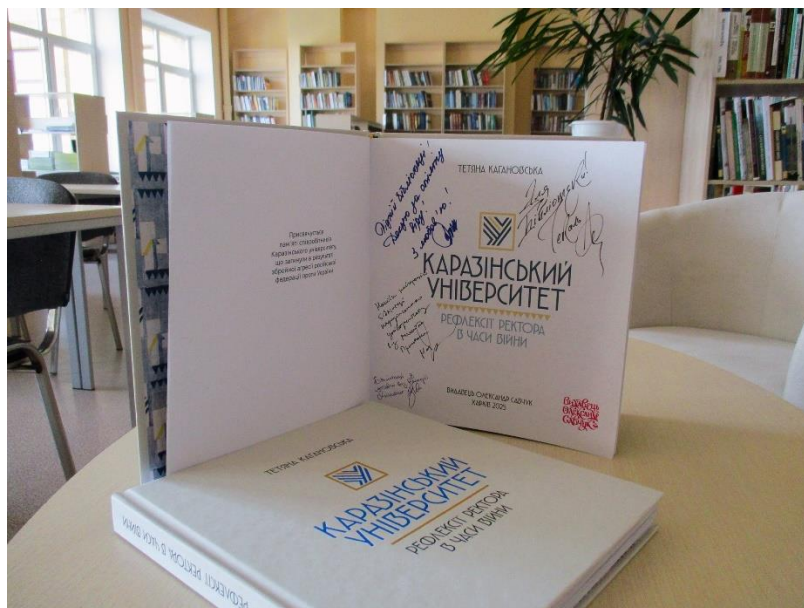
Вахтанг Кіпіані на відкритті іменних читальних залів

Відкриття читального залу імені Іллі Залюбовського; видатного науковця, члена-кореспондента НАН України, Почесного громадянина міста Харкова, першого проректора з наукової роботи Каразінського університету, багаторічного голови Бібліотечної ради

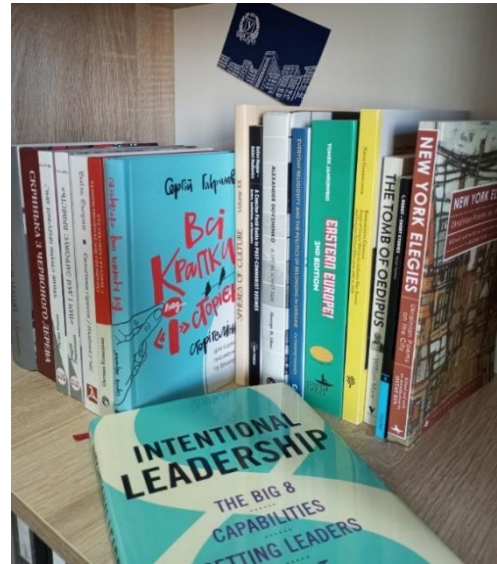

Альбом «Каразінський університет: рефлексії ректора під час війни».
Видання, яке висвітлює спільну історію каразінської спільноти у часи викликів та втрат під час повномасштабного етапу війни.

Книжкові дари від проректора Каразінського університету Анатолія Бабічева,
декана медичного факультету, професорки Тетяни Лядової

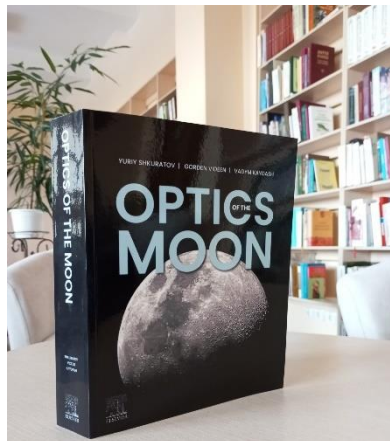
Надзвичайно цінний дарунок: унікальне видання, що зберігалося в родині Борисових- Андріївих.

Книжки українською та англійською мовами від Марії Шуваловій, редакторці бостонського видавництва Academic Studies Press .

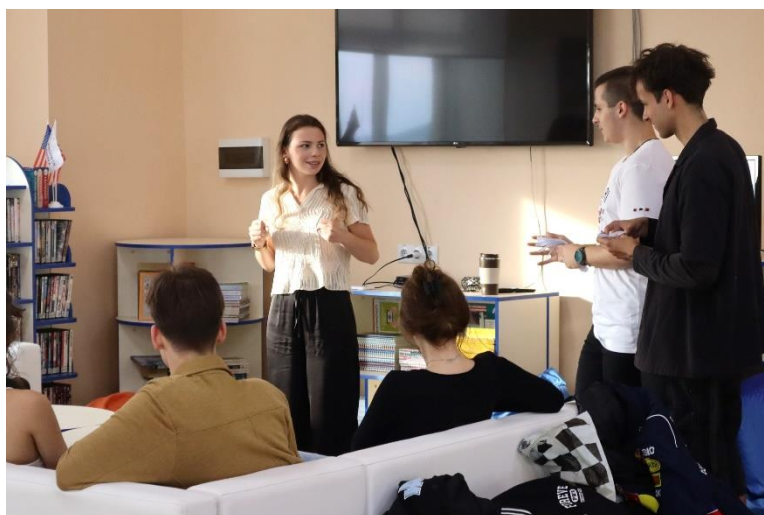
Дар президента Світового конгресу українців Аскольда Лозинського – книга “Russian Crimes in Ukraine”

Дар Посольства Аргентинської Республіки в Україні – книга «Питання Мальвінських островів»

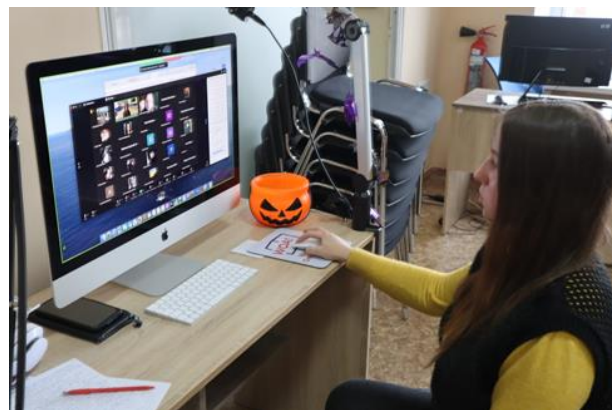
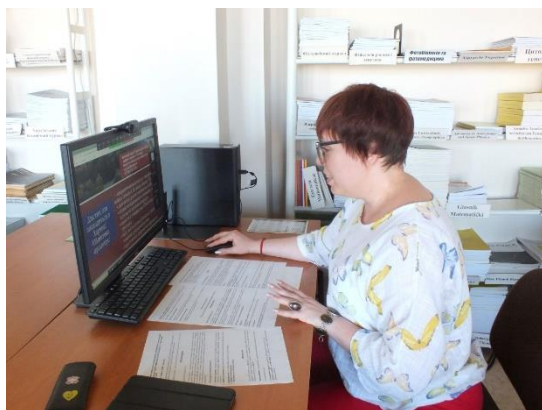

Дар директора НДІ астрономії каразінського університету Вадима Кайдаша – книга «Optics of the Moon» («Оптика Місяця»)

Студенти університету на заходах в бібліотеці

Заняття для першокурсників

Захід «Магія книги- магія науки: таємниче життя рослин»

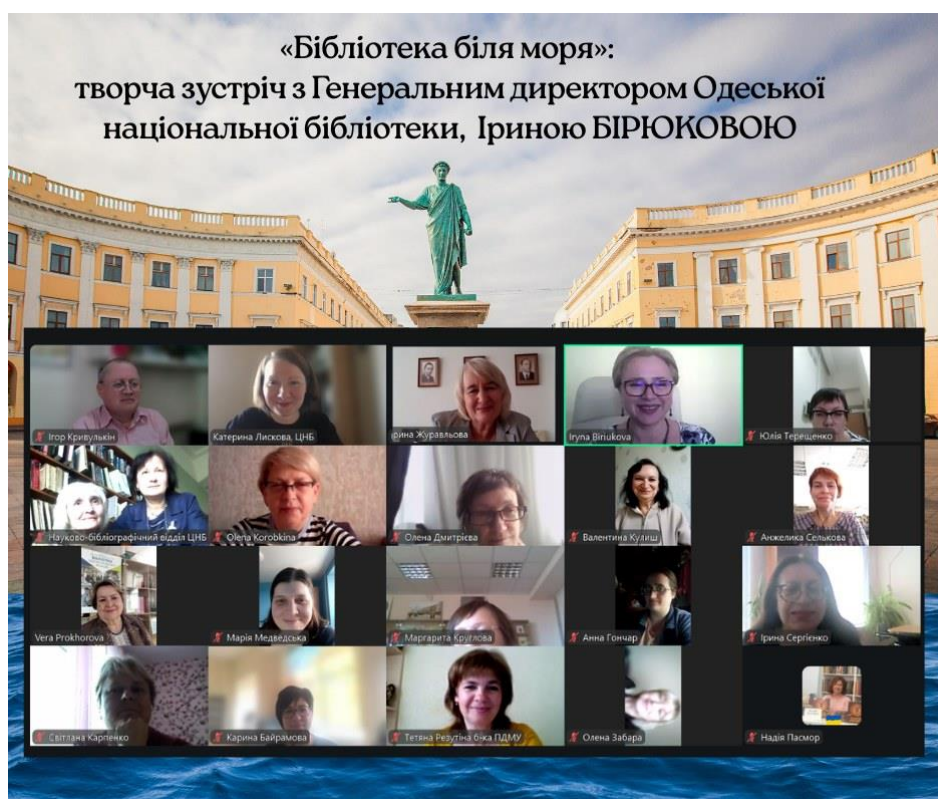

Екскурсії Ботанічним садом Каразінського університету

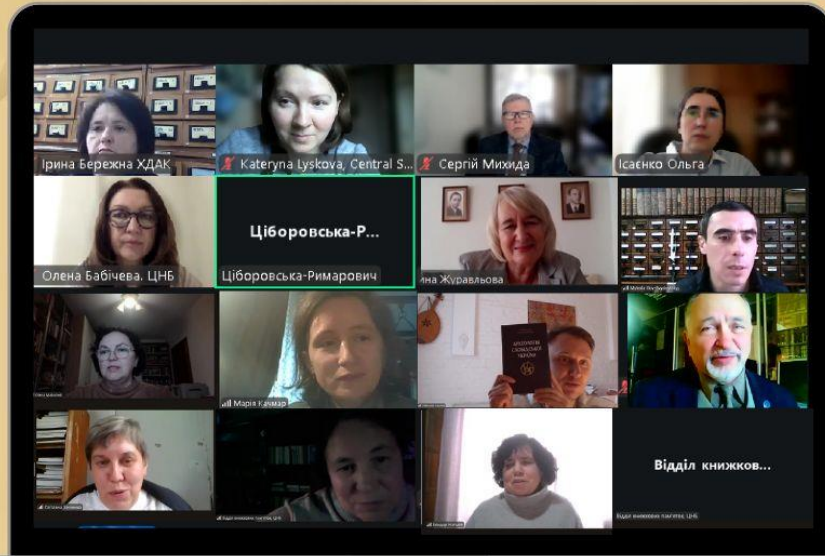

Зустріч представників Харківського міського товариства греків "Геліос" в ЦНБ

**МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
«УКРАЇНСЬКА КНИГА: ДОСЛІДЖЕННЯ, ЧИТАННЯ, ЗБЕРЕЖЕННЯ»
11-12 листопада 2025**

**Секція II
Дослідження рідкісних видан із фондів
українських бібліотек**

Засідання круглого столу «Українська книга в академічних бібліотеках України»
Директорка ЦНБ Ірина Журавльова, директорка ХОУНБ Наталя Шостко

Директори бібліотек Наталя Петренко, Ірина Журавльова і Наталя Шостко з Євгеном Олександровим (Корпорація «Ранок»)

«Літературний Ярмарок», Харків, серпень 2025 р., Єрміловцентр – директорка ХДНБ імені В.Г. Короленко Наталя Петреко, директорка ЦНБ Каразінського університету Ірина Журавльова, заст. директора Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого, Президентка УБА Оксана Бруй.

Ірина Журавльова та Сергій Жадан на «Літературному Ярмарку»

Засідання круглого столу, присвяченому проблемам видавництва та комплектуванню бібліотек сучасними українськими виданнями

Директорка Центральної наукової бібліотеки Каразінського університету Ірина Журавльова та заступниця директорки, координаторка центру WOA Kharkiv Катерина Лискова взяли участь у щорічному воркшопі для директорів та координаторів, який проходив в Американському домі у Києві у липні 2025 року. На фото з координатором Американських центрів Посольства США в Україні Валентиною Пашковою

